

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 1.

Asiainhoitaja Orasmaa.

18/2 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, helmikuun 18 p:nä 1933.

N:o 202/33.

190 he. 33
25/2.33

Herra Ministeri,

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 1/1933, joka sisältää:

Vientimme vaikeuksia Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioituk-
seni vakuutus.

Teijo Aarnio

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

✓ RAPORTTI n:o 1.

Madridi-ssa 18 p:nä helmi-kuuta 19 33.

1 1903e. 33
25/2.33

5 Cg

Asia: Vientimme vaikeuksia Es-
panjassa.

Kuten ulkoasiainministeriölle lähettämissäni sähköisissä olen tiedoittanut odotetaan tällä kerralla ratkaisua sanomalehtipaperiasiassa näinä päivinä. Sitä on luvattu ja luvattu jo parin viikon ajan. Ensin selitettiin, että kauppaministerillä oli asia jo valmiina esittelyä varten, kun hän sairastui ja ratkaisu lykkäytyi sen vuoksi. Nyt hän on jo ollut lähes pari viikkoa terveenä, ehtinyt nähdä yhden oman kappaleensa ensi illankin - täällä tuntuvat ministerit harrastavan näytelmien kirjoittamista, sillä viime vuonna oli myöskin konseljien presidentillä ensi-iltansa - , mutta paperiasiassa ratkaisu vain siirtyy päivästä toiseen. Tuntuu siltä, että kysymys on erittäin kipeä hallitukselle ja vaikea ratkaistavaksi. Lehtien enemmistö on jyrkästi kaikkia toimenpiteitä vastaan, jotka tietäisivät niiden myyntihinnan korottamista 10 centimosta 15, mutta Papeleran vastimusten puolella on kolme tasavaltalaista lehteä ja niistä kaksi lähellä hallitusta. Tähän viittasi myöskin suuren "Ahora"-lehden tirehtööri, jonka kanssa asiasta äskettäin puhuin. Itse hän kallistuu Espanjan paperitrustin (La Papelera Española) kannalle, sillä hän omistaa myös paperitehtaan Madridissa.

Vaikeutemme eivät tällä kerralla koske kuitenkaan yksinomaan paperia, joten on syytä tehdä yleisemmin selkoa tilanteesta,

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Sillä asemamme Espanjan markkinoilla on tätä nykyä kaikkea muuta kuin hyvä. Paperikysymyksen lisäksi tulee nim. mekaaniseen puuvanuun kohdistettu boikotti, joka näyttää johtavan meille aivan erikoisen vaikeaan tilanteeseen.

Olen jo aikaisemmin maininnut ulkoasiainministeriölle niistä Puuhiomoyhdistyksen ja Espanjan paperitehtailijain välillä olevista erimielisyyksistä, jotka johtivat jo puolitoistavuotta kestäneeseen puuvanumme boikottiin (vrt. Madridin^{1/} lähetystön kirjelmä n:o 786 toukokuun 3 p:ltä 1932). Vaikeudet eivät ole pysähtyneet ainoastaan siihen, vaan viime vuoden syyskuusta lähtien ovat Espanjan paperitehtailijat julistaneet myöskin Suomen Selluloosayhdistyksen boikotin alaiseksi, joten siitä lähtien vain Diesen Wood ja Waldhoof voivat myydä tänne suomalaista puuvanua. Kuinka järkkymätön espanjalainen rintama tässä suhteessa on, osoittaa pari esimerkkiä. Boikotin alaiseksi on julistettu myöskin tanskalainen Lauritzen-linja, jolla on ollut rahtaus-sopimus Puuhiomo- ja Selluloosayhdistysten kanssa ja jonka asiamiehen varomaton menettely oikeastaan vei nykyiseen tilanteeseen. Sellaisetkin paperitehtailijat, jotka ovat alkuperäisen riidan ulkopuolella, ovat nyttemmin ilmoittaneet, että he eivät suostu ostamaan suomalais-tavaraa ennenkuin riitakysymys on sovittu. Tilannetta pahentaa vielä se, että Lauritzen-yhtiö on näinä viikkoina alottanut Puuhiomoyhdistyksen aikaisempien asiamiesten toiminnasta aiheutuneen korvausjuttunsa espanjalaisia paperitehtailijoita vastaan.

Sovintoon oli kuitenkin olemassa kaikesta huolimatta heikkoja toiveita, kun tuli esille kysymys sanomalehtipaperin tuonnista Espanjaan. Yhtenä ehtona oli m.m., että juttuun sekaantuneet espanjalaiset paperitehtaat sitoutuisivat ostamaan määrävuosina tietyn määrän suomalaista puuvanua ja että myöskin Papelera Española antaisi samanlaisen sitoumuksen. Tällä pohjalla näytti sovintoon pääsy mahdolliselta. Mutta kun asiasta viimeksi oli kysymys, kieltäytyi Papeleran johtaja siitä jyrkästi, ellei Suomi lopeta lehtipaperintuontiaan Espanjaan. Vieläpä hän oli kertonut käyneensä valtioministeriössä esittämässä Suomen kanssa olevan kauppasopimuksen irtisanomista. Sen jälkeen kuin Papelera asettui tälle kannalle, ovat myöskin Pohjois-Espan-

Jan paperitehtailijat päättäneet ottaa saman asenteen, joten kaikki toiveet kompromissista ovat toistaiseksi turhia.

Lähin seuraus tilanteesta on se, että tilaukset ovat ensi sijassa menneet Ruotsiin. Toiseksi mieliala Espanjan paperitehtailijain keskuudessa ei ole suopea Suomen asianomaisia myyntijärjestöjä kohtaan uhaten, kuten edellisestä käy selville, varsin tärkeiltä osilta tuhota myyntimahdollisuutemme täällä.

Mitä sanomalehtipaperiin tulee niin näytti tänne pala-
tessani siltä, että ratkaisu tapahtuisi jollain tavoin tuontia kontingentoimalla. Siinä menivät eri harrastukset kuitenkin vastakkain. Herra Olsén, joka täällä edusti norjalaisia paperitehtaita ja joka oli saanut valtuutuksen esiintyä myöskin Saksan ja Ruotsin puolesta, puolusti - saamieni tietojen mukaan - eri maitten kesken jaettua kontingenttia edellisten vuosien tuonnin perusteella, kun taas trustiva-
paat lehdet olivat suostuvaisia hyväksymään rajoitetun tuontimäärän, jos se tulisi kyllin suureksi ja eri vientimaille jäisi täysi vapaus kilpailla keskenään sen puitteissa. Jälkimäinen oli meille tuntuvasti edellistä edullisempi. Peläten että herra Olsénin onnistuisi kuitenkin saada virallisella taholla kannatusta linjalleen ja kun matkalla saamani influenssan vuoksi en voinut viipymättä käydä puhumassa asiasta valtioministeriössä, kirjoitin siitä vastanimittetylle poliittisten ja kaupallisten asiain uudelle päällikölle, Sr. Doussinaguelle, jonka tunnen ennestään, selittäen, että sellainen ratkaisu, jota herra Olsén tietääkseni suosittaa, asettaisi meidät epäedulliseen poikkeusasemaan ja tulisi asiallisesti merkitsemään Norjalle, Saksalle ja Ruotsille niiden menettämien markkinain palautusta.

Kun sitten kävin puhumassa ministeri Doussinaguelle tilanteesta ja niistä vaikeuksista, mitä se meille tuottaa, lausui hän, että ratkaisu on aivan epävarma, mutta että kontingentoimista ei ole pelkoa, sillä Espanjan hallitus on periaatteellisesti niitä vastaan. Lievä tullinkorotus voi sen sijaan olla mahdollinen. Vientikiellon jatkamisen johdosta tekemäni huomautukseen hän vastasi verraten kynnillisesti, että maailma on tällä hetkellä niin täynnä kaupan vapaata kul-
kua haittaavia esteitä, ettei tämä siinä suuria merkitse. Samalla hän siirtyi puhumaan Suomen ja Espanjan välisestä kaupasta esittäen samo-

ja väitteitä kuin aikaisemminkin ollessaan kauppaministeriön kauppa- ja sopimusosaston päällikkönä. Tälläkin kerralla hän kohdisti huomautuksensa lähinnä Alkoholi- ja liikkeeseen ostopolitiikkaan lisäten, että kauppataase on Suomelle siinä määrin edullinen, että Espanjan on ryhdyttävä erikoistoimenpiteisiin sen tasoittamiseksi. Paperista hän huomautti vielä, että heidän on ehdottomasti pidettävä huolta kansallisen teollisuuden suojelemisesta. (On huomattava että Espanjan "kansallinen" paperiteollisuus ei käytä niméksikään kotimaista raaka-ainetta.)

Kun tarkoitukseni on kosketella tätä keskustelua vielä erikseen toisessa yhteydessä, tyydyn vain viittaamaan edellä olevaan osoitukseksi siitä, että meillä puuttuu täällä Norjan rinnalla keinot millä puolustautua ja puristaa, sillä kauppapoliittisesti ei asemamme ole täällä suinkaan vahva.

Olen asiasta ollut kosketuksessa myös muitten maiden edustajien, lähinnä Norjan lähettilään kanssa. En voi olla kuvaavana piirteenä ohi menen mainitsematta hänen suhtautumisestaan meihin. Aluksi hän oli huomauttanut sekä yliolkaisesti että pilkallisesti, että suotta Suomen on tässä touhuta muutaman sadan tonnin takia. Minun kanssani hän alkoi samaan tyyliin. Suomi on tässä kysymyksessä Norjan pahin vihollinen, me olemme kaiken pahan alku ja juuri, me poljemme hintoja j.n.e. Saatuaan purkaa sisunsa hän lopuksi tasaantui, minkä jälkeen keskustelumme on yleensä pysynyt asiallisena. Hän ei ole tuntunut olevan asiassa yhtään sen varmemmalla pohjalla kuin minäkään. Herra Olsén ohijättänyt Madridin ja palannut Osloon uskoen asiansa hoidon lähetystölle. Ministeri Bögh oli uhannut valtioministeriössä appelsiinien tuontikiellolla (Espanjan tilaston mukaan Norja osti täältä v.1929: 14.475, v.1930: 20.543 ja v.1931: 13.201 tonnia appelsiineja, meidän vastaavien lukujemme ollessa 1.378; 1.827 ja 1.237 tonnia). Hänelle oli vastattu, ettei se suinkaan olisi toivottavaa. Lisäksi hän kertoi jättäneensä valtioministeriöön memorandumien osoittaakseen, että Norja ostaa Espanjasta enemmän kuin mitä se sinne myy. Mutta vahvasta kauppapoliittisesta asemastaan huolimatta eivät hänenkään saamansa vastaukset ole sisältäneet sen enempää kuin minullekaan annetut eikä ratkaisua

ole hänen demarcheistaan huolimatta sen enempää kiirehditty.

Ruotsi taas ei ole asiaan erikoisemmin puuttunut, koska se - kuten kauppaneuvos Ytterberg lausui - ei ole asiasta erikoisemmin kiinnostettu. Se on kyllä ymmärrettävissä, sillä toisaalta Ruotsi hyötty tilanteesta - samaten kuin edelläkertomastani Suomeen kohdistetusta boikotistakin -, sillä Papeleran Tukholmassa oleva edustaja, herra Hans Hals ostanee firmalleen lähinnä ruotsalaista tavaraa.

Mitä tulee Halsin osuuteen niin ministeri Bögh muuten viittasi siihen Papelera Españolan s.o. Hans Halsin pohjoismaissa jakamaan kiertokirjeeseen, jossa m.m. huomautettiin Espanjan hallituksen tuonnin rajoittamista koskevista toimenpiteistä sekä suositeltiin Espanjasta tehtävien ostojen lisäämistä. Kiertokirjeestä oli uutinen m.m. Kauppalehden viime lokakuun 21 p:vän numerossa. Ottaen huomioon että kiertokirje oli jaettu jo hyvissä ajoin ennen paperikysymyksen esilletuloa, ministeri Bögh sanoi epäilevänsä, että hänen maanmiehenä Hans Hals on ollut jo silloin täysin tietoinen Papeleran suunnitelmista. Tähtömatta lausua asiasta sen enempää olen katsonut olevan syytä kiinnittää huomiota tähän detaljiin, sillä jos epäilykset ovat oikeutettuja asettaisivat ne toiminimi Hans Halsin toiminnan varsin kaksimieliseen valoon. Toisaalta hän toimii täällä m.m. hyvin monen suomalaisen puunjalostusliikkeen edustajana myyden heidän puutavaroitaan toisaalta hän toimii Papelera Españolan edustajana niiden samojen liikkeitten etuja vastaan.

Vilho Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: G

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 2.

Maailman Orosmaa.

7/3 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, maaliskuun 7 p:nä 1933.

N:o 415/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Ko	3/190 lae.	10. : 33
17/3.33		
RYHMÄ	OSASTO	ALUE
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini n:o
2/1933, joka sisältää:

Huomautuksia Alkoholiliikkeen tilauspolitiikan joh-
dosta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukse-
ni vakuutus.

Timo Basma

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 2.

Madridi-ssa 7 p:nä maalisk. 1933.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No	3/190 sal.	D. 11 33
17/3.33		
RY-A	Conte	Luin
5	Cg	

Asia: Huomautuksia Alkoholiliik-
keen tilauspolitiikan johdosta.

Edellisessä raportissani mainitsin m.m. niistä huomautuk-
sista, joita tšekäläisen valtioministeriön poliittisten ja kaupallisten
asiain uusi osastopäällikkö, ministeri Doussinague minulle esitti Alko-
holiliikkeen suhtautumisesta espanjalaisiin pöytäviineihin. Vaikka mi-
nulla olikin jo äskettäin kotimaassa ollessani tilaisuus kosketella
tätä samaa kysymystä niiden valitusten ja huomautusten johdosta, joita
minulle jo aikaisemmin oli täällä esitetty sekä viralliselta että yksi-
tyiseltä taholta OY. Alkoholiliikkeen tilauspolitiikan johdosta, pyy-
dän seuraavassa saada vielä palata asiaan, kun se näin on virallisesti
otettu jälleen esille. Siihen on sitä enemmän syytä, kun sillä on huo-
mattava, yleinen kauppapoliittinen merkitys. Sehän voi vaikeuttaa tun-
tuvasti asemaamme mahdollisissa kauppasopimuksen tarkistusneuvotteluis-
sa, ellei OY. Alkoholiliike siihen mennessä ole muuttanut nykyistä os-
topolitiikkaansa.

Minulle nykyisen systeemin johdosta esitetyt huomautukset
ovat seuraavat:

1. Yiinitulli (15 mk. kg:lta) on liian korkea;
2. OY. Alkoholiliike on asettanut Espanjan pöytäviinien
suhteen aivan epäedulliseen poikkeusasemaan Ranskan rinnalla;

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

3. OY. Alkoholiliike suosii ulkomaalaisia, lähinnä englantilaisia vientiliikkeitä kotimaisten asemesta.

Vaikka ensimmäinen huomautus onkin varsinaisen aiheen ulkopuolella, olen katsonut olevan syytä mainita myöskin siitä tässä yhteydessä, koska se täydentää ja valaisee Espanjan viranomaisten suhtautumista kysymykseen kokonaisuudessaan. Siihen on syytä jo ennakkolta kiinnittää huomiota Kauppasopimuksen tarkistusta silmälläpitäen, sillä tämä huomautus osoittaa, että espanjalaiset voivat siinä suhteessa esittää vaatimuksia, varsinkin kun Ranskallekin tehtiin äskettäin viinitulleissa myönnytyksiä.

Mitä tulee toiseen kohtaan, niin nykyinen tilanne ja sen johdosta esitetyt huomautukset vahvistavat täydellisesti ne epäilykset, jotka esitin OY. Alkoholiliikkeen suunnitelmien johdosta jo viime vuoden maaliskuun 12 p:nä lähettämässäni raportissa "Uusi väkijoomalaki ja Portugali". Siinä minulla oli kunnia silloiselle Herralle Ulkoasiainministerille lausua m.m. seuraavaa:

"Viimeksi saamistani kotimaisista lehdistä näen, että alkoholiliikkeen johto aikoo ainakin aluksi supistaa saatavissa olevien viinimerkkien lukumäärän vain murto-osaan esim. Ruotsin monopoliyhtiön luettelosta. Uskallan epäillä, onko tämä taktillisesti harkittua, sillä siten suljetaan suuri määrä vientiliikkeitä markkinoilta, mikä asianomaisissa herättää tietenkin tyytymättömyyttä, valituksia hallituksille j.n.e. Tässä suhteessa Ruotsin esimerkki näyttäisi seuraamisen arvoiselta, sillä jo se seikka, että alkoholiliikkeen luettelossa olisi runsaasti eri viinimerkkejä olisi omiansa katkaisemaan kärjen tällaisilta valituksilta ja muistutuksilta."

Sen mitä silloin asiasta lausuin, voin täydellä syyllä nyt toistaa sekä samalla esittää harkittavaksi, eikö olisi mahdollisuutta tässä suhteessa saada aikaan muutosta, joka - kuten jo silloin huomautin - katkaisisi kärjen arvostelulta.

Olen edellä viitannut Ruotsin esimerkkiin. Kun OY. Alkoholiliikkeen viimeisessä hinnastossa on vain yksi espanjalainen pöytäviini, on AB. Stockholmsystemet-yhtiön hinnastossa 6 espanjalaisista pöytäviinimerkkiä ja Norjan AS. Vinmonopolet-yhtiön hinnastossa ovat espanjalaiset pöytäviinit edustettuina 12 merkillä.

Tässä yhteydessä on syytä merkitä muistiin, että Ruotsin hinnastossa on myöskin kaksi ja Norjan hinnastossa kolme portugali-laista pöytäviiniä, OY. Alkoholiliikkeellä ei ainoatakaan.

Eräissä Espanjan kauppaministeriön Exportación-julkaisun viimesissä numeroissa on julkaistuna Espanjan ja Ruotsin kauppaa koskeva raportti, jossa m.m. esitetään tilastonumerot viinin myynnistä Ruotsissa v.1927 - 1931. Sen mukaan Ruotsissa myytiin näinä vuosina seuraavat määrät espanjalaisia pöytäviinejä:

Punaisia: v.1927: 414 hl.; v.1928: 303 hl.; v.1929: 278 hl.; v.1930: 226 hl.; v.1931: 181 hl.

Valkosia: v.1927: 2.684 hl.; v.1928: 2.884 hl.; v.1929: 3.408 hl.; v.1930: 2.569 hl.; v.1931: 2.063 hl.

Espanjalaisilla valkoviineillä varsinkin näyttää olleen hyvä menekki Ruotsissa sivuuttaen m.m. useana vuonna ranskalaisten valkoisten Bordeaux- ja Bourgogne-viinien myynnin, saksalaisista Reinin viineistä puhumattakaan. Espanjalaisten punaviinien myynti taas on ollut suurempi ranskalaisten Bourgogne-viinien ja italialaisten punaviinien myyntiä. Jo Ruotsin kokemusten jälkeen tuntuu hiukan oudolta, että meillä on OY. Alkoholiliikkeen hinnastossa kuitenkin m.m. neljä italialaista ja kokonaista kuusi unkarilaista pöytäviinimerkkiä, espanjalaisia vain yksi.

Käytettävissäni ei ole numeroita Norjan Vinmonopoletin myynneistä, mutta, sikäli kuin olen kuullut, ovat espanjalaiset viinit sielläkin varsin pidettyjä. Lisäksi molemmissa maissa pidetään, ellen erehdy, sekä espanjalaisia että portugalilaisia viinimerkkejä monopoliliikkeitten hinnastossa tarpeellisena jo kauppapoliittisistakin syistä, jotta näillä mailla ei olisi aihetta syyttää, ettei niille tunnusteta ja myönnetä ainakin muodollisesti kaikissa suhteissa samaa asemaa kuin muille viinimaille.

On hyvin mahdollista, että espanjalaisten, samaten kuin portugalilaistenkin pöytäviinien käyttö ja kulutus ei meillä muodostuisi millään tavoin huomattavaksi ja että tämän johdosta niitä olisi turhaa ottaa OY. Alkoholiliikkeen hinnastoon. Jos olisi kysymys jostain yksityisliikkeestä, niin tämä selitys voisi hyvinkin olla oikeutettu ja hyväksyttävä, mutta asianlaita on toinen sellaisen

monopoliyhtiön kuin OY. Alkoholiliikkeen suhteen. Silloin on otettava huomioon myöskin-yleiset kauppapoliittiset näkökohdat.

Minulla on ollut tilaisuus tutustua luetteloon niistä espanjalaisista viininviejäliikkeistä, jotka ovat tarjonneet tuotteitaan OY. Alkoholiliikkeelle. Siinä on muutamia poikkeuksia lukuunottamatta edustettuina myöskin Espanjan tunnetuimmat pöytäviinien exportöörit enkä luulisi olevan vaikeata niistä valita sopivia merkkiä hinnaston täydentämiseksi.

Kolmas minulle esitetty huomautus on koskenut ulkomaalaisten vientiliikkeitten suosimista kotimaisten rinnalla. Tämän huomautuksen oikeutus ei tarvitse perusteluja. Vaikka niinhyvin porto, madeira-ja jerez-viinien kauppa onkin ennen ollut etupäässä ulkomaalaisten käsissä, on niinhyvin Portugalissa kuin Espanjassakin jo hyviä omiakin vientiliikkeitä, joita olisi syytä ottaa nykyistä runsaammin mukaan vanhojen, ennestään tunnettujen merkkien rinnalla. Tämä kysymys sivuaa näitten maitten taloudellista itsenäisyyttä, missä suhteessa kehitys sekä Espanjassa että myöskin Portugalissa viittaa pyrkimykseen vapautua ulkolaisista välittäjistä. Sellaisena se koskee myöskin niitten kansallista itsetuntoa ja on myöskin sellaisena ymmärrettävä.

Epäilemättä OY. Alkoholiliikkeellä on ensimmäisen toimintavuotensa kuluessa ollut vaikeuksia ostojen ja uusien laatujen suhteen. Ne osittain selittävät myöskin edellä koskettelemanilmiöt. Ottaen huomioon että Espanja ja Portugali muodostavat meidän ulkomaankaupassamme huomattavan tekijän, on mielestäni kiinnitettävä vakavaa huomiota edellä esittämiini, nykyisen tilanteen johdosta niitten taholta tehtyihin huomautuksiin eikä vaarannettava eikä vahingoitettava asemaamme näissä maissa jostain toisarvoisista syistä. Ei tarvita paljon muuta kuin hyvää tahtoa, kun tässä suhteessa on riistetty aihe arvostelulta.

Vilho Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 3.

Asiainl. Oskari.

8/3 1933

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, maaliskuun 10 p:nä 1933.

N:o 432/335

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
4/1906e.	33
17/3.33	
5 Cg.	

5/10/33
Herra Ministeri,

*Ment. mi.
Noussiainen
S. Oy
Ment. t. Kl.*
Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini n:o
3/1933, joka sisältää:

Munien vientimahdollisuus Espanjaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukse-
ni vakuutus.

Timo Vasama

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 3.

Madridi-ssa 8 p:nä maalis kuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
4/190 hae.	33
17/3.33	
5	Cg

Asia: Munien vientimahdollisuus
Espanjaan.

Vaikka olenkin jo aikaisemmin kiinnittänyt huomiota niihin mahdollisuuksiin, joita Espanjan markkinat tarjoavat m.m. meidän munanviejillemme, lienee jälleen syytä palata asiaan etenkin ottaen huomioon ne vaikeudet, jotka näyttävät kohtaavan vientiämme Saksaan. Tämän johdosta on minulla kunnia tiedoittaa Ulkoasiainministeriölle seuraavaa:

Kananhoito on viime vuosina mennyt huomattavasti eteenpäin Espanjassa, mutta siitä huolimatta on tuonti vieläkin huomattavan suuri. Neljän viime vuoden kuluessa on tuonti ollut seuraava: v.1929: 30.169 tonnia; v.1930: 26.640 tonnia; v.1931: 22.705 tonnia ja v.1932: 23.281 tonnia. Tuonti osoittaa siten jälleen viime vuonna nousua edellisestä vuodesta, hinnat sitävastoin laskua. V.1931 oli tuonnin arvo n.40 milj. pesetaa ja v.1932 vain vähän yli 31 milj. pesetaa.

Kun tuontimaitten suhteen on tapahtunut huomattavia muutoksia, mainitsen seuraavassa kahden viime vuoden tuontimäärät (100 kg:ssa) eri maista:

	<u>v.1932</u>	<u>v.1931</u>
Turkki	82.642	81.954
Belgia	32.409	202
Egypti	30.630	17.489
Marokko, Ranskan	26.247	62.652

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

	<u>v.1932</u>	<u>v.1931</u>
Portugali	21.608	11.115
Puola	17.266	4.663
Marokko, Espanjan	7.334	14.843
Saksa	3.796	4.415
Marokko, kans. väl.	3.738	2.415
Ranska	3.609	25.027
Hollanti	989	283
Italia	497	738
Muut maat	2.054	1.254

Kuten nähdään on Turkki edelleen ensi tilalla tuontimaitten joukossa, mutta sitten tulee Belgia, joka on lisännyt oikein huimasti munanvientäänsä Espanjaan, samoin Egypti, Puola ja Portugali. Tuonti Ranskasta ja Ranskan Marokosta on sen sijaan huomattavasti vähentynyt. Viimeksi mainittuun ilmiöön ovat syynä Ranskassa voimaan tulleet tuontirajoitukset, josta oli seurauksena niin suuri hinnan nousu Ranskan markkinoilla, että niillä merkittiin Europan markkinain korkeimmat noteeraukset. Ranskalaiset tuottajat pitivät silloin edullisempänä lähettää tavaransa kotimaisille markkinoille.

Tuonnin lisääntyminen Puolasta johtuu sen kauppapoliittisista vaikeuksista lähinnä Saksan kanssa mutta myöskin Ranskan ja Tšekkoslovakian tuonnille asettamista rajoituksista, minkä johdosta se hakeutui Espanjan markkinoille. Tuonnin sieltä odotetaan kuluvana vuonna edelleen lisääntyvän, mitä helpottaa lisäksi se seikka, että asianomaisen tuontiliikkeen on onnistunut järjestää munien tuontia silmälläpitäen erinomainen liikeyhteys Puolan ja Espanjan välillä.

Mitä tulee suomalaisten munien sijoitusmahdollisuuksiin Espanjan markkinoilla, on ensinnäkin valitettava, että toistaiseksi suomalaiset liikkeet eivät ole niitä kohtaan tunteneet kiinnostusta. Lähetystölle on nim. valitettu, että monet liikkeet, joita se on suosittanut halukkaille espanjalaisille tuontiliikkeille, eivät ole tehdyihin tiedusteluihin vastanneet.

Kuluvana vuonna on tänne kuitenkin saapunut yksi koe-lähetys suomalaisia munia. Sen johdosta on minulle mainittu, että suomalaiset munat ovat laadultaan parhaita markkinoilla olevista ulkolaisista munista, muistuttaen lähinnä belgialaisia, mutta ovat näitä huomattavasti kalliimpia. Belgialaiset munat maksavat laatikolta - 1440 kpl. - Fr. 440:- eli noin 220:- ptas. Suomalaiset munat maksavat 120 kpl. £. -/11/- huonompi laatu ja £. -/13/- parempi laatu s.o. vastaa-

vasti n.277 ja n.327 pesetaa 1440 kpl. laatikko. Muuten asianomainen tuontiliike on minulle maininnut, että jos suomalaisten munien hintaa voisi laskea, niin niitä voitaisiin sijoittaa Barcelonan, Madridin ja Pohjois-Espanjan markkinoille n.12.000 laatikkoa ehkä enemmänkin vuodessa.

Viljo Ruuska

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Mahidissa olevan lähetysten rap. n:o 4.

Siainloit. Oksmaa.

11/3 1933.

LÉGATION DE FINLANDE

Madrid, maaliskuun 11 p:nä 1933.

N:o 444/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
5 / 190 ka.	33
20/3.33	
5	9

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 4/1933, joka sisältää:

Ratkaisu paperikysymyksessä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Liis Rosmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 4.

Madridi-ssa 11 p:nä maalisk. kuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		D. N. 33	
20/3-33	5/90ae	LML	
5	Cg		

Asia: Ratkaisu paperikysymyksessä.

Kuten jo sähköitse olen Ulkoasiainministeriölle ilmoittanut, tapahtui ratkaisu paperikysymyksessä t.k. 8 p:nä. Seuraavan päivän virallisessa lehdessä, "Gaceta de Madridissa" oli sitten asiaa koskeva asetus, jonka ainoa pykälä kuuluu suomennettuna seuraavasti:

"Viime joulukuun 3 p:nä annettu asetus sanomalehdille tarkoitetun paperin maahantuonnista julistetaan täten täydellisesti peruutetuksi ja tämän tuonnin suhteen palautetaan kokonaisuudessaan voimaan se laillinen tila, joka oli voimassa ennen edellämainitun asetuksen julkaisemista".

Kaikessa lyhykäisyydessään asetus siten ensinnäkin merkitsee tuontikiellon kumoamista ja toiseksi sanomalehtipaperin tullin pysyttämistä entisenä s.o. 50 paperisenttinä 100 kg:lta. Oikeastaan se ei ole mikään tulli, vaan eräänlainen tilastomaksu.

Samalla se merkitsi Espanjan suuren paperiyhtymän La Papelera Española:n tullivaatimuksien hylkäämistä. Toistaiseksi ei ole tiedossa, millä tavalla se aikoo hallituksen päätökseen suhtautua. Kuten muistetaan uhkasi yhtiö ennen sanomalehtipaperin tuontia koskevan kiellon antamista tehtäitensä sulkemisella, mikä olisi merkinnyt työttömyyttä monelle sadalle työmiehelle ja yleisen työtilanteen huononemista.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi.....]

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta.....]:

On muuten ollut tšekäläisille oloille aivan poikkeuksellista se salaperäisyys, jolla tämän kysymyksen käsittely täällä verhoitiin. Etukäteen ei siitä vuotanut ulos mitään tietoja. Paperiyhdistyksen tšekäläinen asiamieskin, jonka kanssa olin päivittäin kosketuksessa, oli aivan epätietoinen sen käsittelystä ja hänellä on kuitenkin erittäin hyvät mahdollisuudet saada asioista selkoa suhteittensa avulla. Yhtä huono menestys oli pääkonsuli Bauerilla, vaikka hän onkin - ainakin omien puheittensa mukaan - nykyisen kauppaministerin "bueno amigo".

Ratkaisun näin viipyessä katsoin puolestani välttämättömäksi kiirehtiä uudelleen ratkaisua jättäen siitä nootin valtioministerille. Siihen olisita enemmän syytä kun Suomesta oli tulossa 440 tonnia paperia, jotka olivat jo matkalla odottaneet kysymyksen ratkeamista. Lasti ehtikin jo saapua Pasajesiin ennen päätöstä, mikä nyt palasti asiamiehemme rettelöistä ja kalliista varastoimismaksuista.

Ei ole tarkemmin tunnettua, mikä lopullisesti kallisti vaa'an hallituksessa sille kannalle, että tilanne jätettiin ennalleen. Hallitus oli - kuten jo aikaisemmin olen maininnut - sikäli erinomaisen vaikeassa asemassa, että Papeleran vaatimusten takana olevat lehdet - El Sol, La Voz ja Ahora - ovat tasavaltalaisia ja eräät muutkin tasavaltalaiset lehdet ovat siitä jollain tavoin riippuvaisia. Päämotiivi Papeleran vaatimusten vastustajilla oli se, että tullikorotus tietäisi lehtien yksityisnumeroitten hinnan korottamista 50%, mitä ne asettuivat jyrkästi vastustamaan. Minulle kerrottiin, että hallituksessa olevat sosialistiministerit olivat asettuneet myös tälle kannalle ja todennäköistä on, että se tällä kerralla vaikutti ratkaisevasti hallituksen päätökseen.

Tiilo Pasanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Katridissa olevan lähetysten rap. n:o 5.

Asiainhoit. Oramaa.

16/3 1933.

N:o 460/33.

ULKOASIAINMINISTERIO		
6/19/33		33
23/3-33		
HEIKKA	OSKARI	ACIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:ot 5 ja 6/1933, jotka sisältävät:

- N:o 5 Espanja ja Neuvostoliitto. Kysymys venäläisestä puutavarasta Espanjan markkinoille;
N:o 6 Suomalaisen puutavaralastien pidätykset Espanjassa IV.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukseni vakuutus.

Vilho Oksanen

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5.

Madridi-ssa 16 p:nä maalisk. kuuta 1933.

6 lg/hae. 33
23/3.33
5 Cg

Asia: Espanja ja Neuvostoliitto.

Kysymys venäläisestä puutavaras-
ta Espanjan markkinoille.

Näinä päivinä ovat lehdet kertoneet, että Espanjan ja Neuvostoliiton väliset neuvottelut kaupan vaihdosta uusittaisiin jälleen. Samalla on kosketeltu myöskin venäläisen puutavaran tuontimahdollisuuksia Espanjaan. Kun nämä neuvottelut ovat jatkoa viime tammikuussa käydyille, jolloin olin täältä poissa, käsittelen samalla niitä tässä yhteydessä vähän tarkemmin.

Mainitsen ensinnäkin täydennyksenä edelliseen Neuvostoliittoa koskevaan raporttiini (Kansainvälinen naftasyndikaatti ja Neuvostoliitto) saaneeni kuulla, että siinä käsittelemäni naftayhtiöitten keskeinen sopimus on nyttemmin allekirjoitettu. Tämän vahvistaa myöskin lehdissä ollut uutinen naftayhtiöitten joku aika sitten Lontoossa pitämästä neuvottelusta, sillä Neuvostoliitto ei ollut siinä mukana eikä edustettuna. Tilanteelle on jatkuvasti kuvaavaa, että Neuvostoliitto ei ole voinut täyttää sopimuksenmukaisesti petroliihankintojaan, vaan on Espanjan täytynyt edelleen turvautua sen ohella m.m. romania-laiseen petroliin. Olen myöskin kuullut kerrottavan, että Neuvostoliitto olisi hankintasopimustensa täyttämistä varten ollut pakotettu tekemään ostoja myöskin Yhdysvalloista.

Vaikka Neuvostoliitto näin jo petrolisopimuksen suhteen on osoittautunut Espanjassa huonoksi sopimuskumppaniksi yritetään tääl-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

lä edelleen saada aikaan kauppavaihtoa sen kanssa huolimatta monista epäonnistuneista neuvotteluista. Viimeksi teki aloitteen neuvotteluihin Espanjan Berlinissä oleva suurlähettiläs Araquistain. Sen ymmärtää, kun tietää hänen olevan sosialistisen yleisten töitten ministerin Indalecio Prieton, joka tähän asti on tällä puolella ollut näitten neuvottelujen varsinainen "spiritus rector", puoluetoveri. Sitävastoin valtioministeri Zulueta ja Pariisin-suurlähettiläs Madariaga mainitaan tämän lähentelyn vastustajiksi.

Tammikuun neuvottelut alettiin ilmeisesti tavallista suuremmilla toiveilla, sillä Neuvostoliitto ei jättänyt niitä tällä kerralla yksinomaan naftaedustajansa Ostrowskin hoidettavaksi, vaan lähetti tänne kokonaisen delegation, joka sitten kiersi Espanjan kaikki laivatelakat. Tämän delegation kokoonpano paljastaa, että nyt oli kysymys muustakin kuin mahdollisesta kauppalaivojen rakentamisesta Neuvostoliitolle. Siihen kuuluivat nimittäin vara-amiraali Alexandre Sinkoff, kontra-amiraali Pablo Oras - ilmeisesti joku virolainen - ja insinööri Vladimir Peregudoff. Myöhemmin meriministeri vieraita erikoisesti mielistelevässä haastattelussaan myönsi, että herroja kiinnosti erittäinkin ja pääasiallisesti vedenalaisten rakentaminen Espanjan laivatelakoilla.

Kauppaministeri taas ilmoitti, että niitten neuvottelujen kuluessa, joita hänellä oli Ostrowskin kanssa, Neuvostoliitto tarjoutui tuomaan Espanjaan puutavaraa kaikkia Espanjan haluamia laatuja ja sen määrän, minkä se ottaa muualta ulkomailta tarpeitaan varten kuitenkin niin, että se ei häiritsisi kotimaista tuotantoa. Puutavaraa vastaan Neuvostoliitto olisi halukas ottamaan Espanjasta lyijyä, kuparia ja terästä. Edelleen oli ollut puhetta vaihtaa espanjalaisia hedelmiä hiiliä vastaan, mutta kauppaministeri ei asettanut siihen suuria toiveita Venäjän oman hedelmien ylituotannon takia.

On syytä todeta, että Neuvostoliitto edelleen pitää kiinni kannastaan, että nafta on vaihtokaupan ulkopuolella s.o. Espanjan täytyy maksaa Neuvostoliitolta ostamansa nafta rahassa ja, jos se toivoo saavansa Neuvostoliitosta ostajan omille tavaroilleen, on sen otettava vastaan jotain muita venäläisiä tuotteita, lähinnä puutavaroita.

Mutta Neuvostoliitolla oli ollut myöskin muita vaatimuksia: oikeus asettaa kauppavaltuuskunta Espanjaan ja vaatimus, että Espanjan tulisi virallisesti tunnustaa Neuvostoliitto. "El Socialista", joka nämä seikat toi julkisuuteen asettui niitten suhteen myötämieliseen kannalle katsoen m.m. ettei olisi mitään esteitä vaikka Neuvostoliitto perustaisi Espanjaan jonkinlaisen keskuksen kaupallisia suhteita varten. Tällainen lausunto juuri anarkosyndikalistisen kaappausyrityksen aattona, kaappausyrityksen, joka ei ollut kaukana kommunistienkaan pyrkimyksistä, tuntuu nykyisessä tilanteessa täällä lievästi sanoen optimistiselta. Tulenarkoja paikkoja on niin monta, että niitä olisi luullakseni pikemminkin syytä varoa tällaisilta aineksilta x).

Neuvottelut eivät tälläkään kerralla johtaneet positiivisiin tuloksiin. Niin herra Ostrowski kuin herrat amiraalitkin palasivat omille maille ja hallitus jäi täällä tutkimaan ja pohtimaan tehtyjä ehdotuksia ja vaikutelmia. Ennen pitkää oli sitäpaitsi kokonaan luovuttava ajatuksesta ryhtyä rakentamaan Neuvostoliitolle sotalaivoja, sillä - niinkuin minulle on kerrottu - Englanti on täällä huomauttanut, että se ei pidä sitä sopivana.

Tammikuun neuvotteluissa herätetty ajatus avata Espanjan markkinat Neuvostoliiton puutavaroille ei löytänyt vastakaikua kaikilla espanjalaisilla tahoilla yhtävähän kuin koko vaihtokauppatuumakaan. Sen jälkeen sitä on tietävästi harkittu asianomaisissa piireissä päättäen Espanjan tärkeimmän puutavaralehden viimeisessä numerossa olleesta pääkirjoituksesta, jossa lehden päätoimittaja käsittelee sitä hyvin myötämielisessä hengessä. Itse asiaa vastaan ei hänellä ole mitään muistuttamista, vain ajankohdan suhteen hän tekee tärkeimmän varauksen. Häntä samaten kuin myöskin puutavarainportöörejä suuresti hermostuttaa ajatus, että markkinain avaaminen Neuvostoliitolle tapah-

---

x) Erään tšekäläisen suurlähetystön jäsen, joka oli saanut erikoisesti tehtäväkseen valvoa täällä lennätin- ja radiokonferensseissa olleen neuvostovaltuuskunnan hommia, väitti minulle sen harjoittaneen täällä salaista kiihotusta ja sekaantuneen tammikuun levottomuuksien valmisteluihin.

tuisi odottamatta ja kenekään^{n/} olematta siihen valmistautunut. Tämän johdosta hän esittää, että puutavarantuontia Venäjältä ei pitäisi sallia ennenkuin vuoden kuluttua sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, jotta puutavaraimportöörit saisivat riittävästi aikaa vapautua vanhoista varastoistaan. Lisäksi hän huomauttaa, että Neuvostoliitolle myönnettävä tuontimäärä ei saisi kuitenkaan vastata Espanjan mänty- ja kuusipuun koko tuontia ja että se olisi määrätty myös silmälläpitäen maan omaa tuotantoa.

En tunne vielä tarkemmin, millä tavalla importöörien keskuudessa on suhtauduttu tähän kirjoitukseen. Palaan siihen myöhemmin saatuani vastauksia tiedusteluuni.

Lehden samassa numerossa kerrotaan vielä toisessa paikassa että puutavaraimportöörit ovat olleet pidättyväisiä päättämään ostoja Suomesta ja Ruotsista ja odottavat Espanjan hallituksen kannanottoa asiassa.

Sikäli kuin olen kuullut mielipiteitä asiaa kiinnostavissa piireissä ei neuvottelujen uusimisesta odoteta enempää tuloista kuin aikaisemmistakaan. Ruotsin kauppaneuvos herra Ytterberg kertoi heidän alistaneen ulkodepartementin harkittavaksi, olisiko Ruotsin tarpeellista huomauttaa täällä, että se tulee korottamaan appelsiinitullia, jos Neuvostoliiton puutavara päästetään markkinoille. Tällä hetkellä en vielä tiedä, mille kannalle Tukholma on tämän esityksen suhteen asettunut.

Viljo Brasmas

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 6.

Asiainhoit. Oksanen.

16/3 1933.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 6.

Madridi-ssa 16 p:nä maaliskuuta 1933.

6 41 he. 33
23/8.33
5 09

Asia: Suomalaisten puutavaralasteiden pidätykset Espanjassa IV.

Viime syksynä tiedoitin useampaan pteeseen niistä vaikeuksista, jotka kohtasivat puutavaroitamme, lähinnä kaivospylväitä, Espanjassa sen vuoksi, että eräs agentuuriliike mainosti niitä venäläisinä. Tässä yhteydessä kerroin, että valtioministeriön kaupallisten asiain silloinen osastopäällikkö oli maininnut niistä huomautuksista, joita oli tehty suomalaisten kaivospylväiden ja vastaavien espanjalaisien hintojen erosta (rap. n:o 18/32), ja että hän esitti suotavana, että me määräisimme Espanjaa silmälläpitäen nykyistä korkeammat hinnat, ajatus, jonka heti torjuin mahdottomana (rap. n:o 24/32).

Luulin tämän kysymyksen olleen jo loppuunkäsitellyn, kun tietooni on tullut muuan seikka, josta katson olevan syytä tiedottaa.

Eräs suomalaisten kaivospölkkyjen suurimpia maahantuojia Valenciassa kertoi joku aika sitten täällä käydessään, että Espanjan itärannikolla levitetään tietoja, että minä muka olisin kehoittanut korottamaan suomalaisten kaivospylväiden hintaa Espanjassa. Hän lisäsi, että tällaisten tietojen leviäminen on omiansa suuresti pilamaan meille suopeata mielialaa ostajien keskuudessa. Selitin sen hänelle perättömäksi ja pyysin häneltä jäljennöstä mainitsemastaan kierto-kirjeestä. Olen sen nyttemmin saanut ja kuuluu minun nimini pantu koh-

Jakelu [kujaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

ta siitä suomennettuna seuraavasti:

"Valitan olevani pakoitettu ilmoittamaan Metsähallitukselle, että sen kanssa liikesuhteissa oleva t:mi A/B Söderlund & Rodes myy pyöreätä mäntypuuta Espanjan markkinoille dumping-hintoihin. Espanjassa tavallisen hinnan ollessa 60 pesetaa m³:ltä, he myyvät m³:n 40 pesetalla. Paitsi että tällainen dumping herättää ikävää huomiota Espanjassa, on se aiheuttanut yleisiä vastalauseita monien puutavaramiesten taholta. Näin ollen pyydän kunnioittaen, että Te hyväntahtoisesti tekisitte voitavanne tällaisen dumpingin estämiseksi pakoitamalla heidät korottamaan hintojaan, jotta täten vältettäisiin sen Espanjan markkinoilla tekemä ikävä vaikutus."

Miltä taholta tällaisia tietoja levitetään, ei kertonani voinut sanoa. Mutta näyttää todennäköiseltä, että minun edellään mainituista tiedoituksistani ovat eräät tiedot jollain tavoin joutuneet sellaisten sivullisten tietoon, jotka ensinnäkään eivät ole niitä käsittäneet ja toiseksi, jotka ovat tahtoneet omalla tavallaan niitä korjaten ja muuttaen niitä käyttää meitä vastaan.

Saan vielä mainita, etten ole ollut asiasta missään suorassa kirjeenvaihdossa metsähallituksen kanssa.

Olen ilmoittanut asiasta itärannikon konsulinvirastoille pyytäen heitä ilmoittamaan lähetystölle, jos tällaista saapuu heidän tietoonsa sekä torjumaan sellaiset väitteet perättöminä ja mahdolltomina.

Liilo Hasu

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 7.

Asiainhoitaja Orasmaa.

23/3 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, maaliskuun 23 p:nä 1933.

N:o 501/33.

ULKOAS		33
9	191 he.	
3/4.33		
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 7/1933, joka sisältää:

Italian pyrkimyksistä Välimerellä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Teilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 7.

Madridi-ssa 23 p:nä maaliskuuta 1933.

9/19/33		33
3/4 33		L.H.
		ASIA
5	Cg	

Asia: Italian pyrkimyksistä Väli-
merellä.

Kuten viime marraskuun 21:lle päivätyssä reportisani n:o 21/32 kerroin, päätti Espanja ryhtyä uudelleen linnoittamaan Mahonin satamaa Baleareihin kuuluvalla Minorcan saarella. Olihan se paljon puhuva merkki aikojen levottomuudesta, kun pasifistinen Espanja katsoi välttämättömäksi ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin ja kun Cortes ilman muuta myönsi tarkoitukseen tarvittavat varat.

Nyt olen tämän asian yhteydessä kuullut seikkoja, jotka ansaitsevat mainitsemista. Kerrotaan nim., että Italia on osoittanut tätä linnoitustyötä kohtaan tavallisesta poikkeavaa kiinnostusta. Kun olen kuullut tapahtumasta kaksikin eri versionia, jotka yksityiskohdissa poikkeavat jonkun verran toisistaan, kerron ne sen vuoksi molemmat.

Edellämäinitusta linnoitustyöstä kuulutettiin aikanaan hankintakilpailu. Toisen versionin mukaan kilpailuun otti osaa myös eräs italialainen liike, jonka tarjous oli 50% huokeampi kuin halvin seuraava tarjous. Tämän johdosta kerrotaan Englannin ambassadin kiinnittäneen ystävällisesti Espanjan hallituksen huomiota niihin seurauksiin ja vaaroihin, joita voisi koitua, jos italialaisen toimintamien tarjous hyväksyttäisiin. Toisen versionin mukaan Italian taholta paljastui tässä yhteydessä sellainen "camouflet", kuten kertojani sa-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

noi, että Espanjan hallitus katsoi parhaaksi peruuttaa koko hankintakilpailun ja antoi työn eräälle englantilaiselle toiminimelle.

Tämähän ei ole ensimmäinen kerta, kun Italia tavoittelee vaikutusvaltaa myöskin Välimeren länsipäässä. Muutamia vuosia takaisinhan sellaista sattui Tangerin kysymyksen yhteydessä. Tällä kertalla menettelytapa oli kuitenkin toinen ja jo muualla koeteltu, joten oli ehkä syytä odottaa siitä parempia tuloksia. Tarkoitin niitä huomattavia avustuksia, jotka Italia on tšekäläisten tietojen mukaan myöntänyt sekä Turkille että Kreikalle italialaisilla laivatelakoilla rakennettavista sotalaivoista. Edelliselle myönnetty alennus pitäisi kertojani mukaan olla kokonaista 90%, jälkimäinen 60%. Näin suuren alennuksen myöntäminen herättää helposti ajatuksen, että sen turvissa rakennetut laivat voivat tarpeen tullen joko kokonaan tai osittain tulla vahvistamaan Italian laivastoa muuttaen siten voimasuhteet esim. Italian ja Ranskan välillä edelliselle sovittua edullisemmaksi. Oliko Italialla Mahonin ja Balearien suhteen ollut samantapaisia laskelmia?

Viime syksynä kerrottiin Italian yrittäneen myöskin Portugalissa laivatilauksien suhteen samaa menettelytapaa, mutta se epäonnistui Englannin väliintulon takia. Lisäksi siitä oli seurauksena Italian tšekäläisen laivastoattashean vaihto, missä Madridin diplomaattikunta ja seurapiirit menettivät yhden miellyttävimmistä ja suosituimmista jäsenistään.

Minulla on ollut viimeisten kuukausien kuluessa jo pariin otteeseen tilaisuus kertoa esimerkiksi Englannin vaikutusvaltaasta Pyreneitten niemimaalla. Edelläkertomani tapaukset osoittavat muun lisäksi, että Albion harjoittaa tällä hyvin huomattavalla tavalla eräänlaista holhoojan osaa. Se asennehan on Portugalin suhteen ollut hyvin tunnettu. Mutta viimeaikaiset tapahtumat osoittavat sen ulottuvan myöskin Espanjan puolelle.

Teilo Basques

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 8.

Asiainhoitaja Orasmaa.

6/4 1938.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, huhtikuun 8 p:nä 1933.

N:o 670/33.

ULKOASIAINMIIN		
10/19/33		33
12/4/33		
	OLASTI	
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 8/1933, joka sisältää:
Uusia huhuja paperintuonnin kontingentoinnista.
Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioituk-
seni vakuutus.

Vilho Brander

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 8.

Madridi-ssa 6 p:nä huhti-kuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
12/4.33	33
5	Cg

Asia: Uusia huhuja paperintuonnin
kontingentoinnista.

Viime viikolla pääsi julkisuuteen uudelleen huhuja hallituksen mahdollisista toimenpiteistä paperintuonnin kontingentoinniksi. Ilmoitin niistä aikanaan Paperitehtaitten yhdistykselle. Seuraavassa on minulla kunnia Ulkoasiainministeriölle selostaa tarkemmin tilannetta.

Kun viime maaliskuun 11:lle päivätysssä raportissani n:o 4/33 selostamani hallituksen päätös tuli julkisuuteen, oli outoa panna merkille, millä välinpitämättömyydellä lehdet siihen suhtautuivat. Ei mitään otsikkoa uutisessa, ei Papeleran eikä sen vastustajien lehdissä. Tieto päätöksestä kerrottiin vain lyhyesti puheenaolevaa hallituksen istuntoa selostavassa uutisessa ja niin huomaamattomasti, että sitä oli oikein etsittävä löytääksensä sen. Jälkeenpäinkään ei koko asiasta kirjoitettu sen enempää, vaikka aikaisemmin lehdissä oli ollut palstottain erikoistoimenpiteitä puolustavia ja vastustavia kirjoituksia. Myöskään Papeleran suhtautumisesta tapahtuneeseen ratkaisuun ei kuulunut mitään.

Olin v.k. 26 p:nä Norjan tšekäläisen lähettilään kanssa puheissa tilanteesta. Hän kertoi myöskin juuri ennen kysymyksen ratkaisusta jättäneensä siitä valtioministeriöön jyrkkäsanaisen verbaalinootin. Lausuin hänelle ihmetykseni siitä välinpitämättömyydestä, jolla

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

sanomalehdistö oli ratkaisuun suhtautunut ja Papeleran vaitiolosta, mistä helposti voi päätellä, että asia voi tulla vielä uudelleen esille, sillä olisi ihmeellistä, jos Papelera ilman muuta alistuisi siihen. Tätä käsitystäni oli omiaan vahvistamaan tieto siitä, että kauppaministeri oli ollut taipuvainen ratkaisemaan kysymyksen Papeleran eduksi, mutta että tilanteen pelasti sosialistiministerien vastustus, kuten raportissani edellytin.

Kysymys tulikin uudelleen esille jo viime viikolla. Tiedot siitä pääsivät julkisuuteen Barcelonassa v.k. 31 p:nä, mistä ne annettiin Madridin lehdille. Näiden tietojen mukaan hallitus olisi ollut valmis jo seuraavassa istunnossaan määräämään maahantuotavalle paperille kontingentin, minkä päätöksen katsottiin asiallisesti tulevan merkitsemään maan lehdistön jättämistä Papeleran monopooliksi. Katalonian sanomalehtikustantajainliiton puheenjohtaja lähetti näiden huhujen johdosta kauppaministerille sähkeen, jossa hän liittonsa nimessä asettui jyrkästi sekä kontingentointia että tullikorotuksia vastaan huomauttaen, että lehdistö on pakotettu pahimmassa tapauksessa lakkauttamaan ilmestymisensä, jos hallitus ryhtyisi tällaisiin toimenpiteisiin. Sähkeen lisäksi Barcelonan lehdistö julkaisi vielä yhtä jyrkkäsanaisen kirjoituksen. Tilanteelle kuvaavaa on, että vain harvat Madridin lehdet tällä kerralla puuttuivat asiaan ja niistä Papeleralle kuuluvat ja hallitusystävälliset lehdet vaikenivat kokonaan asiasta.

Huhujen päästessä julkisuuteen pidettiin tilannetta uudelleen varsin huolestuttavana. Sen jälkeen on Papelerasta riippumattomien lehtien taholta jatkettu painostusta. Tuloksena on, että hallitus ei ole ainakaan toistaiseksi tehnyt asiassa odotettua ratkaisua ja että pahin vaara katsotaan tällä kerralla sivuutetuksi. Sellaiset tiedot sain tilanteesta eilen. Asiantuntevissa piireissä katsotaan vaaran kuitenkin olevan olemassa niin kauan kuin nykyinen pääministeri pysyy hallituksessa, sillä hän on mukana Papeleralle kuuluvassa lehtikonsortiossa. Jos kauan puhutusta hallituspulasta tulisi tosi ja hän jäisi uuden kombination ulkopuolelle, olisi vaara huomattavasti pienempi.

Sen jälkeen kuin edelläoleva oli kirjoitettu huomaisin tänään lehdissä maaseutu- uutisten joukossa pienen Renteriasta

lähetyksen sähkeen, jossa kerrotaan Papeleran sulkevan t.k. 8 p:nä
siellä olevan Carso-nimisen tehtaansa "tilausten puutteessa ja kos-
ka on mahdotonta lisätä varastoidun paperin määrää". Papelera käyt-
tää siis jälleen tehtaansa sulkemista painostuskeinona kuten syksyl-
läkin, vaarantaen siten uudelleen aseman.

Uuno Aasmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *5.* .....

OSASTO: *Cg.* .....

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 9.

Asiainhoit. Orosmaa.

28/4 1938.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESICKNING

Madrid, huhtikuun 28 p:nä 1933.

N:o 762/33.

ULKOASIAINMINISTERI
11 192 hae. 33
5/5.33
5 Cg

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 9/1933, joka sisältää:

Espanja ja Neuvostoliitto. Kysymys venäläisestä
puutavarasta Espanjan markkinoilla II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Teilo Hassinen

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 9.

Madridi-ssa 28 p:nä huhti-kuuta 1933.

" 192 he. 83	
5/5.33	3
5	C9

Asia: Espanja ja Neuvostoliitto.

Kysymys venäläisestä puutavarasta

Espanjan markkinoilla II.

Viime maaliskuun 16:lle päivytyssä raportissani n:o 5/33 selostin Espanjan ja Neuvostoliiton välillä käytyjä neuvotteluja ja eräitten espanjalaisten piirien toimenpiteitä tšekäläisten markkinain avaamiseksi Neuvostoliiton puutavarpille. Samalla mainitsin, että neuvottelut ennen pitkää uudistettaisiin. Kun Neuvostoliiton naftasyndikaatin edustaja Ostrowski on jälleen kahden toverin kanssa oleskellut täällä jatkaen neuvotteluja, on syytä palata asiaan.

Mitä ensinnäkin tulee edellämainitussa raportissani koskettelemaani "Madera y sus Industrias"-lehden kirjoitukseen, jossa puolustettiin Espanjan markkinain avaamista venäläiselle puutavaralle, voin mainita puutavaraimportöörin suhtautumisesta kysymykseen seuraavaa.

Sr. Lantero, puutavaraimportöörin liiton ent. presidentti ja eräs Espanjan suurimpia puutavarantuojia, kertoi minulle, että liiton vuosikokouksessa oli ollut esillä kysymys suhtautumisesta venäläiseen puutavaraan. Liiton nykyinen presidentti, Sr. Arbós ajaa asiaa suunnitellen englantilaiseen malliin suurta yhtymää, jonka johtajaksi hän itse tietysti tulisi. Myöskin eräs toinen espanjalainen puutavarakauppias, Sr. Piera, joka meitä avusti v.1929-30 kontingentitais-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

telussa, on venäläisellä linjalla kuvitellen itselleen venäläisen puutavaran edustusta Espanjassa. Importöörien liiton vuosikokouksessa ei yleensä oltu suopeita Arbósin suunnitelmille ja erittäinkin Pohjois-Espanjan puutavarantuojaat ovat ehdottomasti venäläisen puutavaran tuontia vastaan ja haluavat säilyttää itsellään vapaat kädet ostaa, mistä he haluavat ja sellaista tavaraa kuin he haluavat. Tähän Sr. Lanteron selitykseen olen sittemmin saanut vahvistuksen myöskin muualta. x)

Sr. Galindo, eräs barcelonalainen puutavaraimportööri, kirjoitti minulle vastauksena tiedusteluuni, että edellämainittu "La Madera y sus Industrias"-lehdessä esitetty kanta on sen kirjoittajan yksityinen eikä vastaa Espanjan puutavaraimportöörien enemmistön mielipidettä. Samalla hän mainitsi, että hallituksen asettamassa puutavarakomiteassa, johon hän kuuluu varajäsenenä, kaikki - Madridin puuseppätehtaiden edustajaa lukuunottamatta - suhtautuivat täydellisellä vastenmielisyydellä ajatukseen että Espanja tekisi kauppasopimuksen taikka ryhtyisi muuten kauppasuhteisiin Neuvostoliiton kanssa, koska se aikaansaisi täydellisen sekaannuksen puutavaramarkkinoilla.

Puutavaraimportöörien liiton kokouksessa, mainitsee Sr. Galindo, vallitsi sama epäsuopea mieliala, mutta päätettiin pienempänä pahana, siinä tapauksessa että hallitus päättäisi asettua suhteisiin Neuvostoliiton kanssa, että heidät otettaisiin tuojina huomioon.

Päätöksessä, jossa Sr. Arbósin vaikutus on hyvin tuntuva, liitto tarjoaa hallitukselle yhteistyötä hänen suunnitelmien mukaisesti. Huomattava kuitenkin on, että sen viimeisessä pykälässä lausutaan, että ellei Neuvostoliiton kanssa saataisi aikaan sopimusta, niin liitto katsoo välttämättömäksi pitää voimassa tammikuun 24 p:nä 1931 annetun asetuksen, jossa määrätään tulli niistä maista tulevalle puutavaralle, joilla ei ole kauppasopimusta Espanjan kanssa.

---

x) Sr. Lantero mainitsi syksyllä asetetussa puutavarakomiteassa importöörienliiton edustajain vastustavan sahatun puutavaran tullien korotusta, mutta kannattavan sen sijaan tullikorotusta pyöreälle puutavarakomitealle paperipuita lukuunottamatta.

Sr. Arbós toimii edelleen hänelle ominaisella innolla ja tarmolla Neuvostoliiton hyväksi. Niinpä hän maaliskuun lopulla esitelmöi Barcelonassa "Unió Catalanassa" aiheesta: "Mitä kauppasopimus Venäjän kanssa voisi merkitä Espanjan puu- ja yleiselle taloudelle". Esitelmässään hän lehtiselostuksen mukaan selitti, ettei ole mahdollista asettua vastustamaan venäläisen puutavaran tuontia, jos Venäjä on valmis kompenseeraamaan sen tavalla, joka kiinnostaa Espanjan taloutta.

x x x

Mitä Espanjan ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin muuten tulee, niin edellä olen jo kosketellut seikkoja, jotka yhdessä Ostrowskin käynnin kanssa viittaavat toimeliaisuuden nousuun. Eräissä aikaisemmassa raportissani mainitsin, että on odotettavissa Neuvostoliiton koettavan hinnalla millä hyvänsä päästä Espanjan puutavaramarkkinoille. Kuten nähdään, niin rynnistys jatkuu ja nyt on jo saatu ajatuksen taka myöskin espanjalaisia piirejä.

Mutta Neuvostoliitto ei tyydy käyttämään yksinomaan suorinta tietä, vaan yritetään muokata mielialaa myöskin muilla tahoilla. Viime viikolla nim. levitettiin Madridissa julistusta, jossa suuri joukko tšekäläiseen tasavaltaiseen sivistyneistöön kuuluvia poliitikkoja, professoreita, asianajajia, lääkäreitä, arkkitehteja, kirjailijoita y.m., kehoitti perustamaan Neuvostoliiton ystävien seuran. Allekirjoittajien joukossa on m.m. Sanchez Roman, eräs Madridin yliopiston tunnetuimpia juristiprofessoreita, sekä kuuluisa lääkäri, tohtori Marañón, jolla kaksi vuotta sitten vallankumouspäivinä oli merkittävä osa silloisissa tapahtumissa.

Olen jo aikaisemmin kertonut Espanjan sivistyneistön keskuudessa havaittavasta Neuvostoliiton ja kaiken venäläisen ihailuksesta. Tämä julistus on siitä tuorein todistus. Vaikka sillä ei olisikaan - kuten on tahdottu väittää - mitään suurempaa poliittista merkitystä, ei voida kuitenkaan kieltää, etteikö se sopivalla tavalla muokkaisi täällä mielialaa Neuvostoliittoa kohtaan suopeaksi. Ja muuta hankkeen takanaolijat - keitä he sitten lienevätkin - tuskin ovat tarkoittaneetkaan. Suurin osa allekirjoittajista on mukana pelkästä naiivisuudestaan.

Vähän sen jälkeen , tarkemmin sanoen t.k. 20 p:nä, maanviljelys-, teollisuus- ja kauppaministeriön alivaltiosihteeri ja taloudellisen neuvoston presidentti Sr. Valiente antoi lehdille haastattelun, jossa hän asettui avoimesti puoltamaan kauppasopimuksen tekoa Neuvostoliiton kanssa esittäen vanhoja väitteitä sen edullisuudesta Espanjalle.

Seuraavana päivänä (21/4) julkaisi "El Sol" artikkelin otsikolla "Kauppamme venäläisten kanssa. Laajennetaanko kauppasuhteita". Lehti viittaa Ostrowskin käyntiin, mainitsee hänen palaavan takaisin toukokuun lopulla ja lisää: "Tämä matka tulee olemaan preludi eräälle liiketoimelle, josta ehkä syntyy suunnitelma kauppasopimukseksi ja - kuka tietää - vaikkapa Neuvostoliiton tunnustaminen meidän hallituksemme taholta". Lehti huomauttaa, että entiset neuvottelut ovat rauenneet riittävän takuun puutteessa, mutta että nyt ne olisivat olemassa.

Jouduin samana päivänä valtioministeriön poliittisen ja kaupallisen osastopäällikön, ministeri Doussinaguen puheille muissa asioissa. Tiedustelin häneltä silloin, onko kauppaministeriön alivaltiosihteerin esittämä kanta virallinen ja missä määrin tiedot parhailaan käytävistä neuvotteluista pitävät paikkansa. Ministeri Doussinaguen vastaus oli enemmän kuin jyrkkä. Harvoin olen kuullut yhtä perusteellista desavuointia kuin minkä ministeri Doussinague teki vastauksessaan. "Valiente on idiootti; Valiente on tyhmyri, joka ei ymmärrä mitään", sanoi hän, mainitakseni pari kukkasta hänen vastauksestaan. Ministeri Doussinague huomautti, että kysymystä ei suinkaan ratkaise alivaltiosihteeri Valiente, vaan hallitus ja että hallitus on kysymystä käsitellyt ja nimenomaan päättänyt, ettei sopimuksesta Neuvostoliiton kanssa tule mitään, koska venäläiset eivät suostu ottamaan espanjalaisia tuotteita petrolia vastaan. Tiedusteltuani, onko perää väitteissä, että Neuvostoliitto ei täyttäisi petrolisopimustaan, ministeri Doussinague myönsi, että siinä suhteessa on olemassa vaikeuksia ja että Neuvostoliitolle on siitä huomautettu ja pidätetty toistaiseksi maksut tänne. Näin on olemassa petroliasiansa tyytymättömyyttä molemmilla puolilla. Sen sijaan ministeri Doussinague ei myöntänyt, että Ostrowskin matka olisi koskenut kysymystä Espanjan ja Neuvostoliit-

ton välisten suhteiden laajentamisesta.

Tällä kerralla valtioministeriön poliittisen ja kauppallisen osaston päällikkö oli tavallista puheliaampi. Mutta niin selvä kuin hänen vastauksensa nyt olikin, on se kuitenkin otettava tietyllä varovaisuudella. Ensinnäkin on otettava huomioon, että Sr. Doussinague katselee ilmeisesti asioita nyt valtioministeriöstä käsin toisilla silmillä kuin aikaisemmin kauppaministeriössä ja käsitteli sen mukaan Sr. Valientea tavallista kovakouraisemmin. Toiseksi, vaikka hän edustaisikin esittämäänsä kantaa ja esittelisi kysymyksen siten hallitukselle, niin ei ole unohdettava, ettei hänkään kysymystä lopullisesti ratkaise ja että Neuvostoliitto ei ole vielä luopunut yrityksistään eikä heittänyt lopullisesti toivoa päästä ratkaisuun Espanjan kanssa. Niinpä Ostrowski on palatessaan Pariisiin jättänyt tänne seuralaisensa ja - kuten "El Sol'kin" edellämainitsemassani kirjoituksessa mainitsee - hänen tarkoituksensa on palata ennen pitkää viedäkseen neuvottelut päätökseen. Sellaiset tiedot olen muualta saanut näistä läyneistä.

Kiintoisaa on nähdä, onko hänellä palatessaan tarjota sellaiset ehdot, että Espanjan hallituksen vastarinta murtuu. Mutta tilanne voi silloin olla myös toinen ja hänelle epäedullinen, jos vastustuspuolueet lopulta onnistuvat yrityksissään kukistaa nykyinen hallitus ja tilalla on uusi, jossa sosialistit eivät ole mukana. Niihin kuuluva yleisten töiden ministeri Indalecio Prietohan on tähän asti ollut näitten neuvottelujen varsinainen alotteentekijä ja uskollisia kannattaja hallituspiireissä.

Viljo Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: G.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 10.

Asiantuntija Orasmaa.

10/5 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, toukokuun 10 p:nä 1933.

N:o 808/33.

12 192 hae. 33.
17/5.33

Herra Ministeri,

5 C9

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 10/1933, joka sisältää:

Kansainvälinen asema ja Espanja.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioituk-
seni vakuutus.

Teilo Basallas

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 10.

Madridi-ssa 10 p:nä touko-kuuta 19 33.

12/192/ae. 33
18/5.33
5 C9

Asia: Kansainvälinen asema ja Espanja.

Viimeaikaiset kansainväliset suurtaapahtumat, kansallissosialistien valtaantulo Saksassa sekä Rooman neuvottelut n.s. neljän vallan paktista ja niitä seuranneet keskustelut, eivät ole menneet huomaamatta Espanjassakaan. Kun valtioministeri Zulueta antoi tilanteesta pariin otteeseen selityksiä ja myöskin konseljin presidentti Azaña kosketteli eräässä puheessaan Espanjan suhdetta kansainväliseen asemaan, teen seuraavassa selkoa siitä, miten tilanteeseen on täällä suhtauduttu.

Aluksi on espanjalaisen mentaliteetin ymmärtämiseksi tehtävä pari yleistä huomautusta.

Aikaisemmin eivät kansainväliset kysymykset suuresti-kaan kiinnostaneet espanjalaisia. Maa eli eristettyä elämäänsä Pyreneitten takana ja mikäli ulkomaiset suhteet tulivat kysymykseen, niin niistä pitivät kuningas ja hovi huolen. Kuningasperheen habsburgilaisista sukulaisuussuhteista johtuen Espanjaa ennen maailmansotaa ja sen aikana pidettiin saksalaisystävällisellä. Seurauksena tästä oli saksalaisystävällisyys erinäisin poikkeuksin vallitsevana aristokraattisissa ja vanhoillisissa piireissä. Kun taas vapaamielisten keskuudessa mielialat olivat liittolaismaitten puolella.

Vanhan régimeen aikana lähinnä kuningas matkoineen ja

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

vierailuineen piti huolta maan suhteista ulkovaltoihin. Mutta kysymyksenalaista kuitenkin on, johtiko kuningasta näihin matkoihin muu kuin mieskohtaiset sympatiat ja hänen yleisesti tunnettu matkustushalunsa. Kysymykseen antaa aiheen m.m. se seikka, että vasta maailmansodan jälkeen Espanjassa heräsi kiinnostus vanhoja amerikalaisia tyttärmaitakin kohtaan ja että sinä aikana kuin Portugali on ollut tasavaltana, ei Espanjan kuningas ole kertaakaan vierailut naapurimaassa. V.1929 Portugalin presidentti kävi Madridissa, mutta kuninkaan luvatussa vastavierailusta Lisboassa ei nytkään tullut mitään, kuten aikamani olen tiedoittanut.

Kuten edellä mainitsin tapahtui tässä suhteessa muutos maailmansodan jälkeen. Erittäinkin Primo de Riveran aikana maan ulkopoliittikka vilkastui huomattavasti. Lukuunottamatta sinä aikana tehtyjä lukuisia kansainvälisiä sopimuksia on siitä merkittävä muistiin m.m. yhteistyö Ranskan kanssa Marokon kysymyksessä ja yritykset Espanjan ja Portugalin välisten suhteiden parantamiseksi. Toisaalta ei voi olla toteamatta, että tässäkin oli takana paljon enemmän eleitä, kansallista itserakkautta ja Espanjan entisen mahtavuuden tavoittelua, kuin elävää poliittista harrastusta. Siitä ovat osoituksena maalle erinomaisen kalliiksi käyneet Barcelonan ja Sevillan maailmannäyttelyt sekä Espanjan hänen aikanaan tapahtunut eroaminen kansainliitosta.

Vallankumous toi maan johtoon uudet miehet ja niiden mukana myöskin uuden suunnan maan ulkopoliittikkaan. Sen ensimmäisiä ilmauksia oli uuden hallituksen ensimmäisen valtioministerin antama lausunto, jossa hän erikoisesti korosti kahta seikkaa, nimittäin, että Espanja tulee mitä likeisimmin liittymään kansainliittoon ja sen työhön sekä pyrkimään entistä lähimpiin suhteisiin vanhojen tyttäremaitten kanssa. Siinä onkin lyhyesti sanottuna Espanjan tasavallan ulkopoliittinen ohjelma, jota se on kahden viime vuoden ajan uskollisesti seurannut.

Sivuutan tässä Espanjan uuteen valtiosääntöön otetut ulkopoliittikkaa koskevat määräykset, joissa on erikoisesti korostettu Espanjan ulkopoliittikan pasifistista luonnetta ja suh-

detta kansainliittoon.^{x)} Mitä Espanjan esiintymiseen kansainliitossa muuten tulee, niin on se niin tunnettua, että sitä ei tarvitse tässä tarkemmin kosketella. Voitaneen kuitenkin sanoa, että Espanja on kahden viime vuoden kuluessa esittänyt varsin huomattavaa osaa Genèvessä, missä se on liittynyt n.s. kahdeksan valtion ryhmään ja että sen asema varmaankin on siellä nyt tuntuvasti merkittävämpi kuin ennen.

Latinalais-ameriikkalaisiin maihin on Espanjan suhte tullut huomattavasti läheisemmäksi. Kuvaavaa on, että tasavallan presidentti on jo saanut ja ottanut vastaan kutsun niihin maihin tehtävään vierailumatkaan ja niin tapahtuneen ensimmäisen kerran näitten maitten itsenäistymisen jälkeen, että vanhan emämaan valtionpää saapuu niitten luo vierailulle. Myöskin taloudellisella alalla on voinut panna merkille suhteiden vilkastumista Espanjan ja latinalais-ameriikkalaisten maiden kesken.

Voidaan sanoa, että kiinnostus ulkopoliittisiin kysymyksiin on yleisestikin kasvanut ja esim. lehdistö ei käsittele niitä enää samassa määrin kuin ennen sisäpolitiikan aseena, kuten diktatuurin aikana ja vielä sen jälkeenkin oli tapana, vaan todella ulkopoliittisina kysymyksinä. Oli nimittäin tullut tavaksi, kun sensuuri ei sallinut maan oman hallitussysteemin arvostelua, esittä maitten maitten vastaavat ilmiöt mahdollisimman epäedullisessa valossa ja lausua niistä mitä ankarin tuomio. Tämä selittää esim. tšekäläisten vasemmistolehtien kiinnostuksen ja suhtautumisen m.m. kesälä 1930 meidän talonpoikaismarssiimme.

Kaiken lisäksi tulee vielä Espanjan sivistyneis- tössä jotenkin yleisesti vallalla oleva käsitys vapaudesta ja humanisuudesta. Sen mukaisesti tuomitaan kaikenlaiset pakkotoimenpiteet, tulivat ne miltä taholta tahansa. Niinpä äskettäin joukko Espanjan sivistyselämän huippuja, kuten Marañon, Unamuno y.m., lähettivät

---

x) Meille kiintoisana esimerkkinä tälle varsin yleiselle pasifistiselle katsantokannalle voin mainita, että eräänä päivänä Madridin huomatuin iltalehti, tasavaltalainen "Heraldo de Madrid" esitti puolustuslaitosta koskevassa pääkirjoituksessaan sellaisenkin näkökohdan, että Espanjan ei kannata varustautua Norjan ja Suomen (!) aseman takia.

Perun v.a. presidentille sähkeen pyytäen häntä vapauttamaan saman apristi (Amerikan vallankumouksellisten poliittinen järjestö) puolueen aikaisemmin pidätetyn johtajan, jonka jäsen juuri suoritti presidentti Cerron murhan.

Mitä ensinnäkin Saksan tapahtumiin tulee, niin edellä oleva riittää selittämään, millä tavalla Hitlerin valtaantuloon on täällä suhtauduttu. Monarkistiset piirit ja erittäinkin Primo de Riveran entiset kannattajat ovat tervehtineet ilmeisellä myötätunnolla Saksassa tapahtunutta suunnanmuutosta. Vieläpä se antoi täällä sysäyksen fascistisen liikkeen elpymiseen. Sinisiä paitoja oli jo tilattu valmiiksi ja "Fascio"-nimisen lehden ensimmäinen numero ilmestyi Primo de Riveran kuolinpäivänä. Poliisi kuitenkin takavarikoi paidat ja lehden ja hallitus mielsi fascistisen järjestäytymisen.

Espanjan sosialistista Berlinin-ambassadööriä, Araquistainia vastaan eräissä Saksan lehdissä kohdistetut hyökkäykset löysivät helposti tilan tšekäläisten oikeistolehtien palstoilla ja yhdyttiin kannattamaan vaatimista hänen poiskutsumisestaan.^{x)}

Tasavaltalaisten piirien ottama kanta on johdonmukaisesti se sama, millä ne ovat kaiken aikaa suhtautuneet kaikkiin diktatuuri-ilmiöihin eritoten Italiassa ja Portugalissa. Siinä on voitu mennä niinkin pitkälle, että muuan johtava tasavaltalainen lehti moitti kovasti hallitusta siitä, että se oli viime valtiopäivävaiheiden aikana sallinut Barcelonan saksalaisten nousta laivaan ja suorittaa äänestyksensä avomerellä. Ja tämä vaan sen johdosta, että kävi ilmi enemmistön Barcelonan saksalaisten keskuudessa lukeutuvan natseihin - Madridissa härimäiset vasemmistoainekset toimeenpanivat mielenosoituksia samana iltana Saksan, Italian, Portugalin ja Kuuban ambassaadien edustalla. Vieläpä mentiin niin pitkälle, että yritettiin

---

x) Kysymys Araquistainin erosta on järjestynyt kivuttomasti n.s. incomptabilidad-lain avulla, mikä laki kieltää kansanedustajaa samanaikaisesti olemasta missään tuloatuottavassa valtion toimessa. Hän on nimittäin säilyttänyt edustajapaikkansa ja luopunut ambassaadista.

panna tuleen Primo de Riveran kannattajain orgaanin, "La Nacion"-lehden toimitalo.

Espanjassa on oma diktatuuriaika vielä niin lähellä, ettei se voi olla vaikuttamatta vasemmistopiirien kantaan. Unohdetaan se hyvä mitä Primo de Rivera sai aikaan ja muistetaan vain, että hän hallitsi sivuuttaen maan konstitutsioonin ja että kansalaisvapaudet olivat silloin tuntematon käsite Espanjassa.

Rooman neuvottelujen luomaa kansainvälistä tilannetta ovat Espanjan johtavat valtiomiehet käsitelleet, kuten edellä jo mainitsin, eri tilaisuuksissa. Valtiomministeri Zulueta on m.m. tehnyt siitä selkoa hallitukselle ja cortesin ulkoasiainvaliokunnalle. Molemmista on lehdille annettu viralliset tiedonannot. Samoin on pääministeri kosketellut Espanjan ulkopoliittikkaa eräässä äskeisessä puheessaan.

Molemmat valtioministeri Zuluetan esityksiä koskevat tiedonannot ovat varovaisesti laaditut. Niitten tarkoituksena ei ole ollut antaa suurelle yleisölle lähinnä muuta kuin ilmoituksen siitä, kuinka Espanjan hallitus arvostelee näin syntynyttä tilannetta ja miten se siihen suhtautuu. Edellisessä hän lausuu, että Espanja seuraa nykyisissäkin olosuhteissa niitä normia, jotka on määritelty tasavallan perustuslaissa ja jotka määräävät sen kansainvälisen toiminnan luonteen s.o. rauhanpolitiikka, Espanjan puolustus, vilpittömän liittymisen kansainliiton paktiin ja solidaarisuuden aikaansaaminen kansojen kesken. Näitten aatteiden mukaisesti Espanjan hallitus tervehtii suurella myötätunnolla Suurbritannian pyrkimyksiä saattaa aseriisuntakonferenssin työt positiiviseen tulokseen ja saada aikaan sopimus Europan neljän suurvallan kesken, joiden väliset erimielisyydet aina muodostavat uhan rauhalle. "Me toivomme puolestamme", lausuu hän, "että tämä niin toivottava yksimielisyys voidaan katsoa perustaksi muille yleisemmille ja julkisesti, kansainliiton hengessä tehdyille sopimuksille, joihin kaikki kiinnostetut maat voivat osallistua."

Toisessa tiedonannossa hän tämän lisäksi lausuu samoilla perusteilla suunnitellusta neljän valtion paktista: "Espania, joka ei odota mitään yleisestä konfliktista ja jolla on todellisia

perusteita epäillä sen seurauksia, katselee erikoisella myötätunnolla kaikkia ponnistuksia päästä neljän maan sopimukseen. Mutta jos tämä sopimus, vastoin meidän kaikkien toiveita, kehittyisi perustaksi kansainliiton rinnalla olevalle eristetylle organisatiolle pelkäämään näiden kansojen välisten kysymysten ratkaisua varten, niin se ei voi herättää mitään kiinnostusta."

Tiedonannossa korostetaan edelleen, kuinka suotavaa olisi, sitoutua paktissa alistamaan kysymykset lopullisesti kansainliiton ratkaistavaksi ja kuinka vahingollista olisi luoda sen rinnalle toista järjestöä.

On erikoista syytä kiinnittää huomiota edellä alleviivaamaani kohtaan, sillä siinä annetaan jotenkin selvä vahvistus niille tiedoille, joitten mukaan Espanjankin alueet voivat olla uhatuja, mistä aikamani mainitsin Rooman neuvotteluja koskevassa sähkökeessäni. Ehkä tässä valossa on myöskin ymmärrettävä, miksi valtioministeri Zulueta katsoi tarpeelliseksi myöskin ensimmäisessä tiedonannossaan erikoisesti mainita ulkopoliittisten tehtävien joukossa maan puolustamisen.

x x x

Tässä yhteydessä mainitsen vielä lyhyesti eräästä saman sähköni toisesta kohdasta, nimittäin siitä, joka koskee Portugalin siirtomaita. Myöhemmät tiedot vahvistavat nimittäin oikeaksi sen tiedon, että niistä on todella ollut Roomassa keskustelua, vaikka se aluksi kiellettiinkin. Tosin hiukan toisessa muodossa kuin mitä minulle kerrottiin. Saksaa ei nim. olekaan siinä jaossa kaikesta päättäen unohdettu.

Kysymys herätti tietysti Lisboassa suurta huomiota, minkä johdosta Roomassa kiirehdiittiin selittämään Portugalin sikäläiselle ministerille, ettei neuvotteluissa ole kosketeltu Portugalin siirtomaita. Mutta ennen pitkää Portugalin hallitus antoi toisen tiedonannon, jossa ilmoitettiin, että Mussolinin ja MacDonaldin väliset siirtomaita koskevat keskustelut on tiedoitettu Portugalin hallitukselle ja että saadut tiedot niistä ovat maalle tyydyttävät.

Viljo Riihimäki

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 9.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 11.

Asiainhoitaja Orasmaa.

17/5 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, toukokuun 17 p:nä 1933.

N:o 867/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13/192 he.		D. 10 33
27/5.33		LIL
		ALIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 11/1933, joka sisältää:

Kysymys sanomapaperin tuonnista Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Vilho Brasmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 11.

Madridi-ssa 17 p:nä touko-kuuta 1933.

KOASIAINMINISTE	
13/192 loc.	D. N. 33
24/5.33	LII.
5	ASIA
09	

Asia: Kysymys sanomapaperin tuon-
nista Espanjassa.

Kuten viime huhtikuun 6:lle päivätyssä raportissani n:o 8/33 kerroin alkoi Papelera-yhtiö uudelleen taistelun sanomalehti-paperin tuontia vastaan saadakseen hallituksen äskeisen sitä koskevan päätöksen peruutetuksi. Kerroin samalla kuinka Papelera oli, antaakseen vaatimuksilleen suurempaa pontta, sulkenut Renteriassa sijaitsevan suuren Oarso-nimisen paperitehtaansa. Vähän sen jälkeen Papelera antoi lehdille julistuksensa, jossa se puolusti uutta aktionsa pääasiallisesti samoilla perusteilla kuin aikaisemminkin. Tällä kerralla siinä korostettiin erikoisesti sitä seikkaa, että ne maat, jotka vievät paperia Espanjaan, ottavat siitä kotimaisilla markkinoilla hinnan, joka on enemmän kuin kaksi kertaa taikka lähes kaksi kertaa se hinta, millä ne myyvät sitä täällä (yhtiön mukaan 280-290 pesetaa tanni).

Lehdistössä asetuttiin jyrkästi näitä Papeleran uusia yrityksiä vastustamaan ja varsinkin Katalonian lehtikustantajat ovat olleet aktiivisia. Hallituspiireissä ei ole kuitenkaan suljettu korvia Papeleran vaatimuksilta. Niinpä erään kertojani mukaan on kauppaministeriössä uudelleen neuvoteltu kysymyksestä myöskin lehtikustantajain kanssa, jotka olivat olleet jyrkästi Papeleran vaatimuksia vastaan. Sen pitemmälle ei asian tässä vaiheessa ole kuitenkaan toistaiseksi tultu. Ja viimeksi kerrotaan, että katalonialaiset paperitehtailijat oli-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

sivat aikeissa erota Papelerasta. Eivätkä Pohjois-Espanjan paperitehtailijatkkaan ole tyytyväisiä yhtymän johtoon. Sillä taholla on siis merkkejä hajaannuksesta.

Papelera ei ole myöskään jatkanut mielenosoitukseksi työnsulkuaan Oarson tehtaassa, vaan on se pantu jälleen käyntiin. On huvittavaa myöskin todeta, että sen taloudellinen asema, kaikista valituksista huolimatta, on viime vuoden tilinpäätöksen mukaan erinomainen, ollen vuosivoitto hiukan edellisen vuoden voittoa suurempikin eli vähän yli 7 milj. pesetaa. Siitä jaettiin osinkona 10% mukaan 5 milj., loput varattiin tai siirrettiin erilaisiin rahastoihin. Yhtiö oli valmistanut paperia viime vuoden kuluessa 60.081 tonnia tehtaitten tuotantokyvyn ollessa 80.000 tonnia.

Ruotsin tšekäläinen kauppaneuvos, herra Ytterberg, on kahteen otteeseen ottanut kanssani puheeksi kysymyksen paperin hinnoista. Lähtökohtana se Papeleran syytös, että ulkomaalaiset myyvät täällä paperia dumpinghinnoilla, hän kertoi tiedoittaneensa tästä sekä esitti, että asiassa olisi jotain tehtävä. Kun hän lisäksi mainitsi ilmoittaneensa Tukholmaan puhuvansa asiasta minun kanssani, on syytä mainita näistä keskusteluista. Ottaen huomioon kuinka erinomaisen vaikeasti toteutettavissa ja arka tällaisen ajatuksen esittäminen on tein hänelle eräitä kysymyksiä.

Tiedustelin häneltä ensinnäkin, millä tavalla Ruotsin paperitehtaat tulisivat suhtautumaan mahdolliseen hinnan korotukseen sekä onko hän puhunut ajatuksestaan myöskin Norjan ja Saksan edustajien kanssa. Ilman heidän myötävaikutustaanhan ja näiden maiden mukanaoloa - Norjahan esim. on näistä maista suurin paperinviejä Espanjaan - ei ajatuksella ole mitään toteutumismahdollisuuksia. Edelliseen kysymykseen kauppaneuvos Ytterberg vastasi, että on tuskin mahdollista saada Ruotsissa aikaan täysin yhtenäistä rintamaa, sillä todennäköisesti ainakin yksi tehdas (Skönvik) tulisi olemaan vastustavalla kannalla. Jälkimmäiseen kysymykseen hän vastasi kieltävästi.

Sen jälkeen en ole puhunut asiasta hänen kanssaan, joten en ole tietoinen siitä, onko hän mahdollisesti puhunut asiasta myöskin muitten kanssa. Kun tapasin toissapäivänä Norjan tšekäläisen ministerin, tiedustelin sen vuoksi häneltä, oliko kauppaneuvos Ytter-

berg puhunut hänelle mitään paperinhinnoista. Ministeri Bögh vastasi kieltävästi. Ei hän puolestaan osannut myöskään sanoa mitään siitä, mitenkä Norjan taholla tultaisiin kysymykseen suhtautumaan. Saksan suurlähetystön herrojen kanssa en ole pitänyt tarpeellisena kosketella kysymystä. Se on sitä tarpeettomampaa nyt, kun osottautui, että Ruotsin kauppaneuvos ei siitä ole puhunut edes Norjan edustajan kanssa.

Äskettäin kävi täällä Suomen Puuhiomoyhdistyksen johtaja, herra Godenhjelm. Hän oli oman yhdistyksensä asioitten takia neuvotteluissa myöskin Papeleran johtajan kanssa, joka antoi hänelle saman vastauksen kuin aikaisemmin Puuhiomoyhdistyksen tšekäläiselle edustajallekin: Papelera ei suostu ostamaan suomalaista puuvanua niin kauan kuin Suomesta tuodaan paperia Espanjaan. Huomautukseen, että ostaaahan Papelera puuvanua ja selluloosaa Ruotsista ja Norjastakin, vaikka niistäkin tuodaan Espanjaan paperia, vastasi hän vain sen olevan Papeleran asian. Papeleran katkeruus näkyy siten kohdistuvan erikoisesti Suomeen. Sama sävy on aina myöskin ministeri Böghillä keskustellessani paperikysymyksestä hänen kanssaan. Hän on siten toinen, jota kasvanut ja viimeksi Suomen mukaantulon johdosta kiristynyt kilpailu näyttää erikoisesti karkeroittavan.

Sikäli kuin olen kuullut on Papeleran myyntihinta suurille lehdille 420-470 pesetaa, pienille lehdille vieläkin enemmän tonnilta. Eroitus on siten todella huomattava. Mutta toisaalta Papeleran edullinen vuositulo ei ole suinkaan omiansa antamaan lisätukea sen vaatimuksille.

Edellä oleva riittää kuvaamaan nykyistä tilannetta. Tuntematta riittävän yksityiskohtaisesti kaikkia asiaan vaikuttavia seikkoja en katso puolestani mahdolliseksi tehdä esityksiä hintakysymyksestä, mutta mielestäni on ollut aihetta tehdä selkoa myöskin siitä siltä varalta, että se tulisi - mahdollisesti herra Ytterbergin esitysten johdosta - esille pohjoismaisten tuottajain keskeisissä neuvotteluissa.

Liilo Pasanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5. ....

OSASTO: ..... 89. ....

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 12.

Asiakäsittäjä Orasmaa.

6/6-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, kesäkuun 6 p:nä 1933.

N:o 989/31.

Herra Ministeri,

15 / 1925al 33
14/6-33 3 - 1
5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 12/1933, joka sisältää:

Poliittinen tilanne Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Kiilo Oksanen

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 12.

Madridi-ssa 6 p:nä kesä-kuuta 1933.

15/192 Sal		33.
14/6-33	Ne	-
5	9	

Asia: Poliittinen tilanne Espan-
jassa.

Poliittinen tilanne Espanjassa on koko talven ja ke-
vään ollut erinomaisen epämääräinen. Viikosta viikkoon jatkuvat puheet
ja huhut tulevasta kriisistä. Olen odottanut tilanteessa jonkinlaista
ratkaisua tehdäkseni siitä selkoa, mutta se näkyy jälleen siirtyneen
epämääräiseen tulevaisuuteen. Kun kuitenkin Espanjan olot ovat pitkin
vuotta antaneet verraten usein aihetta jopa hälyyttäviinkin tietoihin,
on syytä luoda katsaus poliittisen tilanteen kehitykseen täällä.

Tasavallan koko olemassaoloajan on sitä uhannut vaa-
ra sekä äärimmäisen oikeiston että äärimmäisen vasemmiston taholta.
Vaikka edellisten viimeinen ja laajin vallankaappausyritys viime vuo-
den elokuussa epäonnistuikin, ei sillä taholla ole senkään jälkeen ol-
tu hiljaa. Ja äärimmäinen anarko-syndikalistinen vasemmisto on tämän
vuoden kuluessa pannut toimeen jo kahdesti vakavia levottomuuksia,
joista etenkin edellinen, tammikuussa puhjennut kapinaliike oli luon-
teeltaan siinä määrin uhkaava, että sen kukistamisessa oli käytettävä
tavallista runsaammin voimakeinoja.

Kummankaan äärimmäisyssuunnan merkitystä ei ole vä-
häksyttävä tällaisessa maassa, jossa mielipiteiden siirtyminen tapah-
tuu odottamattoman helposti. Niiden mahdollisuudet riippuvat hetken
konjunktoureista ja kummatkin ovat koettaneet ja koettavat tietenkin

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

edelleenkin käyttää niitä hyväkseen. Tällä hetkellä äärimmäinen oikeisto koettaa kaikin keinoin uskonnollisia yhdyskuntia koskeva laki kiihottuskeinona kerätä kokoon joukkojansa. Siitä tarkemmin alempana.

Äärimmäisellä vasemmalla sivustalla ovat maan anarko-syndikalistiset järjestöt, jotka ovat olleet tähänastisten siltä taolta tulleet kapinayritysten takana. Ne ovat epäilemättä erinomaisen suuri vaara yhteiskunnalle, sitä suurempi kun ne ovat liittoutuneet kommunistisiin aineksiin ja toimivat niiden kanssa käsikädessä. Toistaiseksi varsinainen kommunistinen aines on Espanjassa verraten heikko, kuten viime kunnallisvaalien tulos selvästi osoittaa. N. 16,000 valitusta kunnan valtuutetusta oli vain 26 selvää kommunistia ja niistäkin neljä jälkeempinä kieltäytyi siitä kunnista. Mutta jos kommunistien onnistuisi saada johtoonsa koko äärimmäinen vasemmisto, muodostuisi tilanne nykyistä paljon uhkaavammaksi. Epäilemättä myöskin sosialistien ero hallituksesta olisi omansa vaarantamaan tilannetta, vaikka Espanjassa ei olekaan sitä pelkoa, että syndikalistinen ja sosialidemokraattian ammattiliike voisi yhtyä. Niin huonot ovat kummankin järjestön keskinäiset välit, että tämä mahdollisuus on pidettävä laskelmien ulkopuolella. Mutta sosialistien joutuminen oppositioon siirtäisi painopisteen siinä määrin vasemmalle, että siitä voisi yhteiskunnalle olla vielä suurempi vaara kuin heidän osanotostaan hallitukseen. Ei puutu niitä, jotka pelkäävät sosialistisen diktatuurin mahdollisuutta.

Nykyisissä olosuhteissa olisinkin valmis pitämään molempia edellämainittuja sivustoja sittenkin vähemmän vaarallisena tasavallalle kuin sitä kautta maan jatkuvaa järjestyshäiriöitten tulvaa, joka kalvaa hallituksen arvovaltaa, ja tasavaltalaisten keskinäistä eripuraisuutta, joka uhkaa tehdä lopun cortesin toiminnasta. Järjestyshäiriöt palauttavat helposti mieleen diktatuurin aikana maassa vallinneen rauhan. Ne yhdessä tasavaltalaisten ryhmien ja johtajien välisen taistelun kanssa ovat sikäli vaaralliset, että ne helposti voivat luoda täällä sellaisen ilmapiirin, jossa kaikki on mahdollista. Kenraali Godedin tapaus esittää, että Espanjassa ei ole vielääkään puutetta äärimmäisen kunnianhimoisista kenraaleista. Ei ole unohdettava, millä tavalla Espanjan ensimmäisen tasavallan päivät päättyivät.

Siinä taistelussa, jota Lerroux'in johtamat radikaalit käyvät yhdessä eräitten tasavaltalaisten oikeistoryhmien ja muutamien porvaristasavaltalaisten äärimmäisten vasemmistosiinesten kanssa nykyistä hallitusta vastaan, on muodollisena syynä sosialistien mukana olo hallituksessa, asiallisesti ovat syyt kokonaan toiset. Tätä osoittaa parhaiten Lerroux'in viimeinen keksintö. Saarnattuaan koko kevään sosialistien hallituksessa oloa vastaan, hän esitti muodostettavaksi koomushallituksen konseljipresidenttinä cortesin presidentti Besteiro, ortodoxisin marxilainen Espanjan socialisteistä.

Sen jälkeen kuin nykyinen konseljipresidentti Azaña muodosti joulukuussa 1931 toisen ja nykyisen hallituksensa, jolloin silloinen valtioministeri Lerroux jäi puolueineen hallituskokoomuksen ulkopuolelle, on taistelu näiden kahden miehen välillä ollut käynnissä, aluksi laimeampana nyt tappesta lähtien ajoittain erinomaisen kiihkeänä.

Tasavaltalaisista puoluejohtajista vanhimpana Lerroux'in on vaikea sulattaa, että Azaña jatkuvasti on konseljipresidenttinä eikä hän. Ja kun sitten eräät toiset nykyisen hallituksen vastustajat kuukausi tammikuun kapinayrityksen jälkeen lähtivät syyttämään hallitusta siitä, että se oli toiminut kapinaa kukistaessaan liian kovakouraisesti ja liian säälimättömästi (Casas Viejas), käytti Lerroux yhdessä koko tasavaltalaisen ja monarkistisen oikeiston kanssa tilaisuutta hyväkseen saadakseen aikaan hallituspulan. Kun tämä ei onnistunut, julistettiin hallitusta vastaan cortesissa leppymätön obstruktio ja yritettiin tehdä koko parlamentaarinen työ mahdottomaksi vaatimalla hallitusta eroamaan koska se ei enää vastannut yleistä mielipidettä. Samalla Lerroux on ennustanut säännöllisesti sanomalehdille antamissaan pikkuhaastatteluissa, jotka ovat Espanjan valtiolliselle elämälle hyvin luonteenomaisia, jokaisen seuraavan viikon tuovan mukanaan hallituspulan. Sitä ei ole kuulunut. Hallitus selittää, että perustuslakiasäätävän cortesin on täytettävä ennen hajaantumistaan ohjelmansa ja että sen ei ole syytä erota niin kauan kuin sillä on takanaan cortesin enemmistö. Eikä sitä ole tähän asti onnistuttu murtamaan.

Vastustuspuolueet ovat epäilemättä oikeassa väittäessään, että nykyinen cortes ei enää kuvasta yleistä mielipidettä. Mutta Azaña on kieltämättä yhtä oikeassa selittäessään, että perustuslakiasäätävän

kokouksen on ennen hajaantumistaan päätettävä työnsä ja että hänen ei tarvitse erota ilman epäluottamuslausetta. Ja kun Lerroux syyttää, että hallitus on sosialisessa politiikassaan mennyt liian pitkälle, vastaa Azaña, että Lerroux on itse ollut hallituksessa hyväksymässä niitä lakeja, joita hän nyt moittii.

Näitä syytöksiä onkin pidettävä pikemmin tekosyynä, todellinen syy molempien tasavaltalaisten johtajien välisen rivallisuuden ohessa on syvemmällä. Voidaan sanoa, että siinä syöksyy vastakkain vanha ja uusi Espanja. Lerroux samaten kuin monet muutkin johtavat tasavaltalaiset, kuten nykyinen presidentti Alcalá Zamora ja Maura y.m., katsovat, että tasavallan ei olisi pyrittävä tekemään liian suuria ja jyrkkiä muutoksia. Heille olisi riittänyt muodonvaihdos kuninkuudesta tasavaltaan kunhan tapa hallita maata olisi suurin piirtein säilytetty ennallaan. Toisin sanoen, että hallitusten eroaminen ja muodostaminen tapahtuisi kuten aikaisemminkin enemmän taikka vähemmän keskinäisten sopimusten merkeissä. Azaña ja hänen kanssaan muut tasavaltalaiset ryhmät katsovat, että entisen korruptiolle alttiin hengen tilalle on luotava uusi ja uudenaikainen, jotta Espanjankin valtiollinen elämä voisi kulkea ja kehittyä samalla tavoin kuin muissa demokratioissa, lähinnä Ranskassa ja Englannissa. Siinä mielessä he vaativat parlamenttaarisuuden ehdotonta tunnustamista ja seuraamista, siinä mielessä he vastustavat hallituksen sekaantumista vaaleihin, siinä mielessä on ymmärrettävä hallituksen kirkollinen politiikka, jolla se pyrki murtamaan katolisen kirkon vallan j.n.e. Tehtävä on määrätön ja erinomaisen vaikea. Tulvaisuus osoittaa, käykö se ylivoimaiseksi ja voivatko vallassa olevat johtajat saada kansan kulkemaan mukanaan tällä tiellä.

Huhtikuun lopussa toimitettujen kunnallisvaalien tulos on tässä suhteessa hyvin merkille pantava. Jos muistetaan, niin niiden kunnallisvaalien jälkeen, jotka v.1931 johtivat vallankumoukseen, selitettiin yleisesti, että lopputulos niissä oli ylivoimaisesti monarkistinen t.s. että tasavalta ei vastannut kansan tahtoa. Nyt toimitetuissa vaaleissa, jotka ovat varmaankin vapaimmat Espanjassa toimitetuista, tasavaltalaiset ryhmät - hallituksen takana ja sitä vastaan olevat - saivat yhteensä yli 2/3 kaik-

kien julkisten ja salaisten monarkistipuolueiden saadessa vain 1/3 valtuutetuista. Kuva on selvä. Enkä ole tavannut ketään monarkistia, joka olisi niin optimistinen, että hän pitäisi monarkian paluuta nykyisissä olosuhteissa mahdollisena.

Mainitsin edellä kongregatsioneja koskevan lain. Sen jälkeen kuin cortes sen oli hyväksynyt suurella määränemmistöllä, mobilisoi kirkko ja katoliset järjestöt kaikki kannattajansa taisteluun sitä vastaan. Tasavallan presidenttiin, joka on tunnetusti syvästi uskonnollinen ja harras katolinen, koetettiin vaikuttaa sähkein, adressedin ja päätöslauselmin. Turhaan. Nyt on itse paavi antanut sen johdosta kiertokirjeensä. Tämä laki on viimeinen ja ehkä ankarin isku katolisen kirkon itsevaltiutta vastaan Espanjassa, sillä jos katolinen kirkko menettää kokonaan kasvatusoikeutensa, voi sen katsoa lopullisesti menettäneen tähänastisen mahtiasemansa.

Ottaen huomioon että kirkolla edelleenkin on laajoissa piireissä suuri kannatus, voi edellyttää, ettei taistelu ole vasta kuin alussa. On muistettava, kuinka vaikea oli sisäpoliittinen tilanne Ranskassa 1880-luvulla, kun säädettiin maallikko-opetus, taikka 1900-luvun alussa, kun pantiin toimeen valtion ja kirkon ero. Ja Ranskassa oli kuitenkin suuri vallankumous valmistanut kansaa tähän. Espanjassa on tilanne toinen. Siellä on kirkon valta ollut murtumaton näihin asti, mitkään valistusajan opit eivät ole täällä menneet pinta- ja syvemmälle eivätkä päässeet kaivamaan sen perustuksia. Valtio on sitä tukenut ja kansa on sille pysynyt uskollisena. Kuinka käy nyt? Suutta ei näinä päivinä eräs kirkollisissa piireissä hyvin tunnettu ja huomattu henkilö minulle sanonutkin, että ellei nyt tapahdu mitään, niin ei sitten milloinkaan; sen jälkeen hän ei enää sanonut jaksavansa toivoa mitään. Ja viime pyhänä Madridissa keskikaupungillakin olivat hyökkäysjoukkojen ja ratsastavan poliisin ryhmät osoittivat, että hallituskin odotti jotain. Toistaiseksi ei ole kuitenkaan tapahtunut mitään, mutta olisi kovin uskallettua vetää vielä tästä johtopäätöstä, että vaara olisi sivuutettu.

Hallituksella on sitäpaitsi muitakin vaikeuksia. Ag-raarireformin toimeenpano ei ole helppoa. Edessä olevat uudet statuu-
tit - galicialaisten ja baskien - voivat nostattaa uuden chauvi-

nistisen aallon. Vaikka obstruktio onkin cortesissa heikontunut, tulee se jatkumaan ja hallituspuolueidenkin keskuudessa esiintyy mielipiteitä, jotka puoltavat hallitusvaihdosta. Näistä vaikeuksista huolimatta hallitus voi vedota ilmapuntareista herkipään, pesetan kurssiin. Se ei ole ainoastaan hyvin säilyttänyt asemaansa, vaan vieläpä huomattavasti vahvistunutkin. Tuntuu kuitenkin niinkuin ajatus tasavaltalaisten puolueiden uudesta keskityksestä saisi laajempaa kannatusta ja se olisi varmaankin tasavallan kannalta otollisin ratkaisu.

Viljo Haavala

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5.

OSASTO: ..... 69.

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 13.

Asiainhoitaja Orasmaa.

7/6-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, kesäkuun 7 p:nä 1933.

N:o 993/33.

16	192	Sal	33
14/6-33	—		1

Herra Ministeri,

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittä raporttini
n:o 13/1933, joka sisältää:

Espanjan kauppapolitiikasta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Kiilo Saarman

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Madridi- ssa 7 p:nä kesä- kuuta 1933.

16 192 Sal 33

14/6-33

5 Cg

Asia: Espanjan kauppapolitiikasta.

Olen viime aikoina verraten usein saanut tiedoittaa Ulkoasiainministeriölle Espanjan hallituksen toimenpiteistä kauppapolitiikan alalla. Se aktiivisuus, jota hallitus on tässä suhteessa osoittanut on osittain tietenkin ollut seuraus ajankohtaisista kauppaa koskevista vaikeuksista, mutta se on ollut myöskin jo aikaa sitten odotettavissa. Niinpä kirjoittaessani heinäkuun 17 p:nä 1931 (rap. 12/31) Madridin-lähetystön tarpeellisuudesta lausuin asiasta seuraavaa:

"Onhan odotettavissa, että niin pian kuin tasavallan perustavat työt on saatu suoritetuksi, tulee myöskin taloudellisten kysymysten vuoro ja on odotettavissa, että maan koko talouspolitiikka tulee silloin tarkistettavaksi. Tullitariffin muutoksesta on jo ohimennen mainittu ja helposti joutuvat silloin myöskin maan kauppasopimukset uusittaviksi."

Voidaan sanoa toimeliaisuuden tällä alalla päässeen alulle joulukuussa 1931, jolloin nykyinen hallitus muodostettiin. Nykyinen maatalous-, kaupp- ja teollisuusministeri Domingo on talousmiehenä tunnettu tuotannon ratsionalisoinnin suosijana. Hänⁿ ensimmäinen huomattavampi toimenpiteensä tällä alalla oli kansantaloudellisen

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

neuvoston uusiminen viime syksynä. Vaikka sen töistä ei olekaan päässyt paljon julkisuuteen, voidaan nyt jo jotakuinkin selvästi nähdä, mihinkä suuntaan Espanjan talouspolitiikka alkaa mennä. Ja se mitä lähes kaksi vuotta sitten asiasta kirjoitin, osoittautuu nyt oikeaksi.

On ensinnäkin tässä yhteydessä syytä merkitä muistiin, että Espanja on, kuten olen Ministeriölle tiedoittanut, ottanut myöskin käytäntöön tuonnin kontingentoinnin. Eihän siitä tosin ole kovin kauan kuin valtioministeriön poliittinen ja kaupallinen osastopäällikkö ministeri Doussinague minulle vakuutti hallituksen olevan periaatteessa siitä vastaan. Ja äskettäinhän valtioministeri Zulueta selitti Genèvessä Espanjan puolustavan kaupan vapautta. Tämä selitys on kyllä luvalla sanoen verraten rohkea, sillä vaikka ei kiinnitettäisikään huomiota viime aikaisiin tuontia säännösteleiviin toimenpiteisiin, niin onhan tunnettua, että Espanjan tullitariffi on maailman protektionistisimpiä. Sen myöntävät espanjalaiset itsekin. Niinpä "España Económica y Financiera" lausui siitä eräässä äskeisessä numerossaan, että "se tullisuojaus, jota meidän teollisuutemme nauttivat, on todella erikoinen."

On hyvin ymmärrettävä, että ne vaikeudet, joita muut maat (Ranska ja Englanti) ovat asettaneet Espanjan viennille, ovat sen pakottaneet vastatoimenpiteisiin. Toisaalta siihen on johtanut eräissä tapauksissa, kuten ministeri Doussinague minulle selitti eläintuotteita koskevan asetuksen johdosta, suhteettoman korkea tuonti, toisaalta halu edistää maan maataloustuotteiden vientiä, jolloin sellaisille suurille kuluttajamaille, jotka ottavat 35% tuotteen koko vientimäärästä, myönnetään vastavuoroisesti tulliperuutusta. Viimeisen asetuksen suhteen ollaan diplomaattipiireissä verraten yleisesti sitä mieltä, ettei se ole sopusoinnussa suosituimmuusperiaatteen kanssa ja sikäli kuin olen kuullut niin ainakin Italia tulee esittämään sen johdosta vastalauseensa. Ruotsi taas katsoo, että vaikka se ei koskisikaan sitä suoraan niin se voi vaikuttaa välillisesti. Tilanteen seuraamista vaikeuttaa se seikka, että hyvin vähän todennäköisesti tullaan julkaisemaan tietoja niistä tuotteista, joista on myönnetty tulliperuutusta.

Mitä meidän vientituotteisiimme tulee, niin tähänastiset kontingenttimääräykset eivät ole vaarallisia sen jälkeen kuin on selitetty, että esim. munien ja juuston tuontilupien suhteen ei tulla tekemään vaikeuksia. Paperin suhteen on kysymys edelleen avoimena, sillä Papelera jatkaa ponnistuksiaan vaikeuttaakseen ulkolaisen paperintuontia.

Toinen kuvaava piirre Espanjan nykyiselle kauppapolitiikalle on pyrkimys vaihtokauppaan. Neuvostoliiton kanssa käydyt neuvottelut ovat siinä suhteessa kuvaavia. Pitemmälle on kuitenkin päästy Meksikon ja Argentinan kanssa. Edellinen on tilannut Espanjasta aluksia laivastoansa varten ja Espanja ottaa Meksikosta petroolia. Argentinan kanssa on metalliteollisuustuotteita vaihdettu maissiin. Sikäli kuin tiedetään, on tarkoitus sisällyttää tämä periaate vastaisuudessa myöskin kauppasopimuksiin.

Mitä uuteen tullitariffiin tulee, niin siitä on silloin tällöin näkynyt julkisuudessa epämääräisiä tietoja. On kerrottu, että kansantaloudellinen neuvosto valmistaa sitä ja että se tulisi jätettäväksi parlamentille. Ministeri Domingo lausui siitä eräässä puheessaan, että se tulee antamaan Espanjalle keinot nykyisien vaikeuksien torjumiseksi.

Luotettavien tietojen mukaan uusi tullitariffi sisältäisi, kuten nykyinenkin, kaksi saraketta, joista toinen korkeampi niitä maita varten, joilla ei ole kauppasopimusta ja toinen sisältäisi ne äärimmäiset myönnytykset, jotka voidaan tehdä sopimuspuolelle; mitään näistä tullimääristä ei tultaisi antamaan kuin erikseen vastavuoroisten myönnytysten perusteella. Edelleen mainitaan, että vastaisissa kauppasopimuksissa tultaisiin m.m. luopumaan suosituimmuusperiaatteesta ja sovelluttamaan vaihtojärjestelmää mahdollisimman laajassa määrässä. Lisäksi huomautetaan, että ensimmäisenä ehtona saadakseen markkinoita Espanjassa tullaan asettamaan se vaatimus, että täytyy myöskin ostaa espanjalaisia tuotteita.

Viljo Ruuska

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 29.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 14.

Asiainhoitaja Orasmaa.

10/6-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, kesäkuun 10 p:nä 1933.

N:o 1008/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
17/1933 Sul 33
19/6-33 - 1
5 Cg

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 14/1933, joka sisältää:

Huomioita propagandatyöstämme.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Liilo Brasana

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Madridi- ssa 10 p:nä kesä- kuuta 1933.

17/1933 Sal 33
19/6-33

5 Cg

Asia: Huomioita propagandatyös-
tämme.

Vaikkakin Ulkoasiainministeriön käytettävänä olevaa määrärahaa propagandaa varten onkin kuluvaan vuoteen tuntuvasti supistettu, rohkenen seuraavassa esittää eräitä huomioita ja tehdä eräitä ehdotuksia propagandan suhteen, koska se muodostaa ulkomaisen edustuksen toiminnassa niin verrattoman tärkeän asean.

Olin tätä esitystä silmälläpitäen koonnut muistiinpanoja jo pitemmän aikaa kun sain äskettäin käsiini Ranskan edustajakamarin finanssivaliokunnan ulkoedustuksen kuluvaan vuoden menosääntöä koskevan mietinnön. Tästä lähes 200 sivua käsittävästä asiakirjasta raportööri Adrien Dariac omistaa suurimman osan propagandakysymykselle. Se osoittaa, että tehokkaan propagandatoiminnan merkitys tulee jälleen ja on jo ajankohtainen. Tätä käsitystä vahvistaa lisäksi Ranskan molemmissa kamareissa tästä kysymyksestä käytetyt puheenvuorot.

Niin kiintoisaa kuin olisikin eräitten omakohtaisten huomioitten ja edellämäinitsemani mietinnön nojalla puuttua tähän kysymykseen hiukan laajemminkin, rajoitun seuraavassa vain propagandatyömme niihin puoliin, jotka lähinnä ovat tuleet kysymykseen toimieissäni tämän lähetystön päällikkönä.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Voidaan katsoa, että Ulkoasiainministeriön budjetissa on varoja propagandaa varten neljällä eri momentilla, nim. n.s. sekalaiset menot, Suomen tuotteiden tunnetuksi tekeminen ulkomailla, muu konsuliedustus ja tiedoitus sekä apuraha OY. Suomen Tietotoimistolle. Näistä vain n.s. sekalaisten menojen osalle kuuluva mainostus koskee varsinaisesti ja lähemmin ulkoedustusta.

Ulkomaisen edustuksen suorittama propaganda keskittyy lähinnä seuraaville aloille: 1) kirjallisuuden jakamiseen; 2) elokuvaesityksiin ja 3) näyttelyihin, musiikki y.m. vastaaviin tilaisuuksiin, urheilijavierailuihin j.n.e. Viimeinen ryhmä on etupäässä tilapäisluontoinen, joten se jää tässä koskettelematta.

Se kirjallisuus, jonka Ulkoasiainministeriö on vuosien kuluessa maamme tunnetuksitekemistä silmälläpitäen julkaissut, on monessa suhteessa täyttänyt mainiosti tehtävänsä. Ja monilla näistä julkaisuista voidaan sanoa olevan pysyvä arvo. Sellaisia ovat tästä suuresta joukosta mainitakseni muutamia ja omasta mielestäni ansiokkaimpia esim. Prof. Sireliuksen kirjaset suomalaisten alkuperästä ja suomalaisista ryijyistä, prof. Tikkasen Suomen uusimmasta taiteesta, ministeri Okkolan Suomen urheilusta, Ilmi Hallstenin naisen asemesta Suomessa ja lähetystöneuvos Numelinin esitys Suomen maantieteestä. Taloudelliselta alalta on mainittava eräät tohtori Koveron esitykset, jotka kuitenkin jo ovat vanhentuneet, sekä Kifjanen Suomen osuustoiminnasta. Jälkimmäisestä on Ulkoasiainministeriö pyynnöstäni luvannut toimittaa uuden laitoksen. Tässä yhteydessä ei ole syytä unohtaa Ulkoasiainministeriön tukemana ilmestynyttä tohtori Perret'n ranskankielistä La Finlande-teosta.

Niin ansiokasta kuin tämä työ on ollutkin, on siihen mielestäni kuitenkin jäänyt huomattavia aukkoja. Tuntuu melkein kuin julkaisujen toimittamisessa olisi puuttunut tietty, selvä ohjelma. Ja viime aikoina on tässä julkaisutyössä ollut havaittavissa pysähdys. On tyydytty pääasiallisesti tukemaan eräitä suurehkoja yksityisten kustannusliikkeitten kustantamia julkaisuja, jolla erinomaisesta suorituksestaan huolimatta on se vika, että ne ovat liian kalliita ja liian laajoja propagandatyössä käytettäväksi. Lisäksi nykyinen taloudellinen ahdinko pakottaa supistamaan tällaista toimintaa.

Ottaen kuitenkin huomioon että arvokkaan ja hyvin toimitetun kirjallisuuden avulla suoritettu propaganda ja maan tunnetuksi tekeminen on merkitykseltään pysyvää, useasti vaikutukseltaan laajempaa ja kustannuksiin verraten huokeampaa kuin monet muut, olisi tätä työtä mielestäni täysi syy edelleen jatkaa ja kehittää jos yksin esim. espanjankielistä maailmaa silmälläpitäen. Valitan että tässä suhteessa omat ponnistukseni eivät johtaneet Ministeriölle tunnetuista syistä espanjankielisen Suomi-kirjan aikaan saamiseen. Esimerkkinä siitä kuinka suotavaa, jopa välttämätöntä tämä työ on, mainitsen, että olen suullisesti saanut useamman kerran antaa täydentäviä tietoja Perret'n kirjan johdosta.

Mainitsen seuraavassa eräitä aiheita, joista mielestäni n. s. yleisellä puolella kaivataan esityksiä: Suomen historia, Kalevala ja suomalainen kirjallisuus, Sibelius ja suomalainen säveltaide, kansallisuuskysymys ja ruotsalaisen vähemmistön asema Suomessa. Lisäksi olisi saatava uudet laitokset prof. Sireliuksen molemmista edellämainituista julkaisuista. Ehkäpä myöskin prof. Tikkasen Suomen uusimmasta taiteesta, sillä prof. Okkosen ansiokkaaseen esitykseen otettujen teosten valinta ei ole, rohkenen sanoa, aivan onnistunut. Mainitsen vain yhden esimerkin, Edelfeltin maailmankuulu Pasteur-kuva ei ole siinä mukana! Luetteloa voisi jatkaa, mutta tyydyn näihin.

Suomalaisesta kirjallisuudesta ja Sibeliukselta on kylä olemassa eräitä ulkomaalaisten kirjoittamia esityksiä, mutta näistä tarvittaisiin mielestäni kuitenkin omien miesten laatimat julkaisut. Erikoisesti tahtoisin huomauttaa, kuinka tärkeitä olisi, että esim. historiastamme olisi antaa ulkomaalaisten käsiin oikea ja heitä silmälläpitäen kirjoitettu esitys. Tiedän omasta kokemuksesta kuinka ulkomaalaisissa herättää erikoista kiinnostusta Suomen asema Venäjän yhteydessä. Monellakaan ei ole pienintäkään aavistusta autonomiamme laajuudesta ja kun heille tekee selkoa, millainen asemamme todellisuudessa oli, mitä kaikkea meillä oli omaa ja miten vähän yhteistä Venäjän kanssa, ovat he ällistyneinä ihmetyksestä. Esim. tohtori Perret'n teoksessa ei tätä seikkaa ole ollenkaan tuotu sillä tavoin korostaen esille, kuin se pitäisi tehdä. Toinen hyvin tärkeä

ja usein esille tuleva asia on kansallisuuskysymyksemme. Samoin suomenkielen suhde muihin kieliin.

Mitä taloudellista laatua oleviin julkaisuihin tulee, niin olen lehdistä huomannut, että äskettäin on ilmestynyt uusi ranskan- ja espanjankielinen esitys puutavarateollisuudestamme. Siten täytyy eräs aikaisemmissa raporteissani esittämäni toivomus. Taloudellisella alalla Vientiyhdistyksen julkaisutoiminta korvaa paljon, joten Ulkoasiainministeriön ei tarvitse samassa määrin puuttua näihin aloihin kuin yleistä laatua oleviin aiheisiin. Tälläkin puolella on kuitenkin muitakin tuotannon aloja, jotka ansaitsisivat oman esityksensä, esim. maataloustuotantomme. Siitä on aikanaan ulkoedustuksen käytettävänä ollut parikin erikoisjulkaisua, toinen voita, toinen juustoa koskeva, mutta tämän alan kuvaus voitaisiin luullakseni helposti yhdistää samaankin julkaisuun.

Toinen tärkeä propagandatyön muoto on elokuva. Siinä suhteessa meillä on jo tehty kokeiluja ja saatu kokemuksia. Kaikki kolme Suomea esittävää elokuvaa on näytetty myös Espanjassa. Finlandia-filmi lienee tähänastisista kokoonpanoltaan onnistunein. Metsäelokuvan näyttäminen rajoittui täällä vain koe-esitykseen puutavara-ammattimiesten siitä antaman lausunnon perusteella. Viimeinen "Suomi kutsuu" elokuva esitettiin Madridissa viime syksynä, mutta ei senkään jättämä vaikutus, hyvin suoritetusta valokuvauksesta huolimatta, ollut läheskään myönteinen. Jälkimmäisestä on ehkä syytä esittää muutama yksityiskohtainen huomautus.

Valitettavasti täytyy "Suomi kutsuu" elokuvan kokoonpanoa vastaan tehdä erittäin vakavia muistutuksia. Ensivaikutelma siitä on, että sitä ei ole tehty kiinteän edeltäpäin harkitun ohjelman mukaan ja että se ei läheskään täytä matkailumainostuksen kannalta niitä vaatimuksia, joita sille sellaisena on asetettava. Siinä suhteessa on ensinnäkin pidettävä suurena puutteena, että mukana ei ole sisäkuvia laivahyhteistä, hotellihuoneista eikä makuuvaunuista - kaikki nämä huomautukset tehtiin minulle esityksen jälkeen - , onpa kokonaan unohdettu Imatran, Punkaharjun ja ellen väärin muista myöskin Kolin hotellit. Helsingistä on mukana perin vähän, sen ympäristöstä ei mitään. Muistan kuinka suuren ABC-lehden ulkomaaosaston toimittaja tuli näytöksen päätyttyä luoksemme valittaen, minkä suuren pettymyksen Hel-

singin kuvaus hänelle tuotti. Hän kertoi kaikille ympärillensä lausuneen, ettei tämä vielä ole mitään, mutta kunhan saatte nähdä Helsingin ympäristöineen niin näette jotain kaunista. Se jäi kuitenkin näkemättä, sillä tästä ei lopulta näytetty paljon mitään. Samalla hän aivan oikein huomautti, kuinka väärin on turistinäkökannalta erikoisesti näytellä Pohjois-Suomessa käytettäviä sääskiverkkoja, sillä sehän suorastaan pelottaa lähtemästä sääskien syötäväksi. Siitäkin oli huomautettu esityksen kestäessä. Viipurista ei myöskään näytetty paljon mitään muuta kuin pyöreä torni, mutta sensijaan omituista kyllä Valamos-ta oli otettu mukaan kreikkalaiskatolista kirkkojuhlaa noin parisataa metriä. Sen me täällä leikkasimme pois, sillä sehän on omiansa antamaan aivan väärän kuvan oloistamme. Myöskin Lapin kuvaukselle oli siinä mielestäni annettu suhteettoman paljon tilaa.

Elokuvaa katsellessani tuli mieleen eräs täällä aikaisemmin näkemäni baskilaismaita koskeva elokuva, johon oli mainiosti yhdistetty paikalliset kansanjuhlat musiikkeineen. Se on näkökohta, joka ehkä ansaitsisi tulla joskus meilläkin huomioonotetuksi.

Jälkeenpäin näin täällä elokuvissa muun ohjelman täyteenä m.m. lyhyen, mutta hyvän esityksen Ruotsista. Samaten ovat Ruotsin tapahtumat usein olleet päivän kuvissa mukana. Tulee epäilemättä paljon huokeammaksi jos saadaan tällainen lyhyt esitys elokuvateatterien ohjelmaan kuin esittää pitkiä elokuvia joskus kutsuyleisölle. Päivän kuvat on erittäin tehokas propagandaväline. Siinä suhteessa luulisi ainakin urheilukilpailujen tarjoavan meillä riittävästi kiitollista ainehistoa.

Yhtä tärkeä on, että ulkomaalaiselle sanomalehdistölle voidaan tarjota uutisainehistoa ja kirjoituksia. Lähetystölle ovat espanjalaiset, vieläpä portugalilaisetkin lehdet esittäneet pyyntöjä saada Suomea koskevia kirjoituksia. Näihin pyyntöihin on työvoimain puutteessa ollut pakko vastata kieltävästi. Tässä suhteessa olisi suotava, että se suunnitelma, joka tarkoittaa tällaisen kirjallisen propagandatoimiston perustamista, voitaisiin tavalla taikka toisella toteuttaa, sillä mielestäni meidän on pidettävä huoli siitä, että ulkomaalaisille lehdille on tarjolla maatumme koskevia kirjoituksia ja uutisia.

Tässä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota myöskin Suomea koskeviin toimistosänkeisiin, sikäli nim. että niissä säännöllisesti ja jatkuvasti käytetään suomalaisistakin paikoista ruotsinkielisiä nimiä. Ottaen huomioon että Suomen Tietotoimisto nauttii siksi huomattavaa valtioapua, ei mielestäni olisi liikaa vaadittu, jos tässä saataisiin aikaan asienmukainen korjaus. Puolivirallinen tietotoimisto ei saisi mielestäni paikannimien suhteen noudattaa toista menettelytapaa kuin ulkoasiainministeriö. Tämä näkökohta on myös yleisen propagandan kannalta tärkeä.

Liis Basmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5.

OSASTO: ..... 89.

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 15.

Asiainhoitaja Orasmaa.

12/6-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, kesäkuun 12 p:nä 1933.

N:o 1036/33.

18/1933 Sal 33
19/6-33 2 - 1
5 Cg

Herra Ministeri,

*1. Kuvitt. O.
S. P. K.
S. V. J.*

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 15/1933, joka sisältää:

Suomen ja Pyreneitten niemimaan välinen liikenne.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Viljo Basmaa

K. Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

MADRIDI-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Madridi- ssa 12 p:nä kesä kuuta 19 33.

18 / 1933 Sal 33

19/6-33

5 Cg

Asia: Suomen ja Pyreneitten niemimaan välinen liikenne.

Pyrittäessä kehittämään maamme vientiä Pyreneitten niemimaan valtioihin kiintyy huomio kysymyksiin, miten Suomen liikenneyhteys asianomaisten maiden s.o. Espanjan ja Portugalin kanssa on järjestetty ja tyydyttääkö se vientimme kehityksen kannalta sille asetettavia vaatimuksia.

Tällä hetkellä on tilanne seuraava. Suomen Höyrylaiva OY:llä on kyllä n.s. Välimeren linjansa, mutta se palvelee vain poikkeustapauksessa Espanjaan tapahtuvaa vientiä, Portugaliin tapahtuvaa vientiä ei ensinkään. Ohjelmansa mukaan tämän linjan laivat ottavat Suomesta kyllä lastia Italian satamiin ja paluumatkalla lastaavat - milloin riittävästi lastia on saatavissa - Espanjan Välimeren satamissa Suomeen, poiketen nyttemmin myöskin La Rochelle'issa Ranskan länsirannikolla. Mitä siis tulee kauppaamme Pyreneitten maitten kanssa, niin tämä linja palvelee etupäässä tuontia eikä vientiä. Siten tapahtuu vientitavaroittemme kuljetus tänne etupäässä ulkomaalaisilla laivoilla. Sahatavaran lastauksessa käytetään hakulaivoja, paperiteollisuustuotteiden vienti on lähinnä uskottu tanskalaiselle Lauritzen-linjalle ja koko muu vienti - sikäli kuin sitä on - kulkee transitona Hampurin kautta. Kuvaavaa on, että Ulkoasiainministeriönkin lähetykset tulevat kaikki sitä tietä vieläpä sellaiseenkin vuoden

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

aikaan, jolloin omat laivat poikkeavat Espanjan satamissa.

Tähän asti lienee tilanne suurin piirtein ollut vienniliikkeitämme tyydyttävä. Mainittava kuitenkin on, että Lauritzenlinjan kanssa sattuneet erimielisyydet ovat johtaneet puuvanua- ja selluloosavientimme keskeytykseen Espanjassa. Toivottavasti konflikti saadaan onnellisesti järjestetyksi, mutta on kuitenkin todettava, että ulkomaalaisen laivanvarustamon takia vientimme on tässä tapauksessa joutunut pahasti kärsimään.

Mitä tulee Hampurissa tapahtuneeseen uudelleen lastaukseen, niin tiedän tapauksia, jotka eivät ole olleet viennillemme eduksi. Ja viime aikoina minulle on huomautettu, että uudelleen lastaus ei suinkaan ole munaviennillemme edullista, vaan olisi suora kuljetus ehdottomasti niille melkein päältä välttämätön.

Sitä mukaa kuin vientimme näihin maihin lisääntyy ja monipuolistuu, tulee kysymys niiden ja Suomen välisen yhteyden parantamisesta. Tällöin on lähinnä ajateltava suoraa linjaa Suomen ja Pohjois-Espanjan (Pasajes) sekä Portugalin välillä. Mielestäni on riittävästi aihetta ottaa se jo nyt vakavan harkinnan alaiseksi ja ryhtyä kaikkiin valmistaviin toimenpiteisiin sen avaamiseksi niin pian kuin nykyinen puuvanua koskeva konflikti on saatu pois päiväjärjestyksestä. Linjan kannattavuus on luullakseni jokseenkin taattu sillä edellytyksellä nimittäin, että se saisi paperiteollisuutemme laivaukset.

Viimeiset käsillä olevat numerot ovat vuodelta 1931. Silloin laivattiin

Espanjaan	puuvanua	10.500 tonnia
	selluloosaa	7.425 "
	paperia	520 "
Portugaliin	yhteensä	729 "
	yhteensä	19.174 tonnia

Sen jälkeen on m.m. paperinvientimme kasvanut huomattavasti sekä Espanjaan että Portugaliin. Lisäksi tulisi koko se tavaramäärä, mikä nyt kulkee Hampurin kautta.

Riittävän paluulastin saamisessa voisi aluksi olla suurempia vaikeuksia. Kieltolain poistamisen jälkeen lastinsaantimah-

dollisuudet ovat kyllä huomattavasti parantuneet ja se seikka, että Espanja on siirtänyt suuren osan appelsiinien viennistä tapahtuvaksi Pohjois-Espanjan kautta helpottaa sen saantia. Siinä tapauksessa että kannattavuuslaskelmat aluksi eivät osoittaisi riittävästi paluulastia, voisi ajatella linjan yhdistämistä balttilaisiin satamiin. Tiedän että kerran minun tällälöloni aikana puolalaiselta taholta tehtiin tällainen esitys.

Minulla on ollut tilaisuus keskustella edelläesit-
tämästäni ajatuksesta myöskin erään suomalaisen laivanvarustamon edus-
tajan kanssa. Ajatus näytti huomattavasti kiinnostavan häntä ja - si-
käli kuin myöhemmin kuulin asiasta - sain sen käsityksen, että asi-
enomaisissa piireissä tällaisen linjan aikaansaamista pidettiin esit-
tämälläni edellytyksillä periaatteessa mahdollisena. A

Liis Basunas

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5.

OSASTO: ..... 69.

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 16.

Asiainhoitaja Orasmaa.

2/6-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, kesäkuun 21 p:nä 1933.

No. 1130/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
19	1933	33
28/6-33	2 -	1

Ulkoasiainministeriölle.

5. Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää raport-
tini n:o 16/1933, joka sisältää:

Äskeinen hallituspula Espanjassa.

Asiainhoitaja

Tiilo Basacas

Salainen.

Madridi- SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 16/33.

Madridi- ssa 21 p:nä kesä kuuta 19 33.

ULKOASIANMINISTERIÖ
19/193 Sal 33
28/6-33
5 C9

Asia: Askeinen hallituspuola Espan-
jassa.

Edellisessä Espanjan poliittista tilannetta koskevassa raportissani selostin niitä vaikeuksia, joita vastaan silloinen hallitus sai taistella. Sen olemassaolo näytti jo senkin puolesta varmalta, että hallituskokoomukseen kuuluvan radikaalis-sosialistisen puolueen samoihin aikoihin pidetty kongressi päättyi sulaan sovintoon hallitusta kannattavien ja vastustavien ainesten kesken edellisten voitoksi. Sen vuoksi hallituspuola tuli kaikesta odotuksesta huolimatta verraten odottamatta ja vielä tavalla, jota ei niinkään aavistettu, Tasavallan presidentti kun kieltäytyi hyväksymästä ryhmän johtajien miehtä kuulematta konseljin presidentin ehdotusta hallituksen täydentämisestä. Azaña katsoi sen epäluottamuslauseeksi ja erosi hallituksestaan.

Olen jo edellisessä raportissani tehnyt selkoa siitä hermostuneesta poliittisesta tilanteesta, missä Espanja on elänyt koko kevään. Epäilemättä se ei ole ollut vaikuttamatta myöskin valtakunnan päähän, etenkin kun hänen henkilökohtaiset sympatiansa ovat opposition puolella. Se ei kuitenkaan yksin riitä selittämään pulan syytä.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

On muistettava että, kun nykyinen presidentti syksyllä 1931 erosi väliaikaisen hallituksen johdosta, se tapahtui perustuslain uskontoa ja kirkkoa koskevan artikkelin johdosta. Sen jälkeen hän ryhtyi vaatimaan perustuslain tarkistusta. Nyt oli Cortes hyväksynyt uskonnollisia yhdyskuntia koskevan lain, jossa kielletään niiltä - kuten olen jo kertonut - oikeus antaa opetusta. Sen jälkeen oli esillä perustuslaillisia takeita koskeva laki, johon hyväksyttiin pykälä, joka tekee edellämainitun kongregatioita koskevan lain tarkistuksen mahdottomaksi.

Ei ollut oudoksuttavaa, että presidentti tahtoi koettaa aikaansaada hallitusvaihdoksen kautta päästä laajempaan hallituskokoomukseen.

Sinä mielessä hän tarjosi ensin hallituksen muodostamisen sosialistiselle Cortesin presidentti Besteirolle - Lerroux'in viimeinen idea - joka kuitenkin uskollisena hallituskielteiselle kannalleen ei ottanut sitä vastaan. Sen jälkeen presidentti uskoi hallituksen muodostamisen toiselle sosialistijohtajalle, Azañan yleisten töiden ministerille Indalecio Prietolle, joka saamiensa ohjeiden mukaisesti yritti suurta kokoomusta. Se raukeni kuitenkin radikaalien vastustukseen. Myöskin radikaalisosialistien johtaja Marcelino Domingo ei onnistunut, jolloin Azaña sai kolmannen kerran tehtäväkseen muodostaa hallituksen. Se oli päivässä valmis. Sen takana on Azañan entisen hallituskokoomuksen lisänä myöskin federalistit, joitten johtaja tuli mukaan kauppaministerinä.

Pulasta ja sen ratkaisusta on ensinnäkin sanottava, että se muodostui lopulta presidentin tappioksi ja Azañan voitoksi. Toinen tärkeä seuraus siitä oli, että hallituksen esittäytyessä Cortesille, radikaalien johtaja Lerroux ilmoitti siirtyvänsä obstruktiosta lojaaliseen oppositioon. Sikäli kuin hallitus lähtee taivalle hyvin entein. Pahin soraääni on vanhoillisen parlamenttiryh-

män (Maura) julistus hallitusta vastaan ja vetäytyminen pois Cortesista. Toinen on hallituksen ohjelmajulistusta Cortesissa käsitellessä "servicio republicano"-ryhmän jäsenen, Madridin yliopiston siviilioikeuden professorin Sanchez Romanin ankara hyökkäys hallitusta vastaan. Tuntuu siltä, että Sanchez Roman tulee yhä selvemmin opposition todelliseksi johtajaksi enkä ihmettelisi, vaikka hän olisi tulevan hallituksen pää. Nykyinen hallitus pysynee syksyyn asti. Azaña alkaa olla väsynyt. Eikä hänen ole niinkään helppoa ohjata hallituskokoomustaan vaikkakin hänen nauttimansa arvonanto on harvinaisen suurri. Mutta kahta vuotta pitempään täällä ei mielellään nähdä samaa miestä konseljnin presidenttinä.

Ulkopoliittiselta kannalta huomattava oli valtioministerin vaihdos, Zulueta erosi ja tilalle tuli entinen opetusministeri sosialisti Fernando de los Rios.

Se on tuonut jälleen ajankohtaiseksi kysymyksen Neuvostoliiton tunnustamisesta. Siinä suhteessa arvellaan yleisesti Neuvostoliitosta olevan entistä suuremmat mahdollisuudet. Sitä takaa vielä sekin seikka, että radikaalisosialistit, joitten asema uudessa hallituksessa vahvistui, asettuivat kongressissaan puolustamaan Neuvostoliiton tunnustamista.

Käydessäni tänään Valtioministeriössä koskettelin myöskin tätä kysymystä. Valtioministeri de los Rios sanoi itse pyytäneensä siitä asiakirjat, mutta ~~mutta~~ hän ei siitä myöskään suostunut lausumaan. Ministeri Doussinague - poliittisten ja kaupallisten asiain osastopäällikkö - lisäsi, että ministeriö on antanut asiasta uudelle päällekönnen kielteisen lausunnon, mutta mikä tulee hallituksen kanta olemaan, siitä ei hänkään tahtonut sanoa. Hänen apulaisensa, ministeri Castillo oli avomielisempi eikä kieltänyt sitä mahdollisuutta, että hallitus tällä kerralla tunnustaa Neuvostoliiton: kertoen, että asia oli kerran ollut esillä konseljissa, mutta että sitä ei oltu vielä sillä

kerralla ratkaistu. Hän lisäsi, että mitään asiallisia syitä ei ole tähän toimenpiteeseen, jos se tehdään, on se puhdasta snobismia. Oma mielipiteneen hän kertoi esittäneensä, että jos Moskovaan ajetaan lähettää ambassadööri on se lähetettävä myös Vatikaaniin, sillä tässä tapauksessa on syytä antaa hyvitys molemmille äärimmäisille sivustoille.

Uilo Brasman

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 17.

Asiainhoitaja Orasmaa.

22/6 1938.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, kesäkuun 23 p:nä 1933.

N:o 1142/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
21/1933 he		33
30/6.33		
ALUE	OSASTO	ALUE
	5	Cg

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 17/1933, joka sisältää:

Suhteemme Espanjaan ja Portugaliin.

Asiainhoitaja

Teuvo Haavamaa

MADRIDI-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

Madridi-ssa 22 p:nä kesä-kuuta 19 33.

21/93 me.		33
80/6-33	2	
5	C9	

Asia: Suhteemme Espanjaan ja Portugaliiin.

Minun työni Madridin-lähetystön päällikkönä päättyy nyt ja erikoisesti minulle hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Sain ainoastaan ennakkoilmoituksen siitä, että minut tullaan nimittämään kaupallisen osaston apulaispäälliköksi. Siitä huolimatta että ilmoituksen saatuani mielestäni riittävän painavilla syillä kieltäydyin ottamasta paikkaa vastaan, minut siihen nimitettiin. Lienen siten toistaiseksi ainoa lähetystöpäällikkö, jolle ei ole mitään vaihtoehtoa tarjottu, vaan joka on ilman muuta komennettu toiseen paikkaan. Että tehtäväni Madridissa päättyy tällä tavalla, on minun erinomaisen vaikea käsittää.

Kun olen lisäksi siirretty takaisin ministeriöön virka-arvoltaan aivan samanlaiselle paikalle, mistä tulin tänne lähetystöpäälliköksi, rohkenen olettaa, että hallitus on täten tahtonut osoittaa riittävän selvästi olevansa tyytymätön minun toimintaani ja katsovansa, että en ole niiden neljän vuoden aikana, jotka minulla on ollut kunnia toimia täällä maamme etujen valvojana, voinut tyydyttävästi enkä menestyksellä suorittaa minulle uskottua tehtävää. Tätä seikkaa on ilmeisesti tahdottu vielä erikoisesti korostaa sillä, että - kuten minulle on ilmoitettu - seuraajani tullaan nimittämään tänne ministeriksi.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Tämä äkkönsäinen ja odottamaton toimenpide on minulle käsittämätön, sitä käsittämättömpi, kun esimieheni eivät ole aikaisemmin eivätkä vielä äskettäinkään Suomessa käydessäni esittäneet minulle mitään moitteita toimintani johdosta, ainakin aikaisemmin minulla on päinvastoin ollut ilo - jos minun sallitaan se sanoa - saada heiltä tunnustus työstäni.

Rohkenen kuitenkin tästä huolimatta vielä luoda toimintani päättäjäksi katsauksen suhteittemme kehitykseen Espanjan ja Portugalin kanssa viimeisten neljän vuoden kuluessa.

Nämä vuodet ovat olleet täällä poikkeuksellisen kiintoisaa aikaa. Niitten puitteisiin mahtuu paljon. Europan vanhin dynastia on sinä aikana kukistunut, Espanja on muuttunut tasavallaksi, katolisen kirkon mahti on sen uskollisimmaksi uskotussa maassa kukistunut. Taloudellinen pula on lyönyt laimansa elämäänsä. Ne olosuhteet, joissa näin olen joutunut täällä toimimaan eivät suinkaan ole olleet helpot.

Tilanne oli minulle aluksi sitä vaikeampi, kun edeltäjäni vielä viimeisessä raportissaan torjui jyrkästi kaikki Espanjan diktaatturihallituksen ulkomaisessa lehdistössä kohdistetut arvostelut aiheittomina katsoen sen aseman edelleen kaikin puolin kestäväksi. Samalla hän varotti kiinnittämästä mitään huomiota Primo de Riveran eroa koskeviin tietoihin huomauttaen että kansan valtava enemmistö kannattaa häntä. Lau sunnon arvoa oli omiansa korostamaan vielä se seikka, että edeltäjäni antoi sen kuusivuotisen oleskelunsa jälkeen maassa.

Ennen pitkää olin kuitenkin tästä huolimatta pakotettu tiedoittamaan tilanteen kehityksestä kokonaan toisessa sävyssä. Ei kestänyt monta kuukautta, kun Primo de Riveran ero oli tapahtunut tosi-asia. Enkä ollut vielä ehtinyt olla vuottakaan maassa, kun sain ruveta tiedoittamaan yksinpä kuninkuutta uhkaavista, vakavista vaaroista sekä enustaa sen kukistumista. Vielä aivan hiljakkoin silloinen Herra Ulkoasiainministeri sanoi minulle, kuinka vaikea hänen oli uskoa tulevaan vallankumoukseen, vaikka minä johdonmukaisesti tiedoitinkin siinä hengessä.

Kun vallankumous sitten tapahtui - en ollut silloin vielä ollut täällä kuin vajaat kaksi vuotta - toi se mukanaan maan julki seen elämäänsä niin täydellisen muutoksen kuin vain vallankumous voi tehdä. Koko entinen, siihen asti hallitsevassa asemassa oleva osa kansasta joutui syrjään ja tilalle tuli kokonaan toiset ainekset, joilla siihen

asti ei ollut minkäänlaista asemaa eikä merkitystä ja jonka kanssa diplomaattikunnalla ei ollut ennestään mitään kosketusta. Vielä aivan äskettäin Ruotsin tšekäläinen lähettiläspari valitti kuinka erinomaisen vaikea heidän asemansa täällä on nykyisissä olosuhteissa. Ja he ovat täällä kuitenkin olleet kahteen otteeseen yhteensä kymmenen vuotta. Se kuvastaa mielestäni selvästi niitä vaikeuksia, joita diplomaattikunnalla täällä on.

Pienen kaukaisen maan asiainhoitajan startti ei suinkaan ole helppoa tällaisessa pääkaupungissa, jonka lähettiläskunnan muodostaa n. 40 lähetystöpäällikköä, niistä 12 suurlähettilästä, ja jonka loistavan, ylellisyyteen ja vanhoihin traditioihin juurtuneen, jopa kangistuneen seurapiirin myötätuntoa ja harrastusta ei ole niinkään helppoa voittaa. Sitä vaikeampaa, kun espanjalainen on sulkeutunut omaan elämäänsä sekä harvinaisessa määrin itserakas. Inteligenssin myötätunnon saaminen on helpompaa, mutta se on vasta nyt vallankumouksen jälkeen päässyt maassa määräävään asemaan.

Mitä jälkimmäisiin piireihin tulee, niin olen pannut merkille, että Suomi on kuitenkin Espanjassa aivan erikoisessa ja poikkeuksellisen edullisessa asemassa. En luule, että tähän seikkaan on aikaisemmin ~~panu~~ riittävästi huomiota, joten siitä kannattaa kyllä mainita. Tarkoitin Angel Ganivetin merkitystä suomalais-espanjalaisille suhteille. Ne kirjeet, jotka tämä lahjakas diplomaattikirjailija kirjoitti Suomesta ollessaan v. 1890-luvun lopulla ~~maansa~~ konsulina Helsingissä ja jotka sitten on julkaistu nimellä "Suomalaiskirjeitä" - "Cartas finlandesas", ovat tehneet maamme oloja täällä enemmän tunnetuksi kuin ehkä mikään muu. Se seikka, että kirjeistä on olemassa kolmen eri kustantajan julkaisemaa laitosta, joista yksi on vielä ilmestynyt niin myöhään kuin v. 1920 toisena painoksena, osoittaa parhaiten niiden saavuttamaa suosiota. Omasta kokemuksestani voin sanoa, että kirjeet tunnetaan konseljipresidentistä lennätinvirkamieheen saakka.

x   x   x

Madridin-lähetystön merkitys maamme ulkopoliitikassa on lähinnä kaupallinen. Sen mukaan olen myöskin asettanut tehtäväni. Tiedoituksissani olen seurannut Espanjan ulkopoliitikkaa lähinnä sen kaupapoliittisia suhteita silmällä pitäen. Erikoisella huolella olen

koettanut seurata Espanjan ja Neuvostoliiton välisten suhteiden kehitystä, joka on niin ensiluokkaisen tärkeä meidän puutavaraviennillemme. Kansainvälisiin kysymyksiin olen puuttunut vain silloin, kun jokin erikoisinformatio on siihen antanut aihetta. Ja Espanjan sisäpoliittiseen tilanteeseen vain tarpeelliseksi katsomani ajanjakson jälkeen, sillä liian tarkasta sisäpolitiikan seuraamisesta ei käsittäkseni ole vastavaa hyötyä. Poliittista tilannetta koskevissa raporteissani olen pitänyt silmämääränä antaa siitä käsitykseni mukaisesti objektiivisen kuvan valaisten siinä suhteessa päivän sähköisessä annettua kuvaa siitä. Tässä suhteessa on huomattava, että eräitten maailman lehtien kuten Timesin ja Le Tempsin kanta tšekäläisistä oloista on huomattavasti hillitympi kuin monen erikoiskirjeenvaihtajan.

Portugalin oloihin en valitettavasti ole saanut tilaisuutta puuttua niin usein kuin olin ajatellut. Ensinnäkin minulle ei ole annettu tilaisuutta käydä siellä kuin kahdesti. Toinen kerta meni kokonaan kauppasopimusneuvotteluihin, toisella kerralla kului aika pääasiallisesti kieltolain kumoamisen johdosta syntyneen uuden tilanteen selvittelyyn. Olen pahoillani, että käyntini Lisboassa on supistettu näin vähin, sillä mielestäni sen jälkeen kuin onnistuin lopultakin saamaan aikaan kauppasopimuksen Portugalin kanssa, olisi ollut omistettava enemmän aikaa sen markkinoitten tutkimiseen itse paikalla. Edeltäjäni siellä kyllä vieraili vähintään kuukauden vuodessa, minun osalleni ei neljän vuoden aikana tullut yhteensä kuin runsaat kaksi kuukautta, kauppapolitisesti muuttuneesta tilanteesta huolimatta. En ole myöskään näin saanut tilaisuutta neuvotella siellä minun aloitteestani Portugalille tarjotusta välitystuomiosopimuksesta.

Käsitykseni on, että meidän olisi ehdottomasti osoitettava enemmän kiinnostusta Portugalia kohtaan kuin viime vuosina sitä suuremmalla syyllä kuin toisetkin Madridista käsin Lisboassa akreditoitdut lähetystöpäälliköt käyvät siellä verraten usein.

x x x

Mitä varsinaisiin kauppasuhteisiimme Espanjan kanssa tulee niin niihin on, kuten edellä huomautin, taloudellinen pula painanut leimansa neljän viime vuoden kuluessa. Raskaimmin tämä tuntuu puu-

tavaran viennissä tänne. Vuosi 1929 oli vielä tyydyttävä, mutta sen jälkeen on osuutemme Espanjan puutavarain tuonnissa olleet kovin alhainen. Osittain tämä on seuraus tšekäläisten puutavaraimportöörien toimenpiteistä puutavarakaupan säännöstelyksi sen jälkeen kuin suuri yritys sen kontingenttoimiseksi tammikuussa 1930 onnistuttiin tekemään tyhjäksi. Mikä oli lähetystön osuus tämän meille niin turmiollisen suunnitelman torjumiseksi on Ministeriölle tunnettua. Vallitsevissa olosuhteissa nekin toimenpiteet, joihin lähetystö on puuttanut, eivät valitettavasti ole johtaneet suotuisiin tuloksiin. Eräät aloitteet ovat vielä keskeneräiset, joten niistä ei vielä tässä yhteydessä kannata mainita sen tarkemmin.

Paperiteollisuuden tuotteista on puuvanulla ja selluloosalla ollut jo vanhastaan tällä markkinat ja viime vuosina niiden vienti tänne kehittyi edullisesti kunnes tapahtuivat ne selkkaukset, jotka johtivat yhä edelleen kestävään viennin seisahdukseen Suomesta. Paperiyhdistyksen edustuskeskustelu on saatu järjestykseen.

Useitten muitten teollisuusalojen myyntimahdollisuuksia on tutkittu, mutta monet ovat näyttäneet hyvin vähän lupaavilta. Sellaisten joukossa on myös lasiteollisuus. Aikanaan arveltiin olevan mahdollista sijoittaa sen tuotteita tšekäläisille markkinoille. Barcelonan näyttelyn jälkeen on maan oma lasiteollisuus kuitenkin siinä määrin kehittynyt, että se suurelta osalta tyydyttää maan lasitavaran tarpeen jopa hiotun lasinkin kysynnän, joka vallitsevien olojen takia on muutenkin heikentunut. Sen sijaan kumituotteilla näyttää olevan sijoitusmahdollisuuksia, samoin porseliinilla sikäli kuin tehdas vain voi ottaa vastaan tilauksia. Eräitten muitten alojen tutkimus on vielä kesken.

Maataloustuotteista vietiin Espanjaan aikaisemmin vain pieniä erinä Emmenthal-juustoa. Sen vienti tänne lienee tällä hetkellä keskeytyksissä. Sen sijaan munien vienti pääsi tänä keväänä hyvälle alulle. Hollantilaisen Edamer-juuston tuonnista Espanjaan, Portugaliin, Kanarian saarille ja Espanjan Marokkoon olen kirjoittanut aivan äskettäin. Tosin ulkolaisen valuutan kallistuminen ja kotimaisen tuotannon kasvu on kummassakin maassa vähentänyt juuston tuontia, mutta luullakseni kannattaa siihen edelleenkin kiinnittää huomiota.

Erinomaisen tärkeäksi voivat sekä Espanja että Portugali muodostua meille kalliokalamarckkinoittensa takia niin pian kuin sen

valmistus pääsee vauhtiin. Toinen tähän kuuluva tärkeä tuontiarikkeli on turskan mäti sardiininkalastusta varten. Ja siitähän on jo merkkejä olemassa. Osoitukseksi siitä mikä merkitys kalliokalalla on näissä maissa mainitsen, että sitä tuotiin v.1932 Espanjaan yli 56.900 tonnia yli 27 milj. kultapesetan arvosta ja Portugaliin yli 41.400 tonnia yli 106 milj. esc. arvosta. Tärkeimmät tuontimaat ovat Norja, Islanti, Newfoundland, Tanska ja Englanti. Lähinnä kalliokalan vuoksi Norjalla on itsenäiset ministerilähetystöt sekä Espanjassa että Portugalissa ja lisäksi vielä ~~erikoinen~~ näitä maita varten erikoinen attashea, jonka tehtävänä on seurata yksinomaan kalliokalamarkkinoita.

Mitä erikoisesti Portugaliin tulee, niin osoittaa vientimme sinne v.1930 allekirjoittamani kauppasopimuksen jälkeen melkoista vilkastumista. Puutavaran vienti on pysynyt jotenkin entisellään. Sen sijaan on tärkeimmäksi vientitavaraksi sinne muodostunut, kuten odottaa sopikin, paperi. Portugalin laajoista siirtomaista on sen Itä-Afrika huomattava puutavaran ostaja.

Edellä olevat viittaukset riittävät jo osoittamaan mikä merkitys Espanjalla ja Portugalilla on vientimme kannalta. Olen vakuutettu siitä että nykyisen lamakauden päätyttyä voimme lisätä niihin vientiämme, mahdollisesti löytää markkinoita uusillekin tuotteille. Luulisin että se laivalinja Suomen - Etelä-Ranskan - Pohjois-Espanjan ja Portugalin satamien välillä, josta äskettäin kirjoitin, olisi osaltaan omiansa vielä elvyttämään vientiämme sekä yleensä kauppasuhteitamme näijten maitten kanssa.

Tässä suhteessa olisi mielestäni kiinnitettävä myöskin enemmän kuin tähän asti huomiota tuontikauppaan, sillä vallankin nykyisissä, poikkeuksellisissa olosuhteissa olisi tuonti saatava tukemaan vientiä. Tämän seikan merkitys on nyt monin verroin tärkeämpi kuin säännöllisinä aikoina. Tarkemmin kuin ennen tutkitaan nykyisin, mitä kukin maa toiseltaan ostaa. Minulla on ollut aikaisemmin tilaisuus esittää Ulkoasiainministeriölle, että kauppapoliittinen asemamme on Espanjassa verraten heikko sen vuoksi, että vientimme on sinne paljon suurempi kuin tuontimme sieltä. Samaten olen kiinnittänyt huomiota siihen, että meidän olisi koetettava lisätä tuontiamme Espanjasta tukeaksemme vientimme asemaa. Suunnilleen sama on tilanne suhteissamme Por-

tugaliin. Seikkaa ei olisi syytä päästää unohduksiin.

Madridin-lähetystö ei mielestäni ole toistaiseksi ulkomaisessa edustuksessa saanut sille kuuluvaa ^{Sensijaan} asemaa. ~~Sen~~ kyllä kuulunut ääniä, jotka ovat vaatineet sen lakkauttamista. Ei siitä ole kuin kaksi vuotta kuin arvovaltaisista talousmiehistä kokoonpantu komitea ilman sen enempiä perusteluja ehdotti samaa. Jos pidetään kiinni siitä, että meillä ulkomaisen edustuksen täytyy ensi sijassa palvella maamme vientiä, kuinka silloin voidaan vakavissa ehdottaa lakkautettavaksi lähetystö, jonka tehtävänä on yksinomaan valvoa etujamme vienti-alueella, joka on niistä 8:s järjestyksessä. Olen edellä esittänyt tästä tehtävästä eräitä piirteitä ja olen puolestani vakuutettu, että jo niiden tehtävien takia Madridin-lähetystö on meille välttämätön.

x x x

Olen useasti lähetystön menoarvioehdotuksen yhteydessä kiinnittänyt Ulkoasiainministeriön huomiota töitten lisääntymiseen Madridin-lähetystössä. Todistuksena siitä olen m.m. esittänyt tilaston lähetystön lähtevien kirjeiden lukumäärän kasvusta. Kun se mielestäni varsin hyvin kuvastaa tilannetta rohkenen ottaa sen myöskin tähän:

V.1927: 431; v.1928: 763; alkupuoli v.1929: 328; jälkipuoli v.1929, mistä alkaa oma toimintani Madridissa 427; v.1930: 1352; v.1931: 1603; v.1932: 2106 ja kuluvan vuoden alkupuoli, mihin toimintani päättyy lähes 1200.

Lähetystön työvoima on sitävastoin kaiken aikaa ollut sama. Se on mielestäni ollut kohtuutonta ja olenkin usean kerran siitä Ministeriölle huomauttanut sekä pyytänyt tänne lisää kansliahenkilökuntaa. Periaatteessa on esittämani näkökohdat tunnustettu oikeiksi ja on myönnetty - esim. ulkoasiainministeri Procopé - että lisätyövoima on tänne tarpeen. Käytännössä se ei ole kuitenkaan johtanut mihinkään pysyvään tulokseen. Vain pari kertaa lähetystön arkiston kuntoonpanoa varten se sai lyhyeksi aikaa tilapäistä lisäapua.

Kalle Haavio

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5. _____

OSASTO: 9. _____

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 18.

O. a. Asiamies W. Wickelmann.

1979/1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, syyskuun 18 p:nä 1933.

No. 1570/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
22/9/33
25/9.33
33
LRL
ADIA
F 29

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää viitenä kappa-
leena Madridin lähetystön raportin no. 18/1933 koskeva
Hallituksen vaihdosta Espanjassa.

V.a. Asiainhoitaja

Teo, W. Niemeläinen

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Madridi- ssa 18 p:nä SYYS kuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
22/9/33	83
25/9.33	
5	9

Asia: Hallituksen vaihdos Espan-
jassa.

Kaatonut hallitus, joka paria rekonstruktiota lukuunottamatta on ollut vallassa lokakuusta 1931, on rakentunut porvarillisen vasemmiston ja sosialidemokraattien yhteistoimintaan. Hallituksen koossapitävä voima on epäilemättä ollut konseljipresidentti Azaña, joka kasvavasta oppositiosta huolimatta on lujalla kädellä johtanut valtionperäsintä pyrkimyksissään tänä kohtalokkaana aikana nostaa maansa siitä sekasorrosta, joka kaikkialla vallitsi hänen ryhtyessään luomaan uutta Espanjaa. Maareformi, suurtilojen expropriointi, jesuiittaveljeskuntien hajoittaminen ja niiden omaisuuden takavarikoiminen sekä laki uskonnollisista yhdyskunnista, jossa valtion herruus kirkon yli lopullisesti lyötiin kiinni, ovat kuitenkin laajoissa ei-monarkistisissäkin piireissä nostaneet yhä kiihtyvän vastarinnan hänen hallitusregimeään kohtaan.

Vaarallisimman opposition hallitukselle ovat koko ajan muodostaneet radikaalit, joiden johtaja, entinen ulkoministeri Lerroux on esittänyt huomattavaa osaa Espanjan viimeaikaisessa politiikassa. Oppositio on johdonmukaisesti asettunut sille kannalle että nykyiset voimasuhteet perustuslakia säätävässä

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1). Tavallinen

kansalliskokouksessa, jossa kaatuneella hallituksella oli varma enemmistö, eivät enään olleet tosioloja vastaavia, vaatien siisen hajoittamista. Azañan hallitus ei kuitenkaan katsonut olevan syytä kiinnittää huomiota opposition vaatimuksiin ja etenkin hallituksen sosialistiset jäsenet ovat jyrkästi vastustaneet uusien vaalien toimeenpanemista.

Ensimmäisen kolauksen hallituksen arvovallalle antoivat viime huhtikuussa toimitetut kunnallisvaalit, ei kuitenkaan siinä mielessä että monarkistiset ainekset olisivat niissä saaneet voiton, vaan siten että ne tasavaltaiset puolueet, jotka olivat oppositiossa saivat huomattavan vaalivoiton niihin tasavaltaisiin puolueisiin verrattuna, jotka kannattivat hallitusta. Tästä huolimatta Azaña nytkin uskollisena aikaisemmille periaatteilleen torjui kaikki opposition puolelta hallitusta vastaan tehdyt hyökkäykset sillä että niin kauan kuin ei perustuslakiasäättävä kansalliskokous ollut antanut hallitukselle epäluottamuslausetta hallitus voisi jäädä paikoilleen. Silloin syntyneestä pulasta mikä, kuten tunnettua, päättyi siten että Azaña vielä kerran voittajana palasi hallituksen johtoon, on edeltäjäni aikanaan jo tiedoittanut, joten minun ei tarvitse laajemmalti siihen puuttua. Opposition toiminta hallituksen kukistamiseksi ei suinkaan vaimentunut kärsimässä tappion johdosta, vaan jatkui se yhä suuremmalla innolla, odottaen sopivaa tilaisuutta, milloin se voisi hallitukselle antaa ratkaisevan iskun. Tätä tilaisuutta ei sen myöskään tarvinnut kauan odottaa. Tämän kuun 3 päivänä tapahtuivat nimittäin regionaaliset vaalit perustuslaillisen hallitusmuodon turvaamiseksi asetettuun tuomioistuimeen ja nämä vaalit toivat mukanaan uuden mursertavan tappion hallitukselle, jonka kannattajat miehittivät ainoastaan 25 % tuomari^upaikoista. Lerroux ryhtyi nyt uuteen hyökkäykseen hallitusta vastaan, syyttäen sitä nimenomaan vasemmistodiktatuuristen hankkeiden hautomisesta, koskei se, huomattuaan vielä kerran että sillä puuttui valitsijoiden enemmistön kannatus, suostunut hyvällä

eroamaan. Puolustaessaan asemaansa Azaña turvautui väitteisiin, jotka eivät osottautuneet onnellisesti valituiksi. Hän huomautti nimittäin että syy hallituksen kärsimään vaalitappioon oli siinä että puheenalaiset vaalit tuomioistuimeen olivat epäpoliittiset, joten ne eivät olleet suuremmissa määrin kiinnostaneet hallituksen kannattajia, jotka niinollen enimmäkseen olivat pidättäytyneet äänestämästä, sekä että ainoastaan yleiset vaalit, joiden toimeenpanemista hän koko ajan itse oli vastustanut, voisivat antaa vastauksen kysymykseen kenellä oli valitsijain enemmistö takanaan. Huolimatta siitä että hallitus tässä yhteydessä sai luottamuslauseen perustuslakiasäättävältä kansalliskokouksesta hän kuitenkin katsoi, että hallituksen arvovalta oli tullut järkytetyksi ja vetosi tasavallan presidenttiin saadakseen häneltä positiivisen mielenilmaisun muodossa sen moraalisen tuen, jonka hän tunsii hallitukselta puuttuvan, ja jotta presidentille tässä suhteessa jäisi vapaammat kädet asetti hän paikkansa presidentin käytettäväksi. Tämä vetoaminen asetti presidentin hyvin vaikeaan tilanteeseen. Toiselta puolen hän oli tietoinen siitä että nykyinen perustuslakiasäättävä kansalliskokous ei enään kuvastanut todellista mielialaa maassa, mutta toiselta puolen hänet asetettiin sen tilanteen eteen että hänen olisi se hajoitettava ennenkuin se olisi ehtinyt loppuun suorittaa kokoontuessaan itselleen hyväksymänsä ohjelman. Saadakseen ainakin väliaikaisen ratkaisun tilanteeseen presidentti teki sellaisen välitysehdotuksen, että hallitus jäisi väliaikaisesti paikoilleen kunnes eräät keskeneräiset tärkeät lakiehdotukset olisi saatu ratkaistuiksi perustuslakiasäättävässä kansalliskokouksessa. Azaña kieltäytyi kuitenkin suostumasta tähän, vaatien lopullista ratkaisua kysymykseen. Tämä menettely aiheutti presidentin hyväksymään Azañan hallituksen erohakemuksen ja ryhtymään neuvotteluihin uuden hallituksen muodostamisesta. Neuvottelut johtivatkin ennen pitkää siihen että radikaalien johtaja Lerrox sai toimekseen muodostaa hallituksen mahdollisimman laajalle kokoomuspohjalle.

Lerroux'n alkuperäinen suunnitelma oli muodostaa hallitus eri porvarillisiin puolueisiin kuuluvista kykymiehistä ja esittäessään presidentille hallituksen kokoonpanon samalla pyytää häntä hajoittamaan perustuslakia säätävän kansalliskokouksen. Hänen pyrkimyksensä tässä epäonnistuivat kuitenkin lukuisten kieltäytymisien johdosta. Lerroux'n ollessa jo luopumaisillaan hallituksen muodostamisaikeista presidentti vielä kerran puuttui asiaan ja onnistui hänen taivuttua eräät edellistä hallitusta kannattaneet porvarilliset ryhmät, ~~joita ei voinut saada~~, ottamaan osaa Lerroux'n johdolla muodostettavaan tasavaltalaiseen kokoomushallitukseen, rajoittamalla kuitenkin kannatuksen niiden perustuslakiasäätävän kansalliskokouksen ohjelmassa olevien kysymysten ratkaisuun, jotka vielä olivat loppuun käsittelemättä. Lerroux'n suostuttua tähän muodostettiin uusi hallitus näissä merkeissä.

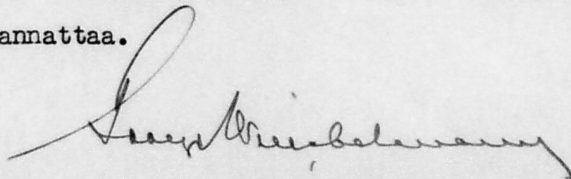
Lukuunottamatta konseljipresidenttiä eivät hallituksen muut jäsenet ole tunnettuja ulkopuolella Espanjan. Uusi ulkoministeri Sanchez Albornoz on 40 vuotias historian professori Madridin yliopistossa ja jyrkänpuoleinen vasemmistolainen, kuuluen hän siihen puolueeseen (Acción Republicana), joka oli mukana edellisessä hallituskokoomuksessa sosialistien kanssa.

Hallituksen vaihtuminen tulee tuskin vaikuttamaan muutoksiin Espanjan ulkopoliitikassa, mutta koska ^{siinä} kuitenkin on huomattavissa selvä suuntautuminen oikealle on syytä olettaa, ettei se tule jatkamaan sitä liehittelyä Neuvostoliittoon nähden, jota edellinen hallitus ja etenkin sen sosialistiset jäsenet ovat viime aikoina niin ahkerasti viljelleet.

Hallituksen suurimpana heikkoutena on kuitenkin sen sisäinen rikkinäisyys, eikä se oikeastaan tyydytä ketään. Konservatiivit, jotka tähän mennessä ovat olleet ottamatta osaa perustuslakiasäätävään kansalliskokouksen töihin, ovat tosin ilmoittaneet palaavansa sinne, mutta ainoastaan tarkoituksessa asettua oppositioon hallitusta vastaan. Sosialistit ovat raivoissaan siitä että

heidät on jätetty hallituskokoomuksen ulkopuolelle, eivätkä säästä edes tasavallan presidenttiinkään kohdistuvia uhkauksia siltä varalta että hän katsoisi täytyvänsä aikanaan hajottaa perustuslakiasäättävän kansalliskokouksen. Mitä taas tulee nykyisen hallituksen enemmistöön eli radikaaleihin, eivät hekään ole tilanteeseen tyytyväisiä koska heidän kätensä on sidottu yhteistoimintansa vuoksi vasemmistoporvarien kanssa, joten heidän harras toivomuksensa saada perustuslakiasäättävä kansalliskokous hajoitetuksi on taas lykkääntynyt toistaiseksi. Ja mitä lopuksi tulee vasemmistoporvareihin, jotka tasavallan presidentin onnistui taivuttamaan ottamaan osaa hallituksen muodostamiseen, on olemassa heidän keskuudessaan suuri vähemmistö, joka suhtautuu vähemmän suopeasti nykyiseen hallituskokoomukseen. On siis vallan epätietoista, tuleeko hallitus saamaan luottamuslauseen esittäessään lokakuun 2 p:nä ohjelmansa perustuslakiasäättävälle kansalliskokoukselle.

Uuden hallituksen muodostaminen ei siis ole mikään tilanteen ratkaisu, vaan jonkinlainen muutaman kuukauden linnarauha, jonka kuluessa optimistit toivovat, että perustuslakiasäättävä kansalliskokous saisi ohjelmansa olevat työnsä loppuunsaoritetuiksi ja sen jälkeen ehkä suostuisi vapaaehtoisesti hajoantumaan, kun taas pessimistit eivät toivo mitään parannusta tilanteeseen ennenkuin tasavallan presidentti rohkealla otteella, hajottamalla perustuslakiasäättävän kansalliskokouksen, ottaa aloitteen uusien yleisten vaalien toimeenpanemiseksi saadakseen todetuksi, mitä poliittista suuntaa Espanjan kansan enemmistö kannattaa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 19.

O.a. Asiantunt. Winkelmann.

2/10 1933.

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 19/1933.

Madridi- ssa 2 p:nä loka kuuta 19 33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
23/1933	23	
9/10-33	9	
5	C9	

Asia: Puutavaraneuvottelut Neuvostoliiton kanssa. I.

Kysymys espanjalais-venäläisten kauppasuhteiden voimistuttamisesta ja sen aiheuttamista vaikutuksista pohjoismaisen puutavaran tuontiin on viime aikoina ollut vilkkaan pohdinnan alaisena ei ainoastaan virallisella taholla, vaan myöskin sekä espanjalaisessa lehdistössä että asiaan kiinnostuneissa liikemiespiireissä.

Tosin ei odoteta, että neuvottelut ainakaan lähimmässä tulevaisuudessa tulisivat johtamaan sopimukseen, mutta mielenkiinto keskittyy nykyään lähinnä siihen kysymykseen, joka espanjalaiselta viralliselta taholta on mainittu kauppasuhteiden kehittämisen nimenomaiseksi edellytykseksi, nimittäin Espanjan ja Neuvostoliiton kauppataseen tasottamiseen.

Viralliselta taholta selvästi inspiroitujen lehti-tietojen mukaan olisi Espanjalla hyviä toiveita myydä Neuvostoliittoon ei ainoastaan lyyjyä, puuvilla-, rauta- ja terästuotteita, rautatiekiskoja, rautatievaunuja, vetureita y.m., vaan myöskin oliiviöljyä, appelsiineja, manteleita, viinejä ja korkkia. Tämän vuoksi arvellaan kauppataseen tasottamisen noin 65 miljoonaan

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

2) Tavallinen ja Suomen Sahanomistajainyhdistys

Kultapesetan määrälle ei tulevan tuottamaan suurempia vaikeuksia. Neuvostoliitto puolestaan, niin lasketaan, voisi myydä Espanjalle paitsi öljyä (25 milj. kultapesetaa) puutavaroita noin 40 milj. kultapesetan arvosta.

Nämä optimistiset laskelmat Neuvostoliiton halukkuudesta ostaa espanjalaisia tavaroita ovat selviä todistuksia heidän neuvottelijainsa kyvystä sumuttaa vastapuolen silmät. Mutta se joka tässä yhteydessä on mielenkiintoisempaa on toteaminen että täällä ainakin teoreettisesti pidetään kiinni siitä että vastaisessa sopimuksessa do ut des periaate on otettava huomioon. Jos näin tapahtuisi myös käytännössä ei pohjoismailla olisi kovin paljon pelättävää venäläisten kilpailusta. Ottamalla nimittäin huomioon että Neuvostoliitto viime vuonna osti espanjalaisia tuotteita 385.000 kultapesetan arvosta, kulunee kotvan aikaa ennenkuin sen tuonti Espanjasta tulee vastaamaan sen nykyistä vientiä eli noin 28 milj. kultapesetaa. Tähän mennessä venäläisten edustajat tosin ovat jyrkästi pitäneet kiinni siitä, ettei Neuvostoliitosta Espanjaan tuotua naftaa saataisi ottaa lukuun kauppataaseessa, mutta tšekäläisen taloudellisen neuvoston (Consejo Ordenador de la Economía Nacional) julkisuuteen päästämän tiedon mukaan olisi venäläisten puolelta nyttemmin suostuttu siihen että naftaostot saataisiin ottaa lähtökohdaksi kauppavaihdossa. Millä ehdoilla tämä suostumus olisi annettu siitä ei ole toistaiseksi tietoja.

Mutta joskin venäläisille tässä suhteessa olisi vastalahjaksi myönnetty joitakin etuja, ei sittenkään liene syytä olettaa, että Espanjan puutavaramarkkinat ilman rajoituksia avautuisivat heille.

Tässä suhteessa on ensiksi otettava huomioon, että kotimainen puutavarateollisuus valppaasti seuraa asian kehitystä siinä mielessä, ettei heidän oikeuksiaan tulla loukkaamaan sallimalla liian suurta tuontia Neuvostoliitosta. Täällä väitetään ni-

mittäin että jos venäläistä puuta ilman rajoituksia sallittaisiin tuoda maahan kotimaiset tuotantomahdollisuudet vähenisivät noin 80 %:lla. Joskin tämä väite voi olla jossakin määrin liioiteltu on kuitenkin syytä olettaa, että kotimainen puutavarateollisuus, joka viime vuosina on huomattavasti elpynyt ja jonka suojaaminen on ollut hallituksen huomion kohteena, tulisi saamaan suuria vaikeuksia yrityksissään kilpailla Neuvostoliiton hintojen kanssa.

Mitä sitten importööreihin tulee, ei heidän suhtautumisensa asiaan näytä olevan yksimielinen. Ne heistä, jotka odottavat saavansa edullisen aseman venäläisiä myyntejä varten ehkä perustettavassa keskuselimessä ja siten tulevansa siitä taloudellisesti hyötymään, toimivat tietysti innokkaasti, jotta Espanjan markkinat avautuisivat venäläiselle puutavaralle. Ne taas, joilla ei ole tällaisia etuja odotettavissa ja näihin kuuluu valtavin osa importööreistä, suhtautuvat asiaan vastahakoisesti, tietoisina siitä että venäläisen puun päästäminen markkinoille voisi saada aikaan täydellisen hämmennyksen nykyoloihin.

Koska täällä viime viikolla aivan yleisesti kerrottiin että importöörin liitto olisi suostunut siihen että 50 % ensi vuoden puutavaratuonnista varattaisiin venäläisille, josta myös sähkötin Ministeriölle, asetuin yhteyteen erään huomattavan importöörin kanssa, tiedustellen häneltä miten asia todellisuudessa oli. Hän kertoi tällöin, että taloudellinen neuvosto, joka käsittelee tulevia kauppasuhteita Neuvostoliiton kanssa, oli asettanut alakomissionin ja kutsunut siihen myöskin importöörin liiton edustajat. Nämä neuvottelut jatkuivat edelleenkin, mutta mihinkään lopullisiin tuloksiin asiassa ei vielä oltu tultu. Joskin neuvottelut, syystä että importööreille oli tärkeätä viljellä hyviä suhteita hallituserelimien, tulisivat johtamaan ehdotukseen että venäläisille varattaisiin huomattava osa ensi vuoden tuonnista, tulisi tuo päätös

kuitenkin olemaan enemmän teoreettinen, koska ainakin hän puolestaan oli vakuutettu siitä, etteivät venäläiset tulisi suostumaan kauppavaihtoon sellaisilla ehdoilla kuin taloudellinen neuvosto nykyään suunnitteli.

Importöörein kiinnostusta asiaan eivät myöskään lisää venäläisten suunnitelmat konsignatiovarastojen perustamisesta, sillä noiden suunnitelmien toteuttaminen aiheuttaisi todennäköisesti sen, että useimmat nykyisistä importööreistä jäisivät osattomiksi venäläisistä puutavarakaupoista.

Seikka, joka edelleen puhuu sitä otaksumaa vastaan että venäläinen puutavara tulisi hallitsemaan espanjalaisia markkinoita on se, että se helposti halkeillen, ainoastaan osaksi soveltuu tšekäläiseen kuumaan ilmastoon ja lähinnä siis pohjois-Espanjaan, sekä että venäläiset tuskin kykenevät täyttämään tšekäläisille olosuhteille ominaiset pikkutilaukset.

Olen importöörin keskuudessa tavannut myös sellaisen käsityksen, että venäläisille ehkä myönnettävästä edullisesta kontingentistakin huolimatta Neuvostoliiton puutavaraintuonti tosiojoja silmälläpitäen ei ensi vuonna tulisi olemaan noin 10.000 standerttia suurempi. Tosin venäläiset itse kuuleman mukaan kerskailevat tuontinsa Espanjaan ensi vuonna nousevan noin 100.000 standerttiin, mutta kuinka mielettömiä tuollaiset väitteet ovat käy selville jo siitä tosiseikasta että Espanjan koko puutavaran tuonnin vuonna 1934 arvellaan alittavan mainitun määrän ja todennäköisesti pysyvän 80.000 standertin tienoissa.

Love, Michelman

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön kap. n:o 20.

U.a. Arvids. Winkelmann.

16/10 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa lokakuun 16 p:nä 1933.

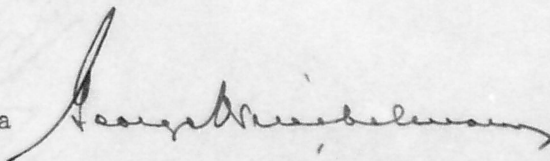
No. 1690/33.

24/10/33			33
25/10.33			
AFRICA	EUROPE	ASIA	
5	Cg		

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää viitenä kappaleena Madridin lähetystön raportin no. 20/1933 koskeva Uutta hallituspulaa Espanjassa.

V.a. Asiainhoitaja

MADRIDI-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 20/1933.

Madridi ssa 16 p:nä loka kuuta 1933.

ULKOASIANMINISTERIÖ		
No 24/194 he.		33
25/10-33		
5	Cg	

Asia: Uusi hallituspuola Espanjassa.

Kuten raportissani No. 18 olen huomauttanut näytti jo alusta alkaen todennäköiseltä, ettei Lerrox'n hallitus nykyisen perustuslakiasäättävän kansalliskokouksen ollessa koolla voisi jäädä pitkäaikaiseksi, mutta että se, hallittuaan ainoastaan kolmatta viikkoa, jo ohjelmansa esittämistilaisuudessa saisi katastrofaalisen epäluottamuslauseen, sitä tuskin voitiin odottaa. Syynä hallituksen kaatumiseen oli lähinnä se, että vaikkakin tasavallan presidentti henkilökohtaisen väliintulonsa kautta onnistui taivuttamaan eräät aikaisemmin Azañan hallituksessa edustettuina olleiden pienten ja keskikokoisten puolueiden jäsenet osallistumaan Lerrox'n hallitukseen, lähipäivien tapahtumat kuitenkin jo selvästi osottivat, etteivät asianomaiset puolueet sen johdosta katsoneet tulleensa sidotuiksi suhtautumisessaan siihen. Useimmissa näistä puolueista uusi tilanne aikaansai hajaannuksen, joka radikaali-sosialistisessa puolueessa (porvarillinen tasavaltalainen vasemmistoryhmä, jolla cortesissa oli 50 edustajaa) meni niin pitkälle että puolue hajosi kahteen yhtäsuureen osaan, joista toinen puoli asettui jyrkkään oppositioon hallitusta vastaan, toisen puoliskon sitä kannattaessa. Myös entisen pääministerin Azañan puolueessa (Accion Republicana), jolla oli ulkoministerin paikka hallituksessa, syntyi täydellinen sekaannus, vaikka-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen

kin Azañan loppurynnistyksessä hallitusta vastaan onnistui koota joukkonsa kannattamaan sosialistien epäluottamuslausetta. Opposition johdossa olivat tietysti sosialistit, cortesin suurin puolue, jotka pelkäsivät Lerrox'n politiikan ennen pitkää saavan jyrkän oikeistosuunnan ja sen päämääränä olevan perustuslakia säätävän kansalliskokouksen hajoittamisen, epäily, johon heillä olikin täysi syy. Tämän vuoksi he heti hallituksen muodostamisesta alkaen koettivat kaikilla tavoin vaikeuttaa sen toimintaa, järjestäen kaikkialla maassa puhetilaisuuksia, joissa uhattiin yleislakolla ja suoralla toiminnalla. Madridin työväentalolla pitämänsä suuren puheen päätti sosialistisen puolueen johtaja lausumalla, että jos tilanne kehittyisi sellaiseksi että puolueen olisi valittava fascismin ja anarkismin välillä, se ehdottomasti antaisi etusijan anarkismille.

Kun Lerrox siis perustuslakiasäätävän kansalliskokouksen jälleen kokoontuessa esitti sille ohjelmansa, oli hän jo selvillä siitä, mihin suuntaan asiat tulisivat kehittymään. Hänen alkusanansa "los que van morir os saludan" osottivatkin, ettei hän enää paljoa toivonut, ja tämä toivomus löi leimansa myös hänen esiintymiseensä, joka ei suinkaan ollut korkealla tasolla eikä vakuuttava. Täysin katkeroituna hän puheessaan veti esille kaikki vanhat vihat ja syytöksiä sekä henkilökohtaisia loukkauksia sinkoili vastustajia kohtaan. Mutta nämäkään eivät jääneet sanattomiksi ja istunto muodostui niin myrskyiseksi, ettei edes Espanjan parlamentissa, jossa kuitenkin tässä suhteessa on totuttu yhteen ja toiseen, usein liene sellaista nähty. Keskustelun vielä jatkuessa ja ennenkuin sosialistien esittämästä epäluottamuslauseesta oli ehditty äänestääkään, ilmoitti Lerrox lähtevänsä kohta tasavallan presidentin luo jättämään hallituksen erohakemuksen. Tämän menettelynsä kautta hän toivoi sosialistien luopuvan epäluottamuslauseestaan, jolloin hänelle olisi jäänyt mahdollisuus saada toimekseen uuden hallituksen muodostaminen, tällä kertaa perustuslakiasäätävän kansalliskokouksen hajoittamisen merkeissä. Espanjan hallitusmuodon nykytulkinnan mukaan ei nimittäin epäluottamuslauseen saaneen hallituksen pääministeri voi saada toimekseen uuden hallituksen muodostamista. Lerrox'n laskelmat pettivät

kuitenkin, sillä sosialistit eivät menneet ansaan vaan pitivät kiinni epäluottamuslauselma-^{valtavalla} lauseestaan, joka hyväksyttiin ääntenemmistöllä, joten Lerroix'n poistuminen toistaiseksi poliittiselta näyttämöltä oli tapahtunut tosiasia.

Se näytelmä, joka seurasi presidentin hyväksytyä hallituksen erohakemuksen antoi tukea niille pessimistisille lausunnoille, joita täällä tavan takaa kuulee, nimittäin ettei Espanja vielä olisi kypsä länsimaiselle parlamenttarisemille. Kävisi liian pitkäksi selostaa niitä lohduttomia neuvotteluja, joita viikon kuluessa käytiin uuden hallituksen muodostamisesta, ja jotka kaikki epäonnistuvat puolueiden poliittisten vehkeilyjen vuoksi. Väitetään joltisellakin varmuudella, että tasavallan presidentti, tuskastuneena hallituksen muodostamista kohdanneisiin vaikeuksiin, olisi suunnitellut luopumista asemastaan sekä että tämä seikka olisi ratkaisevasti vaikuttanut siihen että hallitus lopultakin saatiin pystyyn. Ilman uhrauksia presidentin puolelta ei tämä kuitenkaan tapahtunut, sillä siihen liittyi lupaus perustuslakiasäättävän kansalliskokouksen hajoitamisesta ja uusien vaalien toimeenpanemisesta, toimenpide, jota hän viimeiseen saakka oli tahtonut välttää ja johon hän suostui vasta¹⁾ sitten kun kaikki muut sovittelumahdollisuudet olivat rauenneet.

Hallituksen onnistui lopullisesti muodostaa Sr. Martinez Barrios, tunnettu radikaalinen politikko ja Lerroix'n lyhytaikaisen hallituksen sisäministeri. Ulkoministeriksi tuli Lerroix'n hallitukseen ulkoministeriksi nimitetty, professori Sanchez Albornos, vaikkei hän lainkaan ehtinyt ryhtyä toimeensa siinä ennenkuin hallitus hänen palatessaan kulttuuripropagandamatkaltaan Etelä Amerikkaan jo oli kaatunut. Koska ministeri Albornos kuuluu jyrkimpiin vasemmistoporvareihin käytin tilaisuutta hyväkseni jättäessäni hänelle osasto-

---

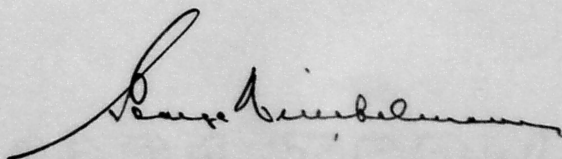
1) Tässä yhteydessä mainittakoon, että Espanjan hallitusmuodon mukaan on presidentillä oikeus hajottaa parlamentti ainoastaan kaksi kertaa kuusivuotisen toimikautensa aikana.

päällikkö Orasmaan rapellikirjeen ja oman valtakirjani, tiedustella hänen käsitystään Neuvostoliiton ja Espanjan kaupallisten suhteiden vastaisesta kehityksestä. Ulkoministeri vastasi tähän että kaupallisia suhteita Neuvostoliiton kanssa järjestettäessä tulisi Espanja asettumaan vastavuoroisuusperiaatteen kannalle, joten niiden vastainen kehitys tulisi kokonaan riippumaan Neuvostoliiton halukkuudesta ostaa espanjalaisia tavaroita sekä että luoton myöntämisestä venäläisille ei voisi olla puhuttakaan nykyisen Espanjalle hyvin epäedullisen kauppataseen ollessa vallalla ja Espanjan maksaessa naftaostonsa Neuvostoliitolle käteisellä.

Hallitus on kokoonpanoltaan tasavaltainen kokoomushallitus, jossa ovat edustettuina kaikki muut puolueet paitsi äärimmäinen oikeisto ja sosialistit. Sosialistit, joille tarjottiin yksi salkuttoman ministerin paikka, kieltäytyivät osallistumasta hallitukseen, koska he katsoivat perustuslain vastaiseksi että epäluottamuslauseen saaneen hallituksen jäsenen oli sallittu muodostaa uusi hallitus. Tosiasiallinen syy kieltäytymiseen lienee kuitenkin ollut siinä että he valmistautuessaan uusiin vaaleihin tahtoivat olla vapaina hallitusvastuusta.

Samanaikaisesti kun hallitus nimitettiin julkaistiin presidentin dekreetti perustuslakiasäättävän kansalliskokouksen hajottamisesta ja uusien vaalien toimittamisesta ensi marraskuun 19 päivänä.

Koska uusiin vaaleihin on verrattain lyhyt aika odotetaan vaalitaistelun muodostuvan erittäin kiihkeäksi. Vaalien tuloksiin nähdän ennustetaan että suunta tulisi kääntymään huomattavasti oikealle sekä että kaikki ne puolueet, jotka vallankumouksen kuumeisessa ilmekehässä saavuttivat vaalivoittoja ja jotka siitä lähtien ovat muodostaneet enemmistön perustuslakiasäättävässä kansalliskokouksessa, mutta erittäinkin sosialistit, tulisivat nyt kärsimään musertavan tappion.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 9

ASIA: _____

Madridissa olevaa lähetystä rap. n:o 21.

V. a. Armiainhoit. Winkelmann.

25/10 1933

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

No. 1736/33.

Madridissa lokakuun 25 p. 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
25/10/33	33	
11/33		
5	Cg	

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuutena kappaleena
Madridin lähetystön raportin no. 21/1933 koskeva
Puutavaraneuvotteluja Neuvostoliiton kanssa. II.

V.a. Asiainhoitaja

Pauli Reichelmann

MADRIDI- SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 21/33.

Madridi- ssa 25 p:nä loka kuuta 19 33.

ULKOASIAMINISTERIÖ		
25/10/33	33	
1/10-33		
	CASTO	AKA
5	Cg	

Asia: Puutavaraneuvottelut Neuvos-
toliiton kanssa. II.

Raportissani No. 19 olen selostanut venäläisen puuta-
varan mahdollisuuksia päästä Espanjan markkinoille. Nytemmin olen
luotettavalta taholta saanut eräitä luottamuksellisia lisätietoja
neuvottelujen nykyvaiheista ja eri harrastuspiirien suhtautumisesta
niihin.

Taloudellinen neuvosto on se keskuselin, jonka hoidet-
tavana kysymys kauppasuhteiden solmimisesta Neuvostoliiton kanssa
tätä nykyä on. Sen presidenttinä on kauppaministeriön alivaltio-
sihteeri Valiente, joka todennäköisesti Azañan hallitukselta ai-
kanaan saamiensa ohjeiden mukaisesti koko ajan on innokkaasti aja-
nut taloudellista lähentymistä venäläisiin. Neuvosto on venäläisen
puutavarantuonnin kaikinpuolista tutkimista varten asettanut se-
kakomitean, jossa ovat edustettuina hallituselimet, kotimainen puu-
tavarateollisuus, maanviljelijät ja importtöörit. Komiteassa on
esiintynyt varsin eriäviä mielipiteitä asiassa. Valienten suosikki
ja hänen henkilökohtainen edustajansa sekakomiteassa, kvasi puu-
tavaraimportööri Sr. Piera, joka jo pitemmän ajan kuluessa on val-
mistanut maaperää olemalla suorassa kosketuksessa venäläisten edus-
tajien kanssa sekä täällä että Parisissa, on komiteassa tehnyt

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
2.) Tavallinen ja Suomen Sahanomistajainyhdistys

seikkaperäisen ehdotuksen asian järjestämiseksi. Tämä ehdotus sisältää pääasiallisesti sen että vastaisessa puutavarain kontingenttoimisessa venäläisille varattaisiin noin 50 % puutavarain kokotuonnista, toisin sanoen, että heille myönnettäisiin kontingentti noin 41.000 standertille. Kauppasuhteiden käytännöllistä järjestelyä varten ehdottaa Piera keskusjärjestön perustamista, jonka hyvin palkatuksi presidentiksi hän toivoo itse pääsevänsä. Tämä keskusjärjestö välittäisi kaikki venäläisten puutavaramyynnit ja sijoitaisi ne ostajien kesken. Pieran laskelmien mukaan tulisi venäläisen puutavaran hinta alittamaan nykyiset markkinahinnat ainakin 3 punnalla standertilta, mutta polkumyynnin välttämiseksi ei järjestö tulisi sitä myymään ostajille alle markkinahintojen. Hintaerotus tulisi järjestön voitoksi ja käytettäisiin siten että puolet varattaisiin avustuksiksi kotimaiselle puutavarateollisuudelle, jonka kannatus ehdotukselle siten ostettaisiin, kun taas toinen puoli käytettäisiin järjestön organisatiokuluihin s.o. sen korkeapalkkaisen virkamieskoneiston kustantamiseksi. Myynnistä saadut rahat talletettaisiin erikoiselle tilille Espanjan valtiopankkiin, tullen ne muodostamaan jonkunlaisen vakuuden venäläisten Espanjassa tekemien ostojen suorittamiseksi. Välit selvitettäisiin määräajoin clearingmenettelyä noudattamalla.

Tämä ehdotus, jota alivaltiosihteeri Valiente, kuuleman mukaan, puoltaa, on kuitenkin sekakomiteassa saanut osakseen hyvin epäsuopean vastaanoton. Hedelmänviljelijöiden edustajat, jotka eivät luota annettuihin vakuutuksiin venäläisten suurista appelsiinios-toista, pelkäävät mahdollisia repressalioita pohjoismaiden puolelta venäläisen puutavaran tullessa pilaamaan näiden markkinat. Myös kotimaisen puutavarateollisuuden edustajat, joita luvatus avustukset eivät ole lumonneet, ovat ehdotusta vastaan syistä, jotka raportisani No. 19 olen lähemmin esittänyt. Importtöörin keskuudessa on ehdotus aikaansaanut suurta hämminkiä. He asettuvat myös ehdotusta vastaan lähinnä sen vuoksi että he tietävät, ettei venäläisen puutavaran kauppa missään tapauksessa tulisi vapaaksi, joten heidän hyötymismahdollisuutensa Espanjan markkinoiden avaamisesta venäläi-

selle puutavaralle tulisivat hyvin vähäisiksi. Sen vuoksi onkin importtöorien liiton puheenjohtaja Sr. Arbos, joka liiton nimessä, mutta vastoin sen ohjeita on itsekkäistä pyyteistä asettunut puoltamaan suurehkon kontingentin myöntämistä venäläisille, erotettu puheenjohtajan toimesta, vaikkakin ero myönnetään hänen omasta pyynnöstään ja tulee voimaan vasta kuuden kuukauden kuluttua, johon mennessä hän kuitenkin on luvannut olla puuttumatta liiton asioihin. Hänen seuraajakseen on valittu Sr. Lantero, yksi huomatuimpia puutavarainporttöorejia, joka myös toimii heidän edustajanaan mainitussa sekakomiteassa. Lantero on laajasti perustelemassaan lausunnossa asettunut Pieran ehdotusta vastustamaan ja ehdottaa omasta puolestaan että venäläisen puutavaran kauppa tulisi täysin vapaaksi, mutta että polkumyynnin estämiseksi sille olisi asetettava erikoinen surtaxe, jonka suuruuden määräisi valtion, kotimaisen puutavarateollisuuden ja importtöorien edustajista kokoonpantu komitea kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Jos kuitenkin kontingentin myöntämistä venäläisille ei voitaisi välttää, ei sen Lanteron ehdotuksen mukaan missään tapauksessa pitäisi ylittää 25 %, jos tahdottaisiin välttyä repressaliolilta niiden maiden puolelta, jotka tulisivat siitä kärsimään.

Sekakomitean mietintöön joka kaikkine eriävine mielipiteineen lähipäivinä toimitetaan taloudelliselle neuvostolle, on syytä tehdä eräitä reunamuistutuksia.

On otettava huomioon että taloudellisen neuvoston kokoonpanon oli määrännyt Azañan hallitus, joka lähinnä sen socialististen jäsenten painostuksesta oli sille antamissaan ohjeissa lähtenyt siitä että venäläistä puutavaraa joka tapauksessa olisi ostettava, jotta espanjalaisia tuotteita voitaisiin sijoittaa venäläisille markkinoille. Miten nykyinen hallitus tulee suhtautumaan taloudellisen neuvoston ehdotukseen, jos se, kuten on syytä luulla kaikista eriävistä mielipiteistä huolimatta, tulee ehdottamaan huomattavan kontingentin myöntämistä venäläisille puutavaroille, on vielä epätietoista, mutta sen yleisestä poliittisesta suunnasta päättäen lienee kuitenkin syytä olettamukseen, että se antaa reaalisten hyötynäkökohtien vaikuttaa kannanottoonsa. Väitetään kuitenkin nykyisenkin kauppaministerinkin lausuneen

ettei venäläisen puutavaran pääsemiselle Espanjan markkinoille olisi asetettava vaikeuksia sen jälkeen kuin venäläiset nyttemmin olivat tehneet konkreettisia ehdotuksia espanjalaisten tavarain ostamisesta.

Tässä yhteydessä on myös syytä huomautukseen, kuinka erinomaisen kevyesti venäläisten tunnettu luotontarve on Pieran ehdotuksessa sivuutettu. Sekin on merkinä siitä kuinka vähän täällä yleensä tunnetaan venäläisiä. Eräs huomattava liikemies sanoi minulle äskettäin että espanjalaiset kyllä vuoden kuluttua tulevat venäläisiin nähden olemaan viisaampia kuin he tällä hetkellä ovat sekä että täytyy vaan toivoa, ettei tuo oppi tulisi heille liian kalliiksi.

J. K. Edelläolevan raportin ollessa jo valmis saapui pääkonsuli Westerlundin raportti no. 23 lisäyksineen, jossa hän koskettelee venäläisen puutavaran mahdollisuuksia, muun muassa, Espanjan markkinoilla. Pääkonsuli Westerlund on aivan oikeassa siinä ettei Espanja, yhtävähän kuin muut maatkaan, tule kenenkään hyväksi luopumaan toimintavapaudestaan puutavarain ostoihin nähden sekä ettei täällä myöskään ole mitään periaatteellisia epäilyksiä ryhtyä puutavarakauppoihin venäläisten kanssa. Kysymys on vaan se, miten kauppasuhteet saadaan käytännöllisesti järjestymään. Että tässä suhteessa monet vaikeudet vielä on voitettavissa vahvistaa myös raportissani no. 20 mainitsemani Espanjan ulkoministerin verrattain jyrkänpuoleisessa sävyssä minulle esittämä toteaminen, että Espanjan ja Neuvostoliiton kauppasuhteiden vastainen kehitys tulisi kokonaan riippumaan venäläisten halukkuudesta ostaa espanjalaisia tuotteita sekä vastavuoroisuudesta myöskin maksuihin nähden. Mitä pääkonsuli Westerlundin mainitsemiin määriin tulee, joita Espanja suunnittelisi ostaa Neuvostoliitosta, viittaa ainoastaan siihen mitä raportissani no. 19 olen asiasta huomauttanut. Ettei kuitenkaan mistään 100.000 standertin ostoista voine olla puhettakaan osottaa jo se tosiseikka että asiantuntijat ovat arvioineet Espanjan koko puutavarantuonnin vuonna 1934 korkeintaan 80.000 standertiksi.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 22.
Minister Winckelmann.

8/11 1938.

SUOMEN LAHETYSTÖ
FINLANDS BESICKNING

Madridissa marraskuun 8 p. 1933.

No. 1778/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
2694/100	33
15/11.33	
5	eg

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuutena kap-
paleena Madridin lähetystön raportin no. 22/1933 koskeva

Epäsuhdetta kauppatasteessa Espanjan ja Suomen
välillä.

V.a. Asiainhoitaja

Antti Niemeläinen

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 22 /1933.

Madridi ssa 8 p:nä marraskuuta 1933.

Salainen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
26/194/100	D. 10 34
7/11.33	LIIK.
OSASTO	ASIA
5	Cg

Asia: Epäsuhte kauppatasteessa Espanjan ja Suomen välillä.

Käydessäni tuonnottain ulkoministeri Albornosen puheilla kosketteli hän, muun muassa, Suomen ja Espanjan välisiä kauppasuhteita, huomauttaen siinä yhteydessä, ettei hän tosin toistaiseksi ollut ehtinyt niihin seikkaperäisemmin perehtyä, mutta että hän kuitenkin jo oli ehtinyt saada sellaisen vaikutelman että niissä täytyi olla jotakin virossa, koska kauppataste oli Espanjalle niin epäedullinen. Lähimmän aiheen tähän huomautukseen oli ulkoministeri todennäköisesti saanut tutkiesaan Espanjan äsken julkaistua kauppatilastoa v. 1932. Tämän tilaston mukaan on Suomen viennin arvo Espanjaan mainittuna vuonna ollut 6.977.373 kultapesetaa (kultapeseta vastaa nykyään noin Smk. 14:-), tuontimme arvon ollessa ainoastaan 930.130 kultapesetaa eli vajaa seitsemäs osa viennistä. Huomautin tämän johdosta ettei ollut kielletävissä vissin epäsuhteen olemassaolo kauppatasteessa, mutta ettei se Suomen kauppatilaston mukaan ollut lähimainkaan niin suuri kuin Espanjan tilastonumerot osottivat. (Vastaavat numerot tilastossamme ovat: vienti Espanjaan Smk. 60.689.025:-, tuonti Espanjasta 28.755.929:-, siis varsin huomattava erotus kummankin maan tilastonumeroissa). Keskustelun kuluessa olin myös tilaisuudessa ulkoministerille mainitsemaan huomatt-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) tavallinen

tavista appelsiiniostoistamme Hampurissa, jossa Espanjalla oli transitovarastonsa, sekä viittaamaan siihen, etteivät espanjalaiset liikemiehet olleet omistaneet riittävästi huomiota Suomen markkinoille tuotteittensa tunnetuksi tekemisessä. Niinikään oli puhetta siitä, ettei meillä ollut mitään tuonti- eikä valuuttasäännöstelyä sekä että espanjalaisten tavarain tuonti Suomeen oli viime vuonna, lähinnä edellisiin vuosiin verrattuna, osottanut nousua. Ulkoministeri sanoi mielenkiinnolla kuulleensa esitykseni ja myöntäen Espanjan kauppatilaston ehkä antavan liian yksipuolisen kuvan kauppavaihdostamme, lausui mielihyvällä tutustuvansa esim. tämän vuoden alkupuoliskon tilastonumeroihimme, jos ne jo olisivat saatavissa. Lupasin tiedustella asiata ja olenkin siitä eri yhteydessä Ministeriölle kirjoittanut. Keskustelumme näistä asioista päättyi siihen että ulkoministeri, lausui toivomuksen, että asiat molemminpuolista hyvää tahtoa osottamalla ehkä saataisiin itsestään järjestyseen molempien asiapuolten tyydytykseksi. Hänen sävynsä maastamme puhuessaan oli koko ajan mitä sympaattisinta ja laajan Suomen tuntemuksensa hän perusteli sillä, että Suomi hyvin usein oli ollut keskustelujen kohteena Madridin yliopistossa, jonka professoreihin hänkin kuului.

Ulkoministerin suopeamielisisistä lausunnoista huolimatta tuntuu minusta kuitenkin, eräistä merkeistä päättäen, siltä kuin kaupasuhteemme Espanjan kanssa olisivat ainakin jatkuvan tarkkailun alaisina asianomaisissa instanseissa. Tätähän olettamusta tukee myös ne viittaukset, jotka Espanjan Helsingin-lähetystö viime aikoina ainakin pariin otteeseen on tehnyt Ministeriölle suotavuudesta lisätä tuontiamme Espanjasta. Sekä kotimaisen teollisuuden että lehdistön puolelta on nimittäin jatkuvasti vaadittu hallitusta käytännössäkin soveltamaan vastavuoroisuusperiaatetta kauppavaihtoon nähden ja siinä tarkoituksessa omistamaan enemmän huomiota sille seikalle, missä määrin kauppataiset eri maiden kanssa ovat sopuolosuhteissa tämän periaatteen kanssa. Ensimmäinen näkyvä tulos mainituista mielipiteiden ilmaisuista on Espanjan ja Rumanian välisen kauppasopimuksen irtisanominen. (Espanjan kauppatilaston mukaan on Rumanian viennin arvo

Espanjaan v. 1932 ollut noin 11 mil.j. kultapesetaa, tuonnin arvon ollessa ainoastaan 95.000 kultapesetaa). Mutta meidänkään kauppasopimuksemme ei ole noissa lausunnoissa säästynyt nimenomaiselta maininnalta.

En tosin olisi taipuvainen uskomaan että vielä tällä hetkellä suunnitelmat meihin nähden olisivat kehittyneet tarkkailua pitemmälle, sillä kaikki huomio on tätä nykyä kiintynyt paraikaa käytäviin, Espanjalle erinomaisen tärkeisiin kauppasopimusneuvotteluihin Ranskan kanssa, joissa monet vaikeudet vielä on voitettavissa, mutta tästä huolimatta olisi meidän käsitykseni mukaan, käytettävä tätä väliäikää mahdollisimman monen valtin hankkimiseksi siltä varalta että kysymys kauppasopimuksemme revisiosta tulisi ajankohtaiseksi.

Harkitessani niitä toimenpiteitä, joihin tässä suhteessa voitaisiin ryhtyä olisi tietysti tuonnin lisääminen Espanjasta suurmerkityksellisin. Edeltäjäni, osastopäällikkö Orasmaa on lukuisissa valaisevissa tiedoituksissa kiinnittänyt Ministeriön huomiota siihen, kuinka suotavaa olisi että O.Y. Alkoholiliike omistaisi enemmän huomiota espanjalaisten viinien ja etenkin pöytäviinien ostoihin. Onko tässä suhteessa jo ehkä tapahtunut muutoksia parempaan päin, siitä minulla ei ole tietoa, mutta en ole tahtonut olla käyttämättä tätäkään tilaisuutta hyväkseni vielä kerran huomauttaakseni, kuinka hyvän vaikutuksen jo muutama suurempi tilaus eri merkkisiä espanjalaisia pöytäviinejä tekisi ja kuinka tuollaista tilausta jo pidettäisiin hyvän tahdon osotuksena. Siitähän myöskin seuraisi, että O.Y. Alkoholiliikkeen hinnasto tulisi nykyistä paljon täyteläisemmäksi espanjalaisiin viineihin nähden, johon seikkaan täällä tietysti olisi mieluista viitata.

Mitä muihin espanjalaisiin tuotteisiin tulee todistavat viime aikoina saapuneet verrattain tiheät kyselyt liikemiestemme keskuudessa vallitsevaa kiinnostusta espanjalaisiin tuotteisiin. Niinpä on lähetystö ollut tilaisuudessa järjestämään suoranaisen yhtey-

den suomalaisten tuojien sekä espanjalaisten kalisuolan tuottajien kanssa, jotka ovat riippumattomia tšekäläisestä ranskalais-saksalais-puolalaisesta kalisyndikaatista. Niinikään on yhteyksiä järjestetty riisiryyriin ja rusinoiden ostamiseksi suoraan täältä ilman välikäsiä. Lähetystöllä on myös syytä olettaa, että eräät yhteydet jo ovat johtaneet positiivisiin tuloksiin.

Seikka, joka myös täällä tekisi mieluisan vaikutuksen olisi jos meikäläiset tuojat yleensä mahdollisimman suuressa määrin saataisiin suuntaamaan ostonsa tänne suoraan välikäsiä käyttämättä. Tämä tietysti edistäisi molemminpuolista tuntemusta liikemiesten välillä ja olisi omlaan herättämään vientimaailman keskuudessa myöteimielisen opinion meitä kohtaan, joka opinio, ottamalla huomioon tšekäläisten vientiorganisatioiden vaikutusvallan, voisi olla hyvinkin arvokas kontingentti- y.m. vaarojen uhatessa vieniämme Espanjaan.

Louise Kivimäki

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: _____ 5. _____

OSASTO: _____ 69. _____

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 23.

V. a. Asiamies Winckelman.

20/11-33.

LÉGATION DE FINLANDE

Madridissa marraskuun 20 p. 1933.

No. 1873/33.

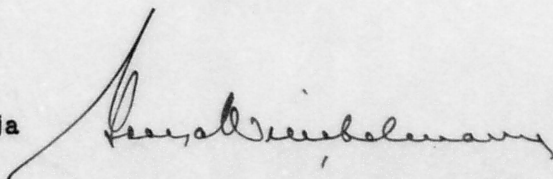
27	194. Sul	33
27/11-33	-	1

Ulkoasiainministeriölle.

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää seitsemänä kappa-
leena Madridin lähetystön raportin no. 23/1933 koskeva
Kysymystä pesetan nykyarvon säilyttämisestä.

V.a. Asiainhoitaja

MADRIDI-

SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 23/1933.

Madridi ssa 20 p:nä marras kuuta 19 33.

27/11-33 2 - -
 27/11/33 Sel 33
 5 Cg

Asia: Kysymys pesetan nykyarvon
säilyttämisestä.

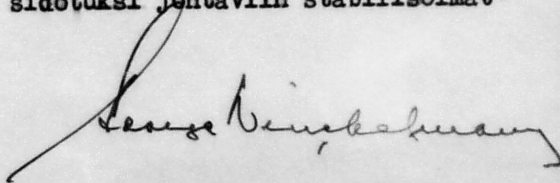
Kansainvälistä valuuttamarkkinoilla yhä kasvava levottomuus on tällä saattanut etualalle kysymyksen pesetan orientoinnista s.o. onko pesetan annettava laskea samassa suhteessa kuin johtavat paperivaluutat, lähinnä dollari ja punta, ovat laskeneet, vai onko sen, kuten tähän asti on tapahtunut, edelleen seurattava frangia. Asiassa toiselta ja toiselta puolelta esitetyt näkökohdat ovat olleet suunnilleen samat kuin ne, jotka vastaavan kysymyksen ollessa vireillä muissa maissa jo niin moneen kertaan on esitetty, joten en katso olevan syytä niitä tässä yhteydessä toistaa. Aivan viime viikkojen kuluessa on tällä kuitenkin voitua havaita se mielenkiintoinen ilmiö, että vaikutusvaltaisissa taloudellisissa piireissä, joissa aikaisemmin vientikaupan vaikeuksista huolimatta asetuttiin kannattamaan pesetan pysyttämistä vakaana, nyttemmin esitetään sen suuntaisia mielipiteitä, ettei Espanjalla, yhtävähän kuin muillakaan mailla, joiden raha on pysytetty stabiilina, ole ollut mitään etua siitä että on koetettu välttää rahan arvon alenemista, vaan että tähän asti seurattun valuuttapolitiikan haitat päinvastoin ovat käyneet yhä selvemmillä. Rahan arvon ale-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
 3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
 2) Tavallinen ja Suomen Paperitehtaitten Yhdistys.

tamista puolustetaan nyt sillä, enemmän tai vähemmän hypoteettisella edulla, jonka liukuva valuutta voisi tuottaa Espanjan vientikaupalle. Huomautetaan myös että joskin Espanja maailmantaloudellisesti eristetyin asemansa ja valuuttasäännöstelynsä vuoksi on tähän asti rauhallisesti voimut suhtautua de facto stabilisointinsa aiheuttamiin haittoihin tällainen passiivisuus kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla ei enää olisi paikallaan. Tämän suunnan kannattajat myöntävät tosin että vakavat syyt edelleenkin puhuvat pesetan vakaana pysyttämisen puolesta, muun muassa vieraan pääoman saaminen maahan sekä kotimaisen hintatason nousun aiheuttama sosialisten levottomuuksien vaara, jonka pesetan kansainvälisen arvon horjuttaminen kieltämättä toisi mukanaan, mutta he katsovat kuitenkin, etteivät nämäkään näkökohdat anna aihetta Espanjalle asettua kansainvälisten valuuttamarkkinoiden yleisiä tendenssejä vastaan.

Virallisten piirien suhtautumisesta asiaan on toistaiseksi vaikeata mitään varmempaa sanoa. Kerrotaan tosin että nykyinen hallitus kannattaisi pesetan vakaana pysyttämistä, jonka saavuttaminen aikanaan tuotti niin raskaita uhrauksia. Mutta tämä seikka ei itsessään paljoakaan merkitse kun hallituksen päivät lähipäivinä toimitettavien vaalien vuoksi ovat luetut. Ratkaisuvampana seikkana voitaneen pitää sitä, miten Ranska tulee suhtautumaan kultakannan jatkuvaan ylläpitämiseen.

Koska eräät Suomen vientiteollisuuden haarat myyvät tuotteensa Espanjaan pesetoissa, olen katsonut syytä olevan selostaa asiassa täällä vallitsevia mielipiteitä, jotta vientiteollisuutemme ajoissa voisi valmistautua sellaisen tilanteen varalle että Espanjan raha, jolla tähän mennessä on lähinnä ollut kulta-
valuutan luonne, äkkiä tulisi sidotuksi joihinkin stabilisoimattomiin valuuttoihin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: _____ 5 _____

OSASTO: _____ 89. _____

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 24.

Y. a. Asianhoitaja Winckelmann.

1/2-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESICKNING

Madridissa joulukuun 1 p. 1933.

No. 1916/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No 29 / 194 Sal. 12 33		
12/12-33	19 -	1916 /
SYNÄÄ	OSASTO	ALUE
5	C9	

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää seitsemä-
nä kappaleena Madridin lähetystön raportin no. 24/1933 kos-
keva

Suomalaisten tavarain tuontia Espanjaan v.1932.

V.a. Asiainhoitaja

Ante Kuiselmaa

Madridi-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 24/1933.

Madridi- ssa 1 p:nä Joulukuuta 1933.

Asia: Suomalaisten tavarain tuonti
Espanjaan v. 1932.

29 / 194 Sal 33

12/12-33

5 Cg

Valmistellessani Espanjan äsken julkaistun virallisen kauppatilaston nojalla yksityiskohtaista selostusta Espanjan viimevuotisesta ulkomaankaupasta, olen katsonut syytä ottaa tämän tiedoituksen kohteeksi tšekäläisen konsuliverkostomme suomalaisten raportit tuotteiden asemasta Espanjassa. Tosin ne eivät ~~anna~~ anna yhtenäistä kuvaa viennistämme tänne, mutta silti ne eivät kuitenkaan ole vailla mielenkiintoa, m.m. sen vuoksi että ne sisältävät eräitä viitteitä uusista menekkimahdollisuuksista suomalaisille tavaroille Espanjan markkinoilla.

Suomen tuotteiden kannalta voidaan Espanja jakaa viiteen vyöhykkeeseen, nimittäin Pohjois-Espanjaan (satamakaupungit Pasajes, Bilbao, Santander, Gijon, Aviles, Coruña ja Vigo), Andalusiaan (satamakaupungit Sevilla, Huelva, Cadiz, Malaga ja Almeria), Murciaan ja Valenciaan (satamakaupungit Valencia, Denia, Alicante, Torrevija ja Cartagena) sekä Kataloniaan (satamakaupungit Barcelona ja Tarragona). Edelleen on otettava huomioon Balearit, Espanjan Marokko ja Kanarian saaret. Koskei tässä tiedoituksessa kosketella Baleareja eikä Espan-

JAKELUOHJE:
Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jan Marokkoa, johtuu se siitä, ettei Baleareilla ole Suomen konsu-
liinustajaa sekä että Marokko ansaitsee oman tiedoituksensa.

POHJOIS-ESPANJA.

Pasajesin varakonsulinviraston antamat tiedot osottavat seuraavia tuontinumeroita allamainittaville tavaroille:

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. 11.651 m³ (v.1931 10.620 m³) siitä Ruotsista 4.902 (v. 1931 7.570), Suomesta 2.887 (v. 1931 72), Yhdysvalloista 2.084 ja Espanjan Guineasta 1.505 m³.

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 40-75 mm. 5.609 m³ (v.1931 6.536 m³), siitä Ruotsista 2.768 (v. 1931 4.648), Suomesta 1.207 (v. 1931 6) ja Yhdysvalloista 1.572 m³.

Lautoja paksuus 40 mm. asti 18.457 m³ (v. 1931 22.557 m³), siitä Ruotsista 8.964 (v. 1931 18.729), Suomesta 5.666 (v. 1931 71), ja Yhdysvalloista 3.693 m³.

Paperipuita 16.656 tonnia (v. 1931 17.418 tonnia), siitä Suomesta 11.289 (v. 1931 16.609) ja Ruotsista 5.366 tonnia (v. 1931 433 tonnia).

Puumassaa(mekaanista). 12.740 tonnia (v. 1931 17.365 tonnia), siitä Ruotsista 11.397 (v. 1931 10.474), Norjasta 1.145 (v. 1931 2.342), Suomesta 197 tonnia (v. 1931 4.251 tonnia).

Selluloosaa 41.979 tonnia (v. 1931 44.653), siitä Ruotsista 20.841 (v. 1931 22.408), Suomesta 6.411 (v. 1931 4.564), Liettuasta 5.287, Saksasta 4.102, Norjasta 2.128, Virosta 1.772 ja Puolasta 743 tonnia.

Sanomalehtipaperia 7.938 tonnia (v. 1931 4.945 tonnia), siitä Norjasta 6.409 (v. 1931 3.246) ja Suomesta 1.160 tonnia (v. 1931 279 tonnia).

Juustoa 37.000 kg. (v.1931 40.900 kg.) siitä Hollannista 33.600 (v.1931 33.800) ja Suomesta 2.600 kg. (v.1931 5.772 kg.).

Pohjois-Espanjan muista konsuliedustuksista huomattakoon Vigon varakonsulinviraston antamat seuraavat tiedot: puutavaroita ³ 3.800 m³ siitä Yhdysvalloista 2.300 ja Ruotsista noin 1.000 m³; sanomalehtipaperia noin 700 tonnia, siitä Ruotsista 326, Saksasta 226 ja Suomesta 80 tonnia, juustoa 25.180 kg. josta 24.932 Alankomaista.

Santanderin varakonsulinviraston ilmoituksen mukaan on sinne saapunut puutavaraa yhteensä noin 52.000 m³, siitä Puolasta 23.000, Ruotsista 9.600, Suomesta 9.300 ja Espanjan Guineasta 9.200 m³.

Coruñan varakonsulinvirasto ilmoittaa seuraavat tiedot: kairospölkkyjä 62.000 kg. Yhdysvalloista, Saksasta ja Belgiasta sekä lankkuja ja lautoja 9.424 m³, josta Suomesta 3.658 ja Ruotsista 4.878 m³.

ANDALUSIA.

Tämän alueen tärkein satamakaupunki Suomen viennin kannalta on Sevilla. Sikääläisen konsulinviraston raportista ansaitsevat mainitsemista seuraavat tiedot:

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. 13.007 m³ (v. 1931 6.036 m³) siitä Ruotsista 9.577 (v. 1931 769) ja Suomesta 2.721 m³ (v. 1931 2.211 m³).

Lankkuja ja lautoja paksuus 40-75 mm. 9.693 m³ (v.1931 5.362 m³) siitä Ruotsista 6.045 (v. 1931 2.372) ja Suomesta 1.574 m³ (v. 1931 1.588 m³).

Lautoja paksuus 40 mm. asti 5.357 m³ (v. 1931 5.268 m³), siitä Ruotsista 2.327 (v. 1931 1.367) ja Suomesta 1.545 m³ (v.1931

2.106 m³).

Puumassaa (mekaanista) 411 tonnia (v. 1931 1.339 tonnia) kaikki Ruotsista. (V. 1931 tuonnista oli Ruotsin osuus 928 tonnia ja Suomen osuus 411 tonnia).

Selluloosaa 2.427 tonnia (v. 1931 1.436 tonnia), siitä Ruotsista 2.036 (v. 1931 794), Saksasta 212 (v. 1931 642) ja Suomesta 153 tonnia (v. 1931 ei mitään).

Sanomapaperia 1.419 tonnia, siitä Norjasta 1.150 tonnia, Ruotsista 68 tonnia ja Saksasta 201 tonnia.

Juustoa 5.592 kg. josta Alankomaista 4.850 ja Ruotsista 1.742 kg.

MURCIA JA VALENCIA.

Valencian konsulinvirasto ilmoittaa seuraavat tiedot:

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. tuotiin yhteensä 46.479 m³ (v. 1931 54.069 ja v. 1930 65.278 m³), siitä Yhdysvalloista 13.429, Espanjan Guineasta 12.368, Ruotsista 9.548 (v. 1931 6.612 ja v. 1930 13.102 m³), Jugoslaviasta 9.194, Suomesta 532 (v. 1931 44 ja v. 1930 1.431 m³).

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 40-75 mm. yhteensä 47.670 m³ (v. 1931 35.227 ja v. 1930 46.165 m³) siitä Ruotsista 21.529 (v. 1931 15.000 ja v. 1930 15.700 m³), Jugoslaviasta 12.621, Yhdysvalloista 8.031, Rumaniasta 3.067, Suomesta 1.977 (v. 1931 216 ja v. 1930 1.738 m³).

Lautoja paksuus 40 mm. asti, yhteensä 23.629 m³ (v. 1931 18.073 ja v. 1930 25.291 m³), siitä Jugoslaviasta 17.192, Yhdysvalloista 3.860. Ruotsista 2.151 (v. 1931 1.187 ja v. 1930 5.361 m³).

Puumassaa (mekaanista) yhteensä 219.291 kg. (v. 1931 242.400 ja v. 1930 238.184 kg.) siitä Ruotsista 172.186 (v. 1931

111.920 ja v. 1930 227.983 kg.), Saksasta 36.945, Norjasta 10.160, Suomesta ei mitään (v. 1931 130.480 kg.).

Selluloosaa yhteensä 2.293.269 kg. (v. 1931 2.365.841 ja v. 1930 2.431.518 kg.) siitä Ruotsista 878.321 (v. 1931 869.802 ja v. 1930 1.010.627 kg.), Norjasta 780.067 (v. 1931 611.628 ja v. 1930 703.158), Suomesta 356,611 (v. 1931 69.950 ja v. 1930 195.177) ja Saksasta 210.849 (v. 1931 756.270 ja v. 1930 471.523).

Paperia yhteensä 5.923.393 kg. siitä Englannista 3.610.904 kg., Saksasta 1.249.355, Ranskasta 563.927, Sveitsistä 163,658, Itä-vallasta 159.848, Hollannista 142.008 kg.

KATALONIA.

Barcelonan konsulinvirasto on ilmoittanut seuraavat tiedot

Pyöreitä pölkkyjä ja paaluja tavallisesta puusta sekä kai-vospölkkyjä paksuudeltaan ainakin 25 sm. läpimitaten. (100 kiloissa) yhteensä 324.544, josta Suomesta 99.473, Portugalista 94.928, Sak-sasta 64.022, Ranskasta 33.388 ja Ruotsista 24.757.

Lautoja ja lankkuja paksuus yli 75 mm. yhteensä 192.132 m ³, siitä Ruotsista 87.367, Yhdysvalloista 33.477, Fernando Poosta 23,493, Suomesta 23.056, Jugoslaviasta 16.617 m ³.

Lankkuja ja lautoja paksuus 40-75 mm. 173.283 m ³, siitä Ruotsista 103.002, Jugoslaviasta 30.458, Suomesta 18.962 ja Yhdysval-loista 14.766 .

Lautoja paksuus 40 mm. asti yhteensä 214.996 m ³, siitä Ruotsista 97.404, Suomesta 39.606, Jugoslaviasta 19.653, Ranskasta 9.872 ja Portugalista 9.008 m ³.

Paperipuuta 22.394 tonnia, siitä Suomesta 17.028 ja Ruot-sista 5.366 tonnia.

Puumassaa (mekaanista): (100 kiloissa) 262.957, siitä Ruotsista 226.044, Suomesta 21.205 ja Norjasta 15.098.

Selluloosaa (100 kiloissa) 763.550, siitä Ruotsista 390.611, Suomesta 117.717, Liettuasta 94.572, Saksasta 65.848, Norjasta 51.222 ja Virossa 16.733.

Kirjoitus- tai painopaperia, paino yli 21 gr. sisältäen yli 40 % mekaanista puumassaa (100 kiloissa) 133.823, siitä Norjasta 86.861, Saksasta 17.815, Suomesta 13.935 ~~13.935~~ ja Ruotsista 13.240.

Juustoa 1.125.370 kg. siitä Hollannista 961.071, Sveitsistä 93.431, Ranskasta 30.947 ja Italiasta 27.529 kg.

Tarragonan varakonsulinvirastolta on saapunut seuraavat tiedot:

Pyöreitä pölkkyjä ja paaluja tavallisesta puusta sekä kaivospölkkyjä paksuudeltaan ainakin 25 mm. yhteensä 105.370 kg. josta Saksasta 75.260 ja Suomesta ei mitään.

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. yhteensä 3.702 m³ siitä Suomesta 1.681 m³.

Lankkuja ja lautoja paksuus 40-75 mm. yhteensä 2.906 m³, siitä Suomesta 1.089 m³.

Lautoja paksuus 40 mm. asti yhteensä 5.712 m³ siitä Suomesta 2.259 m³.

Puumassaa (mekaanista) yhteensä 477.650 kg. kaikki Ruotsista.

Selluloosaa yhteensä 1.645.680 kg. siitä Suomesta ~~220.995~~ 220.995 kg.

Juustoa yhteensä 23.044 kg. kaikki Hollannista.

KANARIAN SAARET.

Las Palmasin konsulinviraston tiedoitusten mukaan on sinne tuotu:

Laatikkolautoja banaanien, tomaattien ja perunain pakkausta varten yhteensä 7.150 standerttia siitä Ruotsista 2.000, Portugalista 1.875, Suomesta 1.625 ja Venäjältä 1.500 standerttia.

Lankkuja, battensia ja lautoja tuotiin 2.480 standerttia, siitä Yhdysvalloista 1.500, Puolasta 600 ja Ruotsista 350 standerttia. Puolasta tuotiin yksinomaan kuusta ja Ruotsista etupäässä kuusta, mutta myös jonkunverran mäntyä.

Lastuvillaa tuotiin yhteensä 600 tonnia, jakautuen taan Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä.

Faneeria tuotiin yhteensä 26.000 m².

Sementtiä tuotiin 65.000 tonnia pääasiallisesti Belgiasta, Englannista, Jugoslaviasta, Saksasta ja Italiasta.

Turvetta tuotiin 3.000 tonnia, pääasiallisesti Saksasta, Irlannista ja Hollannista sekä pienempi määrä myöskin Ruotsista.

Paperia tuotiin seuraavia laatuja:

Banaanien pakkaukseen

voimapaperia 60-70 gr.	1.000 tonnia
" 40 gr.	250 "
M.G. valkeata sulf.pap.	50 "
yhteensä	1.300 tonnia

painopaperia	50 gr.	250 tonnia
M.G. Cappaperia	19/21 gr.	250 "
Nature Brown	40 gr.	150 "
Paino-ja kirjoituspaperia paremman laatuista		100 "
yhteensä		750 tonnia

Suurin osa tuonnista tulee espanjalaisen monopoliyhtiön Almacenes Generales de Papel osalle, mutta myös Suomella, Ruotsilla ja Hollannilla on tuntuva osuus paperintuonnissa.

Varakonsulinvirasto Santa Cruz de Teneriffalla on antanut ~~on antanut~~ seuraavat tiedot:

Rakennuspuutavaraa tuotiin yhteensä noin 4.725.602 kg. siitä Yhdysvalloista 2.633.489, Ruotsista 1.436.000 ja Saksasta 491.702 kg. (todennäköisesti puolalaista ja suomalaista).

Laatikkolautoja tuotiin yhteensä 21.252.909 kg. siitä Ruotsista 16.344.562, Portugalista 2.859.649, Venäjältä 749.808 ja Suomesta 650.234 kg.

Muista Santa Cruzeihin tuoduista tavaroista mainittakoon:

	k g .
Sementti	45.263.364
Pahvi	70.135
Makeiset	225.541
Lasitavarat	219.941
Kondens. maito	317.888
Käärepaperi	1.123.955
Painopaperi	1.045.943
Paperiteokset	343.140
Juusto	40.930
Turve	4.238.186
Graniitti	64.683

Edellä selostetut tilastonumerot antavat aihetta eräisiin havaintoihin.

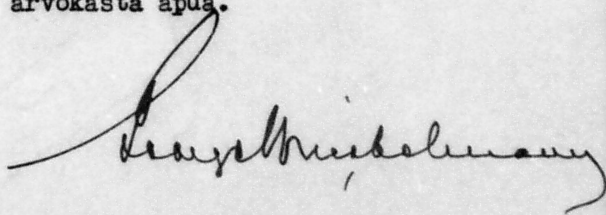
Mitä ensiksi tulee suomalaisen sahatun puutavaran asemaan Espanjan markkinoilla on suhde suomalaisen ja ruotsalaisen puutavaran tuonnin välillä jatkuvasti kehitymässä meille epäedulliseen suuntaan. Tämä valitettava ilmiö ei myöskään ole paikallinen. Tilastonumerot sekä Andalusian että Valencian markkinoilta puhuvat selvää kieltään. Mitä tämä yhä vähenevä vientimme tulee merkitsemään tuskin vältettävissä olevassa puutavaroiden kontingentoimisessa on itsestään selvää.

Sanomalehtipaperin tuonti Suomesta osotti viime vuonna vähäisempää elpymistä, joka todennäköisesti tulee jatkumaankin, sen jälkeen kuin sen edustus täällä nyttemmin on saatu tarkoituksenmukaisesti järjestetyksi. Mitä sanomalehtipaperin tuonnin mahdollisuuksiin yleensä tulee, lienee hallituksen, Madridin suurten sanomalehtien ja paperitehtaitten välillä paraikaa käynnissä neuvotteluja, joissa toivotaan päästävän sopimukseen, joka samalla kuin se tyydyttäisi ulkolaisen paperin tuojia, suojelisi kotimaista paperiteollisuutta ulkolaiselta kilpailulta.

Kuten ylläolevat tilastonumerot osottavat on mekaanisen puumassan tuonti Suomesta Espanjaan melkein täydellisesti lakannut. Tämä johtuu, kuten tunnettua, siitä saarrosta, jonka alaiseksi suomalainen mekaaninen puumassa on syksystä 1931 lähtien julistettu Espanjan paperitehtailijain puolelta. Mainittu saarto ulotettiin syksyllä 1932 myös suomalaiseen selluloosaan, mutta sen vaikutukset tulevat näkyviin vasta kuluvan vuoden tilastonumeroissa. Koska näistä asioista laatimani selkkaperäinen raportti piakkoin valmistunee ei ole aihetta tässä yhteydessä niihin lähemmin puuttua.

Lastuvillan tuonti Kanarian saarille, jossa sitä käytetään bananien ja tomaattien pakkauksessa, osottaa vuosi vuodelta yhä jatkuvaa nousua. Sen tuonti, joka vuonna 1930 oli 150 tonnia, oli vuonna 1931 - 300 tonnia ja vuonna 1932 - 600 tonnia. Las Palmasin konsulinvirastonkin nimenomaan huomauttanut, että suomalaisen lastuvillan viennin lisäämiseen nykyisestä 200 tonnista ^{on} mahdollisuuksia.

Edelleen on huomion ^{ta} ~~kiintynyt~~ ^{nielty} siihen, että suomalaisilla lasi-, porsiini- ja kristallitavaroilla pitäisi olla menekki- mahdollisuuksia Pohjois-Espanjan markkinoilla. Jos tämä tieto voisi kiinnostaa asianomaisia tuottajia olisi syytä ryhtyä toimenpiteisiin asian tutkimiseksi ja edustuksen järjestämiseksi, jossa tarkoituksessa San Sebastianin varakonsulinvirasto paikallisena asiantuntijana voisi antaa arvokasta apua.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5. ....

OSASTO: ..... 69. ....

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 25.

Y/a. Asiantuntija Winkelmann.

13/2-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa joulukuun 13 p. 1933.

No. 1928/33.

ULKOASIAINMINISTERIÖN
30 195 Scl 33
20/12-33 - 1
5 Cg

Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuutena
kappaleena Madridin lähetystön raportin no. 25/1933 kos-
keva:

Suunnanmuutosta Espanjassa.

V.a. Asiamies

Georg Kriechbaum

MADRIDI-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 25/1933.

Madridi ssa 13 p:nä joulukuuta 1933.

50 / 195 Sal 33

Asia: Suunnanmuutos Espanjassa.

20/2-33

5 C9

Erinomaisella jännityksellä odotetut Espanjan tasavallan ensimmäiset parlamenttivaalit tapahtuivat mitä kiihtyneimmän mielen-tilan vallitessa. Vuonna 1931 toimitetuissa vaaleissa valittiin, kuten tunnettua, perustuslakiasäätävä kansalliskokous, joka sen jälkeen on ollut koolla yhtämittaisesti kunnes tasavallan presidentti viime syyskuussa hajoitti sen ja määräsi cortesvaalit toimitettaviksi. Koska vaalilain säännösten mukaan vaali on pätevä ainoastaan siinä tapauksessa että enimmän ääniä saanut ehdokas on saanut 40 % ja muut vähintään 20 % kaikista annetuista äänistä, oli tällaisen enemmistön puuttuessa toimitettava uusintavaalit 16 vaalipiirissä.

Vaalien lopullinen tulos on nyttemmin tunnettu ja cortes kokoontui ensimmäiseen istuntoonsa tämän kuun 8 p:nä.

Vaikkakin yleisesti odotettiin, että vaalit tulisivat osottamaan huomattavaa siirtymistä oikealle, ei kuitenkaan eniten optimistisissä oikeistopiireissäkään uskallettu odottaa sellaista maanvieremää kuin vaalien tulokset osottivat. Kun puoluesuhteet perustuslakiasäätävässä kansalliskokouksessa olivat: oikeisto 61, keskusta 106 ja vasemmisto 305, siitä 110 sosialistia, on corteksessa oikeistol

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

la 227, keskustalla 146 ja vasemmistolla 101 edustajaa, siitä sosialisteilla 58 ja kommunisteilla 1 edustaja.

Syyt tällaiseen valtavaan mielenmuutokseen valitsijoiden keskuudessa tulkitaan tietysti eri tavoin, riippuen kunkin tulkitsijan puolueväristä. Mutta täällä voi myös tavata tasavaltalaista hallitusmuotoa lämpimästi kannattavia henkilöitä, jotka puolueettomasti ja intohimottomasti kykenevät tilannetta arvostelevaan, olkootpa vaalien tulokset heidän mielensä mukaiset vai ei.

Näissä piireissä selitetään tapahtunut suunnanmuutos suunnilleen seuraavasti.

Kun tasavaltalainen hallitusmuoto kaksi vuotta sitten luotiin Espanjalle, tapahtui se yleisen kansallisen liikkeen merkeissä, johon kaikki puolueet, kourallista monarkisteja lukuunottamatta, osallistivat yhteisrintamassa, tarkoituksessa korjaamalla vuosisataiset vääryydet hankkia Espanjan kovia kokeneelle kansalle uudet elämisen mahdollisuudet. Kauan ei kuitenkaan kestänyt tämä yksimielisyys ja pian voitiin todeta, että eräiden tasavaltaa luomassa mukana olleiden ryhmien oli onnistunut saada vallan käsiinsä toteuttaakseen enemmän tai vähemmän itsekkäitä luokkapyyteitään yleisten etujen kustannuksella. Tasavaltalaiselle hallitusmuodolle uskollisissa piireissä lausuttiin jo varhain, tulevaa reaktiota peläten, vakavia epäilyksiä tämän liian yksipuolisen orientoimisen johdosta, mutta näihin varoituksiin ei perustuslakiasäätävän kansalliskokouksen mahtava enemmistö, joka oli saavutettu aivan toisissa olosuhteissa, kiinnittänyt mitään huomiota, ei edes niin luonnolliseen vaatimukseen kuin että perustuslakiasäätävän kansalliskokouksen olisi hajaannuttava sen suoritettua loppuun tehtävänsä, tasavaltalaisen hallitusmuodon luomisen Espanjalle. Pääinvastoin ryhtyi se todenteolla varsinaiseen lainsäädäntötyöhön,

asettaen päämääräkseen luoda mitä kehittynein sosiaalinen lainsäädäntö maalle, joka siihen asti oli tässä suhteessa ollut enemmän takapajulla kuin useimmat muut maat. Tämä piti sitäpaitsi tapahtua mitä suurimmassa kiireessä ilman että maaperää olisi muokattu tai mielialaa kypsytetty suopeamieliseksi näille uudistuksille, sillä seurauksella, etteivät ne alusta pitäen saaneet ymmärtämystä osakseen laajojen kansalaispiirien taholta, mikä olisi ollut välttämättömyyksiä niiden menestykselliselle toteuttamiselle.

Paitsi edelläkosketeltua tyytymättömyyttä hallitusregimen yleistä suuntaa kohtaan, on arvostelu kohdistunut myös siihen taitamattomaan tapaan, millä eri hallitukset ovat toteuttaneet lainsäädännölliset uudistukset, siten aiheuttaen hämminkiä eri aloilla.

Suurisuuntainen maareformi ei toistaiseksi ole johtanut juuri mihinkään tulokseen. Jo tapahtuneet ja odotettavissa olevat expropriatiot ovat sitävastoin synnyttäneet täydellisen epävarmuuden tilanteen maaseudulla. Merkkinä tästä voidaan mainita, ettei lähes kahteen vuoteen juuri mitään maanviljelysluottoa ole käytetty sekä että maatalojen hinnat ovat laskeneet puoleen. Maanviljelijät väittävät sitäpaitsi että maataloustyöväestön huomattava korottaminen ylittää maatalouden kantokyvyn. Epävarmuutta maaseudulla on edelleen lisännyt se leväperäisyys, jota hallitukset ovat osottaneet levottomuuksia järjestäneitä anarkistisia aineksia kohtaan, josta on ollut seurauksena että talojen ja metsien polttamiset, luvattomat viljankeruut ja karjanryöstöt sekä muut tihutyöt ovat muodostuneet jokapäiväisiksi ilmiöiksi. Seikka, joka myös on herättänyt paljon katkeruutta on ollut se, ettei maanomistajan ole sallittu ottaa työvoimaa toiselta paikkakunnalta, kuin missä hänen maatilansa sijaitsee, johtuen kielto poliittisista syistä ja tarkoituksessa suosia

järjestyneen työväen käyttämistä.

Ei ole tietenkään kiellettävissä, etteikö maailman talouspula olisi osaltaan myötävaikuttanut Espanjan maatalouden nykyiseen tukalaan tilaan ja etteikö erikoisesti hedelmänviljelys olisi kärsinyt vähentyneestä kulutuksesta. Mutta toiselta puolen on otettava huomioon, että Espanja maailmantaloudellisesti verrattain eristetyn asemansa vuoksi olisi tullut kärsimään pulasta vähemmin, elleivät muut tekijät lähinnä valtiovallan aiheeton sekaantuminen, olisi la- yksityiseen maannuttavasti vaikuttanut kaikkeen yrittelijäisyyteen.

Kaupan ja teollisuuden alalla on valtion säännöstelypolitiikan ohella enintään levottomuutta aikaansaanut ohjelmassa ollut teollisuuden sosialisointi, joka kuitenkin ei ehtinyt tulla toteutetuksi.

Valtion raha-asioiden hoito on myös saanut osakseen kirpeän arvostelun. Väitetään että budjetissa tätä nykyä on 800 miljoonan pesetan vajaus, joka ottamalla huomioon nykyisen korkean verotaakan, kylläkin voi antaa aihetta huolestumiseen.

Niiden voimien joukossa, jotka innokkaimmin ovat työskennelleet suunnanmuutoksen aikaansaamiseksi ei suinkaan ole väheksyttävä katolisen kirkon osuutta. Jesuiittaveljeskuntien lakkauttaminen ja niiden omaisuuden takavarikoiminen sekä laki uskonnollisista yhdistyksistä, jossa valtion herruus kirkon yli lopullisesti lyötiin kiinni, ovat tekijöitä, joita katolinen papisto ei tule hevillä unohtamaan. Ja tässä taistelussa sillä on ollut erinomaisen arvokas liittolainen, nimittäin Espanjan naiset, jotka ensi kertaa osallistuivat poliittisiin vaaleihin. Asioita hyvin tuntevalla taholla on minulle kerrottu, että valtava osa työläisnaisistakin, mutta ennen kaikkea keskiluokan naiset ovat äänestettäessä sokeasti seuranneet rippisiensä antamia neuvoja. Tämä on sitä vähemmän ihmeteltävää, kun

papiston vaaliagitatio on ollut sekä taitavasti että huolellisesti järjestetty. Koko Espanja on ollut jaettuna piireihin, joissa papit henkilökohtaisilla käynneillä valitsijoiden kodeissa ovat tunnetulla vakuuttavalla tavallaan selostaneet katolisen kirkon osaksi tulleita kärsimyksiä.

Voitaisiin luetella muitakin toisarvoisia syitä, jotka ovat olleet omiaan vaikuttamaan vaalien tulokseen, kuten Katalonian autonomia, jota oikeiston vaaliagitatiossa on kutsuttu kansallistuntoa loukkaavaksi isänmaan silpomiseksi, mutta koska ne tuskin voivat yleisimmin kiinnostaa luovun niiden selostamisesta.

Sitä mukaa kuin oikeiston vaalivoitot alkoivat tulla tunnetuiksi puhkesi ympäri maata anarkistien, syndikalistien ja kommunistien järjestämiä levottomuuksia, jotka aluksi näyttivät hyvinkin uhkaavilta ja aiheuttivat hallituksen julistamaan ensin suojelutilan ja kun senkään suomat valtuudet järjestyksen ylläpitämiseksi eivät riittäneet, sittemmin hälytystilan, josta aikanaan Ministeriölle sähköitin. Hallituksen ryhdyttyä kaikkiin voimakkein levottomuuksia tukahuttamaan ja sittenkun oli selvillekäynyt, että sosialistien puolueenuevosto oli päättänyt olla julistamatta yleislakkoa, johon heidän fanaattinen pääsihteerinsä Largo Caballero, tunnettu liikanimellä "Espanjan Lenin", oli koettanut yllyttää puoluettaan, on tilanne kuitenkin huomattavasti rauhoittunut ja voidaan levottomuudet tällä kertaa katsoa likvidoiduiksi. Huolestumisen aihetta antaa kuitenkin vastaisuudessa se tosiseikka, että, mikäli aivan luotettavalta taholta olen saanut tietää, kommunistiset aatteet viime aikoina ovat saaneet huomattavan jalansijan armeijan alipäälllystön keskuudessa ja että Kuuban viimeaikaiset tapahtumat ovat niille antaneet erikoista viri-kettä.

Kysymys uuden hallituksen muodostamisesta, joka levottomuuksien jatkuessa on saanut levätä, tullen^e plakkoin päiväjärjestykseen. Tilanne on kuitenkin edelleen hyvin sekava, koska oikeisto vahvuudestaan huolimatta todennäköisesti taktillisista syistä aikoo vetäytyä hallitusvastuusta. Näin ollen jäänee ainoaksi mahdollisuudeksi radikaalisen puolueen johtajan Lerroix'n muodostama vähemmistö-hallitus, jota oikeisto ainakin toistaiseksi lupautuneen kannattamaan.

